

Sisälllys — Innehåll 2/1991

Mennyt maailma	3
Seppo Pekkala Petolintujen pesinnästä Varsinais-Suomessa 1990	4
Simo Veistola ja Tapani Veistola Uutisia lintumaailmalta	11
Sampo Kunttu & Rami Lindroos TLY:n Norjan-retki 1.—12.6.1990	12
Juhana Piha Kesäkatsaus 1989 ja 1990	20
Olli seikkailee	42
Sammanfattning Rovfåglarnas häckning i Egentliga Finland 1990	10
Svensk översättning: Annika Forsten Kansikuva/Omslagsbild: Matti Valta	

Tämä on kutsu

ainutlaatuisen saaristoluonnon kokemiseen ulkosaariston karuissa olosuhteissa. Se on aivan ulottuvillasi ja jos sinulla vain on aikaa, ota kutsusta vaarin. Se on aina sen väärtti.

Kunniakkaiden perinteiden lintuasema Jurmon saarella tarvitsee kunnon lintuharrastajia ja juuri sinä voit olla avuksi. Mukaan hyvää ruokaa, sopiva vaatetus, kiikarit ja voit viettää unohtumattoman retken tuimien merituulten ja matalien katajien saarella.

Soita siis asemanhoitaja Veijo Vänskälle jo tänään ja kysy vapaita aikoja, puhelin: **926-54258**.

P.S. Kahlaajamuutto on jo hyvässä vauhdissa.

Ukuli

22. vsk.

ISSN 0782-8195

Julkaisija/Utgivare
Turun Lintutieteellinen Yhdistys ry
PL 67, 20101 Turku
Åbo Ornitologiska Förening rf
PB 67, 20101 Åbo
Päätoimittaja/Chefredaktör
Veijo Vänskä, puh. 926-54258
Toimitussihteeri/Redaktions-
sekreterare
Ilmari Pulli, puh. 921-447 251
Raadinkatu 2 D 48, 20750 Turku
(kaikki toimitukselle lähetettävä posti
tähän osoitteeseen)
Toimittajat/Redaktörer
Janne Lampolahti, puh. 938-55162
Sampo Kunttu, puh. 921-304424
Tilausmaksu v. 1991 on 60 mk.
Jäsenet saavat lehden ilmaiseksi.
Prenumerationspris år 1991 är 60 mk.
Medlemmar erhåller tidningen gratis.
Ilmoitushinnat/Annonspriser
1/1 s. 800 mk, takakansi 1000 mk
1/2 s. 600 mk, 1/3 s. 500 mk
1/4 s. 400 mk
Aineiston deadline
3/91 30.9. ja 4/91 30.11.
Painopaikka/Tryckeri
Serioffset, Turku 1991

MIELENKIINTOINEN NÄYTTELY
KAIKILLE ORNITOLOGEILLE

77 VUOTTA LINTUJEN
RENGASTUSTA SUOMESSA

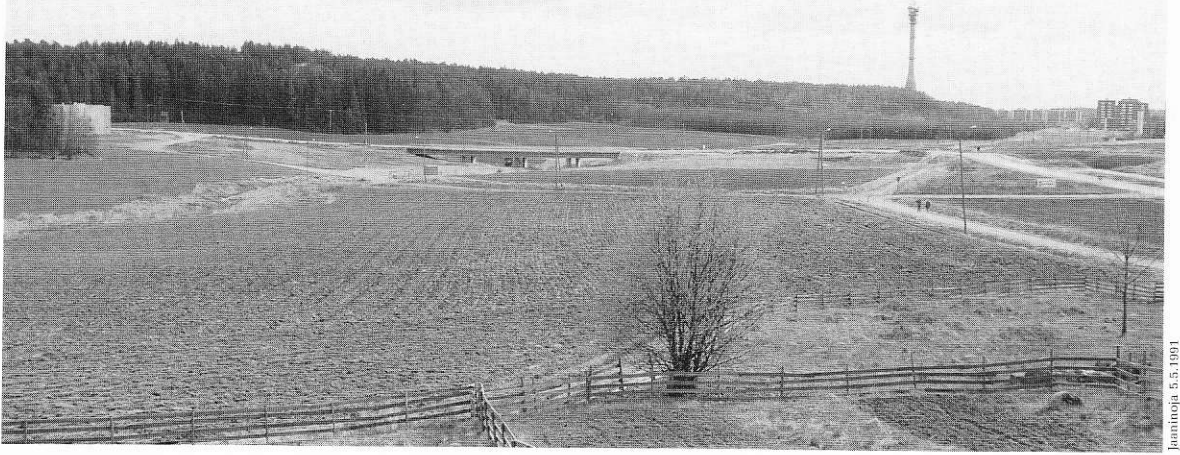
Eläinmuseon juhlanäyttely Helsingin yliopiston 350 juhlavuoden johdosta

Esillä: 4.4.—31.8.1991

Paikka: Turun merenkulkumuseo, Vartiovuori

Avoimna joka päivä
klo 10—18

(juhannusaaton ja juhannuspäivänä suljettu)

Jaaninoja 5.5.1991

Mennyt maailma

Monilla meistä lienee maisema, joka on muita seutuja läheisempi ja rakkaampi. Maisema, joka tulee mieleen ensimmäisenä, kun puhutaan luonnossaliikkumisesta ja kun kysellään, missä päin tulee lintuja katseltua. Minulle tuo maisema on Jaaninojan viljelysaukea Hannunniitun kaupunginosan ja Pääskyvuoren metsäalueen välissä. Tuo peltoaukea muodostui nuoruuden aktiivisimpien harrastusvuosien lukemattomilla linturetkillä vähitellen voimakkaaksi sisäiseksi kuvaksi, joka yhä vieläkin voi sykähdyttää muistoillaan.

Todellakin, muistoillaan, sillä alue on muuttunut 1960-luvun ajoista tyystin toisenlaiseksi. Vielä kaksikymmentä vuotta sitten aukea oli merkittävä elämysten lähde kaupunkilaispojalle: täyttää aitoa maaseutua ja mikä parasta, aivan kaupungin välittömässä läheisyydessä.

Tuo läheisyys kävi alueen luonnolle myös kohtalokkaaksi, sillä kasva-va kaupunki tarvitsi lisää tilaa ja taajama laajeni vähitellen alueen reunoille, kunnes viimein ensimmäiset talot nousivat jo pelloillekin.

”Virtsun pelloilla”, kuten paikallisen maanviljelijä Virtasen mukaan peltoja nimitettiin, astui toiseen maailmaan. Kaupunki oli hetkessä takana. Vasta Virtsun pelloilla kevät tuntui keväältä, kun sai kuulla ensimmäisten kiurujen laulavan ja kuovien kaiuttavan iloista luritusta orastavien peltujen yllä. Vasta peltosirkkujen haikat sävelet kuumuutta väreilevässä hellepäivässä toivat sydänkesän. Vasta elonkorjuuajan tuoksu- ja pelloille kokoontuneiden peippo- ja sepelkyyhkyparvien jälkeen tiesi, että syksy oli saapunut.

Noiden vuosien muistoihin kuuluvat myös peltopyiden jokatalviset parvet ja ruisrääkän huutelu kesäyössä.

Vähitellen seudun luonne muuttui. Vanha maatila-alue Pääskyvuoren linkkitornia vastapäätä rakennettiin taloja täyteen ja osaan peltoja istutettiin suorat rivit mäntyjä ja koivuja. Myös peltoalueelle keskeistä ilmettä antaneet ladot hävisivät yksi toisensa jälkeen, kaikki neljä. Jossain vaiheessa tuulihaukka hävisi, samoin kuovit ja peltopyyt. Myös aukeaan rajoittuvat metsät alkoivat muuttua ilmettään, mm. sarvipöllön asuttama metsärinte parturoitiin viimeistä puuta myöten. Tiet valtasivat pelloilta sijaa, samoin kävelyreitit ja viimein keskelle entisiä viljaimaita ilmestyivät ensimmäiset kerrostalot.

Niin päätytti eräs aikakausi muhevan hedelmällisessä viljalaaksossa Turun itäpuolella. Jotkut muutkin jäivät lisäksi kaipaamaan entistä maisemaa. Paikallislehdestä osui silmiini kirjoitus, jossa mieshenkilö suri Jaaninojan aukealla kauniisti kulkeneen soratien idyllin särkymistä.

Ajat ovat muuttuneet, mutta vielä astellessani halki Jaanin peltujen, nyt jo asfaltoitua tietä, kääntyy pää katsomaan tutun metsäkolkkan suuntaan, josko tuulihaukka sattuisi vielä leluttelemaan sen tienovilla. IP

Rakkaus ei koskaan häviä.

1 Kor. 13

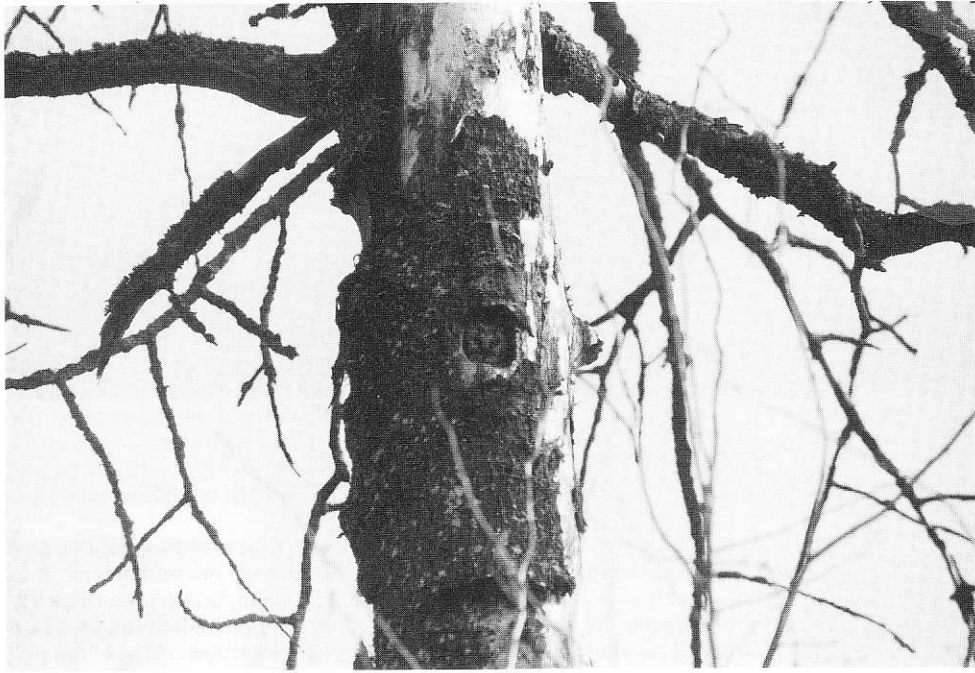
Älä sano: ”Mikä siinä on, että entiset ajat olivat paremmat kuin nykyiset?” Sillä sitä et viisaudesta kysy.

Saarn. 7:11

— Mutta minä? Kenelle minä kuulun? Se oli maiseman ääni. Siitä ei voinut erehtyä. Sitten repliikki jatkui: Olen sinun. Minun takiani tulit tänne. Kauanpa viivyitkin. Aika on sellainen, että enempi viivyttely kukaties olisi vienyt minut sinulta. Aikovat pukea minut uudelleen. Puita kaatuu, kallioita sortuu. Tunnetko lemua, joka pyrkii sekoittamaan minun vanhat tuoksuni ja omissa minun?

Martti Rapola: Vaarin maisema

(Otava 1959)

Arto Manninen

Palokärjen haapaan kovertama kolo on helmi-pöllön luonnollisin pesäpaikka. Vuonna 1990 lajilla todettiin vain yksi pesintä. Ett bohål i en asp gjort av spillkråkan är den naturligaste boplatsen för pärlugglan. Arten häckade inte just alls år 1990.

Petolintujen pesinnästä Varsinais-Suomessa 1990

Myyräkannat olivat heikkoja ulointa saaristoa lukuunottamatta. Helmi- ja sarvipöllöt ja tuulihaukat eivät juuri pesineet. Hiirihaukat ja huuhkajat pesivät kohtuullisesti saaristossa. Suopöllö turvautui ulkosaaristoon. Viiru- ja lehtopöllö selvisivät jotenkin linturavinnolla. Lehtopöllö osoitti ainakin tilapäisesti merkkejä autoituneille alueille paluusta kuten kana-haukkakin. Kanahaukan pesintätuotos oli hyvä kuten merikotkankin, jonka poikastuotto alkaa luoda edellytyksiä kannan kasvulle. Ruskosuohaukan reviireitä todettiin edellisiä vuosia enemmän, mutta pesintätulos oli huono. Hiiripöllö pesi jälleen. Varpuspöllön nousu jatkui. Sääksen salat selviävät seuraavasta Uku-
lista.

Seppo Pekkala

Aineisto

Vuoden 1990 petolintujen pesintä-aineisto on kerätty perinteiseen tapaan petolintuaktivisteilta rengastustoimiston petolinturengastajien yhteenvetolomakkeella sekä haastatteluin. Katsauksen aineiston ovat koonneet seuraavat TLY:n alueella toimivat harrastajat:

J. Alhainen(R), S. Aspelund(R), E. Gustafsson(R), J. Grönlund(R), J. Hakala(R), M. Halttunen(R), H. Heikkilä, R. Hyvönen(R) ja V. Sarola, K. Häkkinen, E. Joutsamo(R), J. Karhumäki(R), R. Karlsson(R), T. Korvenpää, C. E.-J. von Knorring(R), S. Kunttu, A. Laesvuori, I. Lahtonen, J. Laine, T. ja H. Laine(R), J. Lehtonen, J. Lehtovaara, R. Lindroos, H. Lokki, R. Lumio(R), A. Manninen ja M. Potinkara, T. Missonen, V. Multala(R), S. Nordqvist(R) ja P. Sandell(R), H. ja M. Nordström, J. Normaja, T. Numminen(R), S. Pekkala (R), M.J. Saari-

Viirupöllön pöntölle ei keväiseen aikaan kannata kiivetä ilman kypärää ja kasvopleksiä. Kirjoittaja tarkastamassa pönttöä Mynämäen salomailla. Författaren kontrollerar en holk i ödemark i Mynämäki.

nen, P. Siitonen(R), M. Suhonen, M. Suomi, J. Tammi, J. Tittonen(R), M. Vainio, J. Wessman, A. Vienonen, H. Virtanen, M. Virtanen, T. Wistbacka, T. Vähämäki(R) ja V. Vänskä sekä Saaristomeren merikotkatyöryhmä(R).

R nimen perässä tarkoittaa suuntautumista petolintujen rengastamiseen. Helsingin Yliopiston eläinmuseosta ei poikkeuksellisesti keritty saada sääksitietoja tähän katsaukseen.

Valtaosan aineistosta on kerännyt noin 15 petolintuaktivistia. Ajoittain kuulee juttuja ja huhuja joidenkin harrastajien petolintotoimikuntaan ja petolintuharrastajiin suuntaamasta arvostelusta. Sen sisältönä on toiminnan edustamattomuus ja tulosten virheellisyys. Aineiston kerääminen ja mahdollisuus sen kriittiseen arviointiin vaatii petolintuharrastajien käsityksen mukaan melkoisen kenttätönnön. Jos tällaisia kenttäaineistoja on jonkun paremmin asioita ymmärtävän käytössä, niiden julkisaattaminen saattaisi kiinnostaa laajemminkin.

Petolintotoimikunta toimii varsin pienessä piirissä, koska yritykset vetää laajempia ryhmiä mukaan ovat epäonnistuneet ja olleet työläisiä. Rajalliset voimavarat on suunnattu pääasiassa kenttätoimintaan ja aktiivisuutensa osoittaneiden vuorovaikutuksen ylläpitoon.

Petolinnuille sopivia pesimäpaikkoja tarkastettiin seuraavasti: isoja risupesäiä 225, varislintujen ja oravan pesiä 73, tekopesiä isoille haukoille 36, tekopesiä pikkuhaukoille 51, viirupöllön pönttöjä 138, lehtopöllön pönttöjä 353, helmiöllön pönttöjä 363, varpuspöllön pönttöjä 42, isoja luonnonkoloja 123, tikankoloja 125 ja muita petolinnuille sopivia pesäalustoja 3. Juhani Virtanen tarkasti pönttötaajamiin sijoitettuja pienille pöllöille

Kanahaukan pesintä onnistui kohtalaisesti vuonna 1990. Markku Potinkara kiipeämässä kanahaukan pesälle. Duvhöken lyckades någorlunda med häckningen år 1990.

sopivia uuttukyyhkyn pönttöjä muutamia satoja, kuitenkin ilman pöllöjen pesintöjä.

Sopivia pesimäpaikkoja tarkastettiin jonkin verran edellistä vuotta vähemmän, kun kaikkia pönttöjä ei viitsitty kolata kolopöllöjen pesimätilanteen osoittautuessa heikoksi.

Sää ja ravinto

Syksyllä 1989 syys-lokakuun vaihteessa oli viikon kestävä hyvin kylmä jakso. Lokakuun keskilämpö oli tavanomainen. Marraskuun alku oli lauha, mutta 20. päivän tienoilta sää viileni ja satoi runsaasti lunta ja sen jälkeen vähän väliä lisää. Sää pysyi viileänä ja joulukuu oli normaalia kylmempi. Lunta saatiin lisää niin, että ennen joulua lunta oli yli 50 cm.

Tammikuussa olikin sitten jo suojasäitä, erityisen lämmintä oli tammikuun lopulla ja helmikuun alussa, jolloin keskilämpötila oli yli 0 °C yli kahden viikon ajan. Lumi sulii pääosiltaan pois helmikuun 5. päivään mennessä. Tammikuun keskilämpötila oli 0,5 °C, joka oli noin 6 °C normaalia korkeampi ja helmikuun 1,6 °C, joka oli noin 8 °C normaalia korkeampi.

Sadepäiviä oli paljon, sademäärä oli viisinkertainen normaaliin verrattuna. Helmikuussa oli vähän lunta vain muutaman päivän ajan. Myös maaliskuu oli selvästi, 4 °C, tavanomaista lämpimämpi. Kevät oli varhainen, vaikka huhti- ja toukokuu olivatkin hieman tavanomaista viileämpiä. Kesän säässä ei ollut petolintujen pesintää haittaavia piirteitä.

Syksyllä 1989 ulkosaaristossa oli runsaasti myyriä, mikä houkutteli saarilla oleskeluun pöllöjä, myös tunturi- ja hiiripöllöjä. Myös mantereella oli paikoitellen myyriä edelleen melko paljon. Lumen sulettua tammikuun aikana sen alta paljastui siellä täällä yl-

Arto Mänttinen

lättävän paljon myyrien koloja, mutta myyriä ei enää näkynyt. Niiden kannat olivat ilmeisesti romahtaneet vuoden 1989 lopulla.

Vähämäen havainnon mukaan myyräkannat romahtivat Loimaan seudulla täydellisesti joulukuussa. Vänskä totesi Nauvossa, että kissat eivät tuoneet myyriä joulukuun puolivälin jälkeen. Itse näin kevään viimeisen elävän myyrän maaliskuun puolivälin jälkeen pihallamme Turussa syömässä auringonkukan siemeniä.

Sisämaassa toimivien petoharastajien havaintojen mukaan keväällä ja kesällä oli myyrien kato-

Tittosen havainnon mukaan Salon seudulla lehtopöllöt söivät pääasiassa lintuja. Toisaalta Nordqvistin havainnot Laitilan suunnan muutamilta soilta viittaisivat myyrien kohtuulliseen läsnäoloon. Saaristossa ilmeisesti oli edelleen paikoitellen pieniä myyriä. Vesimyyriä oli saaristossa paikoin kohtuullisesti.

Oravakannat pysyivät edelleen kohtuullisina. Kanalintukannat olivat monin paikoin kohtuulliset. Jäniskannat eivät olleet ainakaan runsaita. Kotkia ruokittiin talven aikana noin kymmenellä haaskapaikalla,

joista puolet oli saaristossa ja puolet sisämaassa.

Haukkojen pesintä

Haukkojen reviirien, pesintöjen, pesintöjen epäonnistumisten sekä maastopoikueiden määrät on esitetty taulukossa 1. Pesimään ryhtyneiden haukkojen pesimätulos on esitetty taulukossa 2.

Mehiläishaukan pesintätulos oli viime vuosien tavanomaista tasoa. Laji on vaikeasti seurattava, minkä takia siihen ei liene uhrattu yhtä paljon mielenkiintoa kuin muihin haukkoihin. Asuttujen reviirien ohella saatiin 8 muuta pesimäaikaista paikallishavaintoa.

Kanahaukan elpyminen jatkui vuonna 1990 ilmeisesti leudon talven ja talvesten oravien riittävyden varassa. Pesimäpaikkojen heikkeneminen jatkui entiseen tapaan. Kanahaukkojen pesintöjen määrässä päästiin 1980-luvun alkuvuosien tasolle eli 83:een. Pesintöjä löydettiin jo muutamia vuosia autioina olleilta entisiltä, nyttemmin metsiltään raiskatuilta reviireiltä. Karhumäen arvion mukaan kuitenkin esimerkiksi Salon seudulla kanta on vain noin 50 % 1970-luvun puolivälin kannasta.

Epäonnistuneiden pesintöjen osuus, 9 %, oli kanahaukan kyseessä ollen hyvä tulos. Ehkä kanahaukan rauhoittaminen pesimäaikana alkaa vaikuttaa, vaikka kaikki eivät ainakaan puheissaan tunnu arvostavan suomalaista lainsäädäntöä, jos se ei ole heidän hetkellisten aineellisten etujensa mukaista. Ainaakin yhdeltä pesältä vietiin poikasia, ensin yksi ja sitten kaksi naaraspoikasta. Keskimääräinen poikasluku poikaspesää kohti oli kuitenkin kahta edellistä vuotta heikompi, mikä voinee viitata ravintolanteen heikkenemiseen.

Poikastuotto aloitettua pesintää kohti oli hyvä epäonnistumisten pienehkön määrän takia. Poikasia varttui kuitenkin kaikkiaan vähintään 184. Muita pesimäaikaista paikallishavaintoja saatiin 16.

Varpushaukalla oli myös edelleen melko hyvä pesintävuosi, pesiä löydettiin 28, muita asuttuja reviireitä 11 ja pesimäaikaista paikallishavaintoja saatiin 14.

Taulukko 1. Haukkojen pesinnät vuonna 1990 Varsinais-Suomessa. Rovfågglarnas häckning i Egentliga Finland år 1990.

Laji Art	Tarkastettuja mahdollisia reviirejä Antal kontrollerade revir	Pesintöjä Antal häckningar	Pesintöiden epäonnistumisia Antal misslyckade häckningar	Maastopoikueita Antal kullar i terrängen	Muita asuttuja reviirejä Antal andra bebodda revir
Per api	20	2	—	—	13
Acc gen	142	77	7	6	22
Acc nis	68	28	1	1	11
But but	60	22	—	5	19
Cir cya	—	—	—	—	—
Cir aer	22	2	1	—	12
Fal sub	14	4	1	1	8
Fal col	2	1	—	—	1
Fal tin	11	—	—	1	6
Pan hal*	—	—	—	—	—
Hal alb	—	6	1	—	6

* Tarkkoja tietoja ei käytettävissä katsausta tehtäessä. Exakt information finns inte att tillgå för ögonblicket.

Taulukko 2. Haukkojen pesimätulos vuonna 1990 Varsinais-Suomessa. Häckningsresultat för rovfågglarna i Egentliga Finland år 1990.

Laji Art	Munaluku Antal ägg	Munialmunapesä (n) Antal ägg/bo (n)	Poikasluku Antal ungar	Isoja poikasia/poikaspesä (n) Antal stora ungar /bo med ungar (n)	Isoja poikasia/munapesä (n) Antal stora ungar /bo med ägg (n)
Per api	—	—	2	2(2)	2(2)
Acc gen	1—4	2,6 (15)	1—4	2,8 (65)	2,6 (72)
Acc nis	4—5	4,5 (2)	1—6	3,3 (27)	3,2 (28)
But but	—	—	1—3	2,3 (20)	2,3 (20)
Cir aer	—	—	4	4 (1)	2 (2)
Fal sub	—	—	1—3	2 (2)	1,3 (3)
Pan hal*	—	—	—	—	—
Hal alb	—	—	1—2	1,6 (5)	1,3 (6)

* Tarkkoja tietoja ei käytettävissä katsausta tehtäessä. Exakt information finns inte att tillgå för ögonblicket.

Aspelundin (6) uurastuksen ansiosta. Aiemmin lähinnä pöntöissä pesivien pöllöjen pesintöjä tuhonneen näädän on todettu ottaneen myös varpushaukan poikasia.

Varpushaukan poikastuotto oli noin poikasen verran huonompi pesää kohti kuin muutamana edel-

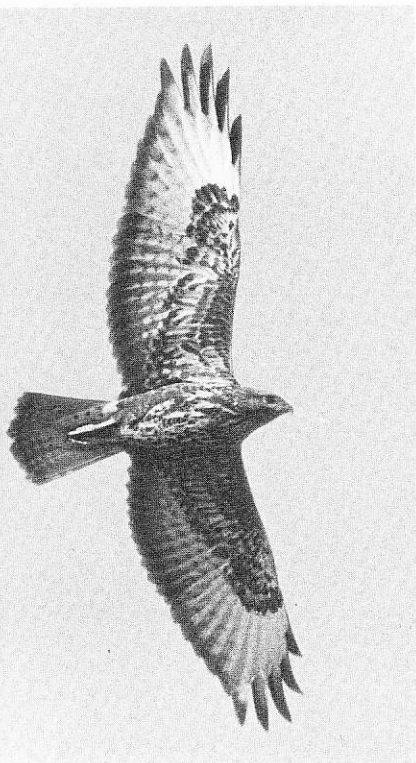
lisenä vuonna. Yhdellä pesällä poikainen varttui pelkän naaraan ravitsemana. Poikasia varttui vähintään 89.

Hiirihaukat tulivat jälleen varhain. Maaliskuun puolivälissä nähtiin monin paikoin saaristossa ja rannikolla paikallisen tuntuisia haukkoja. Nauvosta löytyi huhtikuun alussa useita pesiä. Myös pe-

sintä oli hieman tavanomaista varhempia.

Heikko ravintotilanne näkyy tarkastettujen mahdollisten hiirihaukan reviirien määrässä, joka oli noin neljänneksen pienempi kuin edellisenä vuonna. Pesintöjen määrä jäi myös neljänneksen pienemmäksi kuin vuonna 1989. Löydetyistä pesinnöistä oli edelleen 60 % saaristossa ja Aspelundin johtaman ryhmän vastuulla.

Heikko ravintotilanne näkyi myös hiirihaukkojen pesinnässä. Ormvärk.

Matti Valta

Myös hiirihaukan poikasmäärä pesintää kohden jäi edellisiä vuosia pienemmäksi, vaikka olikin kohtuullinen. Poikasia varttui 45 eli samaa tasoa kuin 1988. Muita pesimäaikaisia paikallishavaintoja saatiin katsaukseen 9.

Piekanasta ei tehty pesimäaikaisia havaintoja kuten edellisenä vuonna.

Sinisuohaukasta ei saatu pesintään viittaavia havaintoja, vaikka H. ja T. Laine tekivät havaintoja koko kesän ajalta koiraasta Pöytyän Auran alueella.

Petolintutoimikunta järjesti **ruskosuohaukan** aiemmin asuttujen reviirien suunnatun seurannan koko TLY:n alueella. Vastauksia ei saatu katsausta varten kaikilta Uudenkaupungin-Laitilan seudun vanhoilta paikoilta. Ruskosuohaukahavaintoja ei ole juurikaan saatu petolintuharrastajien ulkopuolisilta TLY:n jäseniltä patistelusta huolimatta. Tarkastushavaintoja saatiin 22 reviiрилtä, joilta kahdelta löytyi pesä. Toinen pesintä epäonnistui ja toinen tuotti neljä poikasta. Lisäksi 12 luokiteltiin asutuiksi.

Asutuiksi luokiteltujen reviirien määrä antaa ruskosuohaukan tilanteesta aiempia vuosia hieman valoisamman kuvan, mutta annan käsitykseni mukaan ruskosuohaukka on iltaruskon haukka syistä, jotka eivät tunnu selviltä, vaikka minkkien ja supien määrät ovatkin olleet kasvussa.

Ruskosuohaukan mahdollisten pesimäpiirien seuranta on tarkoitus jatkaa. Työhön voivat osallistua kaikki asiasta kiinnostuneet, erityisesti Uudenkaupungin—Laitilan suunnalla kaivattaisiin aktiiveja. Mahdollisista kohteista saa tietoja tämän katsauksen laatijalta, jolle voi myös toimittaa havainnot, niin myönteiset kuin kielteiset.

Nuolihaukan pesintätulos jäi melko heikoksi pesää kohti, vaikka löydettävien pesintöjen määrä oli edellisen vuoden tasoa. Muita pesimäaikaisia paikallishavaintoja saatiin 14.

Ampuhaukan yksi pesä löytyi, samoin yksi asuttu reviiiri. Lisäksi saatiin pesimäaikaisia paikallishavaintoja kolme.

Tuulihaukan vuosi 1989 oli ollut vuosikymmenen paras TLY:n alueella. Vuosi 1990 oli myös toiseksi vuosikymmenensä paras, vaikka pesintöjä todettiin vain yksi maastopoikueen muodossa. Asutuiksi todettiin kuitenkin kuusi reviiiriä. Tilannetta kuvaavat Vähämäen havainnot varoittavista linnuista kahdella tyhjällä pöntöllä, joilla pesintä ei käynnistynyt lainkaan. Muita pesimäaikaisia havaintoja saatiin 8.

Tuulihaukkojen pönttöjen määrä on kasvanut TLY:n alueella his-

sukseen Vähämäen pioneerityön katveessa ja kasvaneet edelleen. Lähivuodet näyttävät, antavatko pöntöt elpymisalustan TLY:n alueen surkealle tuulihaukkakannalle. Tuulihaukkapönttötyksestä samoin kuin pölliille sopivien pönttöjen ripustelusta toivottaisiin oltavan yhteydessä petolintutoimikuntaan, jotta vältyttäisiin päällekkäiseltä pönttötykseltä.

Kalasaäsksen pesinnän yksityiskohdat vuonna 1990 pyritään esittelemään Ukulin seuraavassa numerossa, kun on saatu käyttöön rengastustoimiston yhteenvetoaineisto. Alustavana vaikutelmana näyttää, että vuosi 1990 ei ollut sääksille aivan huippuvuoden 1989 veroinen, mutta kuitenkin kohtuullisen hyvä.

Merikotkille vuosi 1990 oli hyvä. Asuttuja reviiirejä todettiin 12 ja pesiä löytyi kuusi, joista yksi epäonnistui. Poikasia varttui 8 eli 0,7 asuttua reviiiriä ja 1,3 asuttua pesää kohti, mikä merikotkatyöryhmän mukaan merkitsee edellytyksiä kasvavalle merikotkakannalle luonnon olosuhteissa. Talviruokinta vahvistaa kannan kasvun edellytyksiä. Toisaalta saaristoluonnon muutokset voivat vaikuttaa yllätyksellisesti.

Pöllöjen pesintä

Pöllöt aloittivat huutelunsa aikaisin, mutta huutelivat melko laiskasti. Toisaalta lauhjojen säiden mukanaan tuomat voimakkaat tuulet häiritsivät kuuntelua pahasti. Lehtopöllöä ja huuhkajaa kuultiin yleisimmin. Muutamassa paikassa kuultiin varpuspöllöjä jo vuoden alkupuolella, mutta maaliskuun loppuun ja huhtikuun alussa viheltäviä varpuspöllöjä kuultiin poikkeuksellisen paljon. Sarvipöllöä kuultiin parissa paikassa. Helmi-pöllöä kuultiin yhdessä paikassa Loimaan seudulla, Nousiaisissa ja Maskussa. Osa pöllöistä aloitti pesinnän tavanomaista aiemmin.

Pöllöjen pesinnät, pesintöjen epäonnistumiset, maastopoikueet ja muutoin asutuiksi todetut reviiirit on esitetty taulukossa 3. Taulukossa 4 on kuvattu pöllöjen pesimistuloksia. Kolopöllöjen pesintäaktiivisuutta on kuvattu pesintäo-

suudella, joka kertoo pesintöjen määrän suhteen tarkastettuihin ko. pöllölle optimikokoisten pönttöjen ja kolojen määrään. Huuhkajan pesintäosuus kertoo pesintöjen määrän suhteen tarkastettujen ilmeisten reviirien määrään.

Huuhkajat huhuilivat tavallista laiskemmin. Huhuilu alkoi aikaisin talvella ja päättyi tavallista varhemmin. Huuhkajanpesintöjä todettiin myyrätilanteeseen nähden yllättävän paljon kuten hiirihaukan pesintöjäkin. Kokonaismäärä oli 43. Syynä tähän olivat saaristo- ja rannikkoalueen useat pesinnät suppea-alaisten myyräkantojen varassa.

Huuhkajan todennäköisiä revii-reitä tarkastettiin 186, joten huuhkajan pesintäosuus oli 23 %, mikä merkitsee melko hyvää vuotta. Pesinnöistä epäonnistui vain 10 %, joka on tavanomaista pienempi osuus. Poikasia varttui vähintään 64 eli vähintään 0,5 poikasta todennäköistä revii-riä kohti ja 1,5 poikasta aloitettua pesintää kohti.

Yhteenvedona huuhkajista voidaan todeta, että ne pesivät tuot- toisasti, mutta vain siellä täällä.

Hiiripöllö yllätti jälleen pesimälä toisena perättäisenä vuonna, nyt kylläkin eri alueella kuin 1989. Pesä tuotti vuoden 1990 kokonaistilannetta ajatellen hyvin, kolme poikasta.

Varpuspöllöä kuultiin keväällä tavallista enemmän, mm. Liedossa yhtenä iltana kolme noin 1,5 km etäisyydellä toisistaan. Keväisessä pönttöjen tarkistuksessa löytyi myös merkkejä varpuspöllön läsnäolosta talven aikana, mm. Vähämäki löysi 23 pöntöstä varpuspöllön talvivarastoja.

Varpuspöllön mahdollisia revii-rejä tarkastettiin 23, pesiä löytyi melkein yhtä hyvin kuin edellisenä vuonna eli viisi. Lisäksi viisi revii-riä luokiteltiin asuiksi. Muita pesimäaikaisia paikallishavaintoja saatiin kuusi. Varpuspöllöt tuottivat vähintään 31 poikasta ja pesintätulos 6,2 poikasta pesää kohti oli hyvä. Varpuspöllön yleistymistä on vaikea selittää myönteisillä ympäristömuutoksilla eikä varpuspöllöille sopivien pönttöjen ja kolojen määrässä ole tapahtunut selvää kasvua.

Taulukko 3. Pöllöjen pesinnät vuonna 1990 Varsinais-Suomessa. Ugglornas häckning i Egentliga Finland år 1990.

Laji Arvt	Pesintöjä Antal häckningar	Pesintöiden epäonnistumisia Antal misslyckade häckningar	Maastopokkueita Antal kullar i terrängen	Muita asuttuja reviirejä Antal andra bebodda revir
Bub bub	42	4	1	99
Sur ulu	1	—	—	—
Gla pas	5	—	—	8
Str alu	11	—	3	37
Str ura	4	1	—	11
Str neb	—	—	—	—
Asi otu	—	—	—	1
Asi fla	1	—	—	2
Aeg fun	1	—	—	3

Taulukko 4. Pöllöjen pesimistulos vuonna 1990 Varsinais-Suomessa. Häckningsresultat för ugglorna i Egentliga Finland år 1990.

Laji Arvt	Muneluku Antal ägg	Munia/munapesä (n) Antal ägg/bo (n)	Poikasluku Antal ungar	Isoja poikasia/poikaspesä (n) Antal stora ungar /bo med ungar (n)	Isoja poikasia/munia- pesä (n) /bo med ägg (n)
Bub bub	—	—	1—4	2,1 (30)	1,9 (34)
Sur ulu	—	—	3	3 (1)	3 (1)
Gla pas	—	—	5—8	6,2 (5)	6,2 (5)
Str alu	2—4	3,5 (6)	1—4	3 (8)	3 (8)
Str ura	3	3 (1)	2	2 (2)	1,3 (3)
Aeg fun	4	4 (1)	3	3 (1)	3 (1)

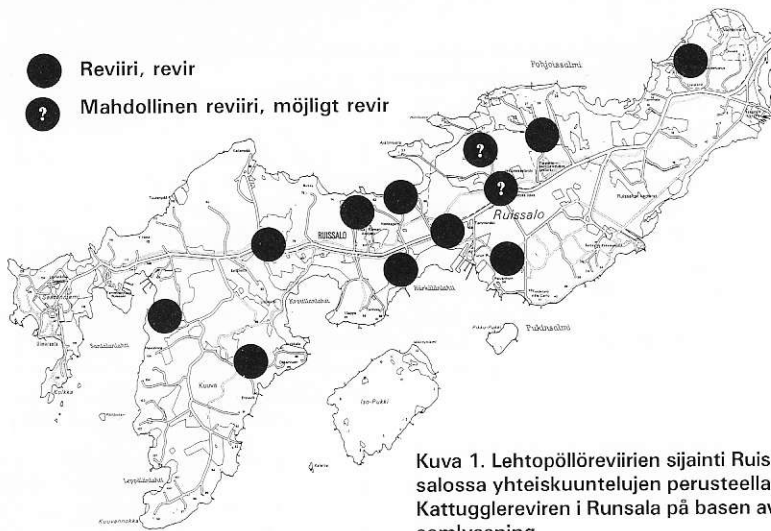
Keväällä 1989 aloitettua **lehtopöllöjen** yhteiskuuntelua Ruissalossa jatkettiin 14.2.—14.3. kerran viikossa kello 20—21. Kuunteluun osallistui kerrallaan yleensä noin kymmenen henkilöä, sekä petolin- tukonkareita että asiaan aktiivisesti suhtautuneita nuoria TLY:n jäse- niä. Kuuntelu-aika oli yhteensä 51 tuntia.

Säät eivät olleet kovin suosiolli- sia ennakkoon sovituille kuunte- luajankohdille ja lämpimän talven takia osa aktiivisesta sovinajasta oli ohjattu kuuntelun alkaessa kuten kävi myös talvella 1989. Yhteis- kuuntelussa saatuja havaintoja täy- dennettiin joillakin yhteiskuunte-

lun ulkopuolisilla havainnoilla, joi- ta oli erityisen paljon J. Lehtosella.

Ruissalossa todettiin kuuntelui- den perusteella 10—12 lehtopöllö- revii-riä, kun revii-rien arvioinnin perusteet ovat samat kuin vuonna 1989 ja jotka on kuvattu Ukulissa 21(1):14. Arvio osuu samalle tasole kuin edellisen yhteiskuuntelun pohjalta-kin tehty arvio (7—13 pa- ria). Kuvassa 1 on esitetty arvio lehtopöllörevii-rien sijainnista vuo- den 1990 kuuntelujen perusteella.

Vuosi 1989 oli ollut lehtopöllöl- le hyvä pesintävuosi ja keväällä 1990 mm. Häkkilä totesi sen palan- neen Maskussa neljään paikkaan, joista edelliset lehtopöllöhavainnot

Kuva 1. Lehtopöllöreviirien sijainti Ruisalossa yhteiskuuntelujen perusteella. Kattugglereviren i Runsala på basen av samlyssning.

olivat noin 10 vuoden takaisia. Pesintöjä oli edellistä vuotta vähemmän eli 15, joista yhdenkään ei todettu epäonnistuneen. Lisäksi todettiin 31 asuttua reviiriä. Lehtopöllön pesintäosuus pönttöjen suhteen oli 4 % sekä pönttöjen ja isojen luonnonkolojen suhteen 3 %. Keskimääräinen munaluku oli 3,5 ja keskimääräinen poikasluku 3. Lehtopöllöt tuottivat vähintään 28 poikasta.

Vuosien 1989 ja 1990 jälkeen lehtopöllön tilanne ei näytä niin synkältä kuin niitä ennen. Mitään perusteltua syytä suureen optimismiin kannan elpymisestä 1970-luvun parhaiden vuosien tasolle ei ole.

Halttunen totesi lehtopöllön pesinnän aivan viirupöllön reviirin vieressä, vaikka yleisesti on esitetty, että lehtopöllö ei pärjää viirupöllön naapurina.

Viirupöllöllä oli ollut hyvä pesintävuosi 1989. Vuosi 1990 oli paljon huonompi, pesintäosuus putosi 9 %:sta 3 %:iin. Pesintöjä löydettiin neljä, joista yksi epäonnistui. Pesässä oli ollut kaksi munaa, joista toinen joutui maahan ja koko pesintä epäonnistui. Syylliseksi epäiltiin näätää.

Viirupöllöjen poikasluku jäi pieneksi eli kaksi poikasta poikaspesää kohti ja vain 1.3 poikasta aloitettua pesintää kohti. Poikaset elätettiin ilmeisesti pelkällä linturvinnolla.

Lapinpöllö pesi vuonna 1989

Varsinais-Suomessa. Nyt lajia ei näkynyt etsinnöistä huolimatta.

Sarvipöllön esiintyminen vain yhdellä reviirillä, josta ei kuitenkaan löytynyt pesää, kertoo myyrrien vähäisyydestä. Ilmeisesti huuhkajien nauttimien kolmen sarvipöllön jäännökset kertoivat puolestaan, että joitakin sarvipöllöjä kaikesta huolimatta oli kevään kuluessa oleillut alueella.

Ulkosaariston hyvä myyrätilanne mahdollisti **suopöllön** pesinnän Jurmossa, jossa oli myös toinenkin asuttu reviiri. Sisämaassa oli yksi asuttu reviiri ja lisäksi saatiin yksi pesimäaikainen paikallinen havainto.

Helmipöllöjä ei keväällä juuri kuultu, mikä parhaiten ilmaisi tulossa olleen kevään laadun. Edellisen kevään huikeasta yli 100:sta helmipöllön pesästä päädyttiin

Sammanfattning

Rovfåglarnas häckning i Egentliga Finland 1990

Materialet har samlats in på vanligt sätt av rovfågelaktiva på ringmärknas sammandragsform och med intervjuer. Häckningsresultatet framgår i tabellerna.

Sorkpopulationerna var svaga utom i yttersta skärgården. Pärflugorna, hornugglorna och tornfalkarna häckade inte just alls. Ormvårkarna och berguvarna häckade måttligt i skärgården. Jordugglan nöjde sig med den yttre skärgården. Slag- och kattugglorna

vuoden 1990 yhteen pesintään, joka tuotti edellisen kevään yli 350 poikasen sijasta kolme poikasta. Näin ruoka lennättää petolintua. Pesinnän ohella todettiin kolme asutuksi luokiteltua reviiriä. Pesintäosuus jäi vaatimattomaan 0,3 % helmipöllökoon pönttöjen suhteen.

Vuosi 1991

Aineistoa ei tänäkään vuonna kokoon saada jos maastossakin ei joku tosissansa raada.

Hiki valuu, itikat surraa välillä kunnolla nahkaa purraan.

Kuka pesii, kuka ei.

Sen tietää saa

jos uskaltaa

kaikki voimat likoon laittaa puun latvaan nousta, mäen syrjää taittaa.

Heliborit heilumassa myyräkannat keinumassa.

Myyrät esiin Loimahalla, saaristosta kaikki vielä lomahalla?

Hiirihaukat ilman hiirii, tuskin kesällä kiljunta enää kedolla kiirii?

Oravat on eksesissä,

kävyt kun on kadoksissa.

Kanahaukat taasen laantuu,

nousu lievä heti taantuu?

Varpuspöllö jatkaa nousuu?

Merikotkat esiin rynnii?

Ruskista jo kyttää kaikki?

Mutta ovatko ne vielä poissa, eivät pesi TLY:n ruoikoissa?

klarade sig någorlunda på fågel-foda.

Kattugglan visade åtminstone tillfälligt tecken på att återuppta tidigare övergivna områden, samma gjorde duvhöken. Duvhöken lyckades bra med häckningen, detsamma gjorde havsörnen vars kullar börjar visa förutsättningar för populationens tillväxt.

Fler bruna kärrhöks revir upptäcktes än tidigare år, men häckningsresultatet var dåligt. Hökugglan häckade igen och sparvugglans uppgång fortsatt. Fiskgjusens häckningsresultat framgår i nästa nummer av Ukuli. □

● Uutisia lintu- maailmalta

koonneet Simo Veistola ja Tapani Veistola

Ukulissa julkaistaan palstaa, jossa kerrotaan uutisia niin koti- kuin ulkomailtakin. Uutisia tai ehdotuksia uutisista voi toimittaa Simo Veistolalle, Aataminkuja 3 A 3, 31600 Jokioinen.

Saarien uhatut lintulajit

Uhanalaisten lintulajien lista kiinnostaa niin luonnonsuojelijoita kuin bongareitakin. Lajien sukupuuttoon kuoleminen on havaittu herkemäksi saarilla kuin mantereella. Surkuhupaisa esimerkki on Uudessa Seelannissa pienellä saarella kalliopeukaloisen sukupuuttoon kuoleminen. Saarella asuneen majakanvartijan kissan kerrotaan pyydystäneen lentokyvottomän peukaloislajin sukupuuttoon: Ainoa muisto lajista on kissan tuomat nahat!

Saarten uhanalaiset lajit ovat yleensä endeemisiä eli kotoperäisiä. Syy lajien uhanalaisuuteen johtuu mm. lajien erikoistumisesta tiettyyn, alueeltaan hyvin rajalliseen habitaattiin ja villiintyneiden ihmisen seuralaislajien (rotta, kissa jne.) aiheuttamasta tuhosta. Lintumiesten on muistettava, että harvinaiset lintulajit ovat vain jäävuoren huippu; saaret kuhisevat muitakin ainutlaatuisia ötököitä ja kasveja.

Uhanalaiset lajit turistisaarilla

Suomalaisen turistin kannalta mielenkiintoisimmat lajit lienevät At-

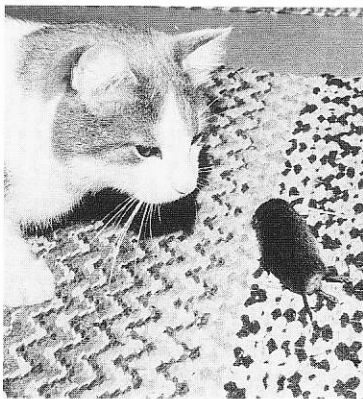
lannin saarilla. Kanarialla pesinyt meriharakkalaji (Canarian Black Oystercatcher, *Haematopus meadewaldoi*) kuoli sukupuuttoon 1910-luvulla ainakin osittain ihmistoiminnan seurauksena. Kanarian saarilla pesii edelleen useita harvinaiseksi luokiteltuja lajeja, joiden tulevaisuus on epävarmaa. Kanariantasku (*Saxicola dacotiae*), sini-peippo (*Fringilla teydea*) ja kaksi laakerikyyhkylajia (*Columba bollii* ja *C. junoniae*) luulisi laittavan laiskankin lintumieslomailijan yrittämään Tosi Kovan Pinnan saamista. Madeiralla lomaileva voi haaveilla uhanalaisista ulappaliitäjä-lajeista (*Pterodroma madeira* ja *P. feae*) sekä ”madeiranlaakerikyyhkystä” (*Columba trocaz*). Jos haluaa tutustua moniin uhanalaisiin lajeihin ennen niiden katoamista, kannattanee matkustaa Tyynenmeren puolelle esim. Havaijille.

Mitä voimme tehdä lajien suojelemiseksi?

Uhanalaisten lajien kohtalo ei helpotu sillä, että bongaamme niitä rareina. Lähes kaikkien lajien kohtalon kysymys on, miten niiden pesimisalueet voidaan turvata. Näiden alueiden suojeleminen ei lie-
ne mahdotonta.

Lajien suojelu on ensisijassa elinalueiden suojelua, jota esim. Maailman linnustonsuojeluneuvosto (ICBP) tekee mm. rahankeräyksillä. Turismi voi tuhota biotooppeja, mutta bongausturismi on mm. Seychelleillä saanut ihmiset hylkäämään uhkaavan kaskiviljelyn.

Minäkö syyllinen?

Nykyisin viljelijät ovat luonnonsuojelualueen oppaina.

Lisää aiheesta kiinnostuneille voi suositella Järvisen ja Miettisen opettavaista kirjaa, josta mm. kalliopeukaloisesimerkki on lainattu.

Kirjallisuutta

JOHNSON, T.H. & J. STATTERSFIELD 1990: A global review of islandic endemic birds. — Ibis 132: 167–180.
JÄRVINEN, O. & K. MIETTINEN 1987: Sammuuko suuri suku? Luonnonsuojelun biologian. Suomen Luonnonsuojelun Tuki ry, Helsinki.
MOORS, P.J. (toim.) 1985: Conservation of island birds. — International Council for Bird Preservation. Technical Publication no. 3. Norwich.

Uusia lintulajeja

Taas ovat lintumiehet pidentäneet pinnallistaa löytämällä ainakin kolme uutta lintulajia maailmalle. Yksi lajeista on kehrääjä (*Caprimulgus prigoginei*), josta on taltioitu ainoastaan nahka. Nahan lisäksi lajista tiedetään vain näyteyksilön pyydystyspaikka ja -aika (Zairen vuoristometsä vuonna 1955). Kehräjän pyydystänyt ja puolikasvuisiksi ”tavalliseksi kehrääjäksi” luullut tutkija Prigoginei sai näin nimeään kantavan lintulajin.

Kehräälajin lisäksi on löydetty Perun ja Bolivian bambumetsistä pikkulintulaji (*Cercomacra manu*, heimo Formicariidae, muurahaislinnut) ja pieneltä saarelta Filippiineiltä timaleihin kuuluva *Stachyris babbler*.

Lintulajien lukumäärä ei oikeastaan muutu näiden määritysten jälkeen, koska lajeja on edelleen ”noin 9000”.

Kirjallisuus

MAY, E. 1988: How many species are there on Earth? — Science 241: 1441–1449.
FITZPATRICK, J. W. & WILLARD, D. E. 1990: *Cercomacra manu*, a new species of antbird from southwestern Amazonia. — Auk 107: 239–245.
GONZALES, P. C. & KENNEDY, R. S. 1990: A new species of *Stachyris babbler* (Aves: Timaliidae) from the island of Panay, Philippines. — Wilson Bulletin 102: 367–379.
LOUETTE, M. 1989: A new species of nightjar from Zaire. Ibis 132: 349–353.

1. päivä

Kesäkuun ensimmäisenä päivänä kello 7.00 kokoontui epämääräinen porukka pääasiassa turkulaisia ornitologeja Turun linja-autoasemalle tilausbussilaituriin. Kaikilla oli aikomuksena osallistua TLY:n Norjan-retkelle. Osallistujia oli vain 17 ja bussissa 52 paikkaa, joten tilaa ainakin oli riittävästi. Hyvä näin, sillä loppumatkasta ei ollut enää yhtään tyhjää paikkaa.

Matka sujui leppoisasti korttia pelatessa ja tulevia hurjia komppausretkiä suunnitellessa. Sääkin oli mitä parhain. Ensimmäinen pysähdyspaikka oli Närpiön Pjelas. Lahdella oli epämääräinen rakennelma, jota saattoi hyvällä mielikuvituksella nimittää lintutorniksi. Lintujakaan ei juuri näkynyt, parhaimpina 3 peltopyytä ja kalasääski.

Seuraava pysähdyspaikka oli Vaasan altaat, jossa ehkä joskus oli ollut kahlaajia, ei kuitenkaan nyt. Sensijaan mustavariksia sekä kamikaze -kalatiiroja, jotka melkein kävivät kimppuun.

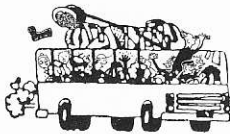
Antero Eloranta

Pikkukajavia Ekkeröyan rinteillä. Tretåiga mäsar på klippbranten i Ekkeröy.

TLY:n Norjan-retki 1.—12.6.1990

- 12 päivää, 2 sukkaparia — Nikkasen säästökampanja
- 3 päivää, 3 tuntia unta — pinnahimoa
- Juosten Valtavaaran läpi — Näyhän opastus
- Rusinoita bussin ilmatilassa — Williamin eväät

Matka jatkui kohti Mustasaaren Vassoria, jossa ruokailimme. Linnuista mainittakoon 3 joutsenta sekä suuret määrät vesilintuja ja loksia, mm. pikkuloksia. Matkalla poikettiin vielä Oravaistenlahdella ja Himangassa näimme tienvieressä kaksi kaakkuria.

Vihdoin saavuimme ensimmäiselle varsinaiselle lintupaikalle, Kalajoen Letolle. Särkillä pyöri mm. 7 pikkutiiraa, merikihu, setä- ja täti- karikukko sekä jonkin verran kahlaajia.

Myöhään illalla saavuimme Oulun Liminganlahdelle ja tuskin malttoivat ylienergiset ornitologien alut pystyttää teltat, kun jo tukka putkella ensimmäiset kiisivät torniin staijaamaan. Tornissa hilluttiin aina puoleenyöhön asti, jotkut jopa pikkutunneille. Pari pinnakärpäsen pahasti päänäpötkimää ornia yrittivät myös yölaulajaprojektia Limingan maisemissa huonolla menestyksellä.

2. päivä

Aamulla neljän aikaan sama stajariporukka oli taas tornissa, eivät kuitenkaan yöprojektiin osallistuneet. Haviksista mainittakoon ai-

Paljon huomiota herätti rannan kivikossa oleillut pikkulintu. Se oli vähän västäräkkiä isompi, mutta pyrstö oli lyhyempi. Muutenkin se oli aika oudon näköinen.

van vierestä lentänyt kaulushaikara, 3 tuplalimosaa, mustatiira, toistasataa kurkea ja kuutisenkymmentä joutsenta.

Limingalta lähdimme kello 8.45 Oulun Syväsatamaan. Paikalla piti olla stagna ja xenus, ei tietenkään enää. Ilmassa leijui selvästi lintutyhjiön ilmapiiri, kunnes pilli soi. Kumikeuhkoiset bongarimme eivät selvästikään olleet paljon puhaltamista harjoitelleet, sillä vihellys kuului vaivoin 50 m päähän. Nopean spurtauksen jälkeen saivat kaikki kaikessa rauhassa tarkastella SITRUUNAVÄSTÄRÄKKIÄ. Lintu oli kaunis koiras. Filmiä ei juuri säästely, vaikka etäisyyttä oli jonkin verran. Kättelyseremonioiden jälkeen alkoivat puhelimet soi-

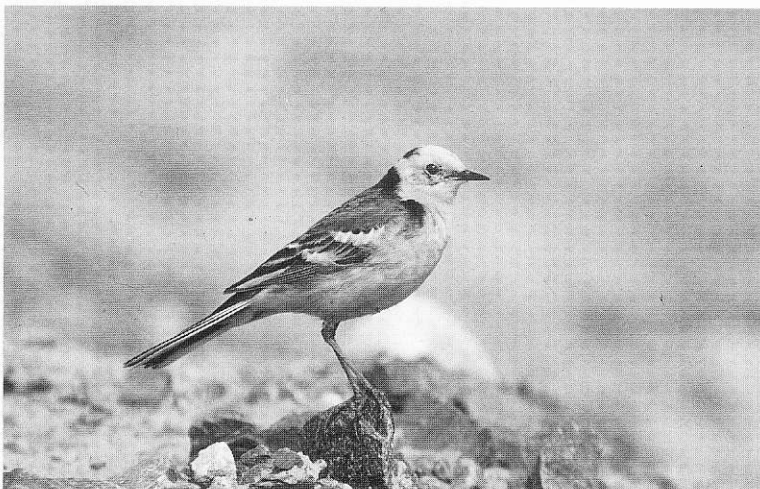
da, eikä kestänyt pitkää aikaa, kun jo ensimmäiset oululaiset olivat paikalla.

Vähitellen aloimme toipua pinnahuumasta, ja niin pääsi matka jatkumaan. Seuraava kohde oli Kemini Ajos, joka on tunnettu rantakurvipaikka. Tunnin verran etsimme kurvia huonolla menestyksellä. Nähtiin sentään jänkäsirriäinen. Kemistä suuntasimme suoraan Kittilää kohti, jossa yövyimme. Illalla kaikki suunnittelivat hurjia aamuksia komppausretkiä pitkin tuntureita, mutta todellisuus on karua, kuten pian tulimme huomaamaan.

3. päivä

Aamulla heräsimme kaatosateessa, eikä sade laantunut kuin vasta iltapäivällä. Samaisella paikalla pelattiin myös amerikkalaista jalkapalloa ja pallon puutteessa käyttöön otettiin ananassäilykepurkki. Pelin jälkeen todettiin kylläkin ananasrenkaiden muuttuneen ananasmurskaksi. Kaatosateessa ehdimme kuitenkin hoitaa lapintiaisen pinnoihin, jotkut näkivät taviokuurniakin. Seuraavaksi oli vuorossa Levitunturin komppausta vesisateessa ja armottomassa tuulesa. Jotkut onnistuivat näkemään keräkurmitsoja ja matkanjohtaja tunturikihuja, muuten oli hiljaista.

Ruokapaikkaa oli täällä Lapin perukoilla todella hankala löytää, sen saimme huomata. Yhtäkin ravintolakylttiä seurasimme n. 10–20 km, jonka jälkeen totesimme tullemme vanhaan latoon, joka oli ehkä 20 vuotta sitten toimitannut ravintolan virkaa. Lemmenjoelta viimein löytyi jonkinlainen ruokapaikka. Tosin hintataso hipoi kattoa. Lähistöllä näkyi ihan mu-

Henry Lehto, 22.6.90, Oulu Ornikari

Retkeläiset löysivät sitruunavästäräkin spontaanisti Oulusta. Citronärlä.

kavasti lintujakin: taviokuurnia, riekonpesä sekä sinirinta, joka lauleskeli aivan ravintolan pihassa.

Seuraavan yön vietimme Kaamassella, Jokitörmän leirintäalueella. Paikan omistaja, Väinämöinen, tuli innokkaasti jo bussiin kertomaan seudun historiasta ja linnuista. Illalla laittoi meidän kämpän porukka ikkunan alle leivän ja juuston palasia tarkoituksenamme aamulla sitten seurata kuukkeleita ikkunasta, vaan kuinka ollakaan.

4. päivä

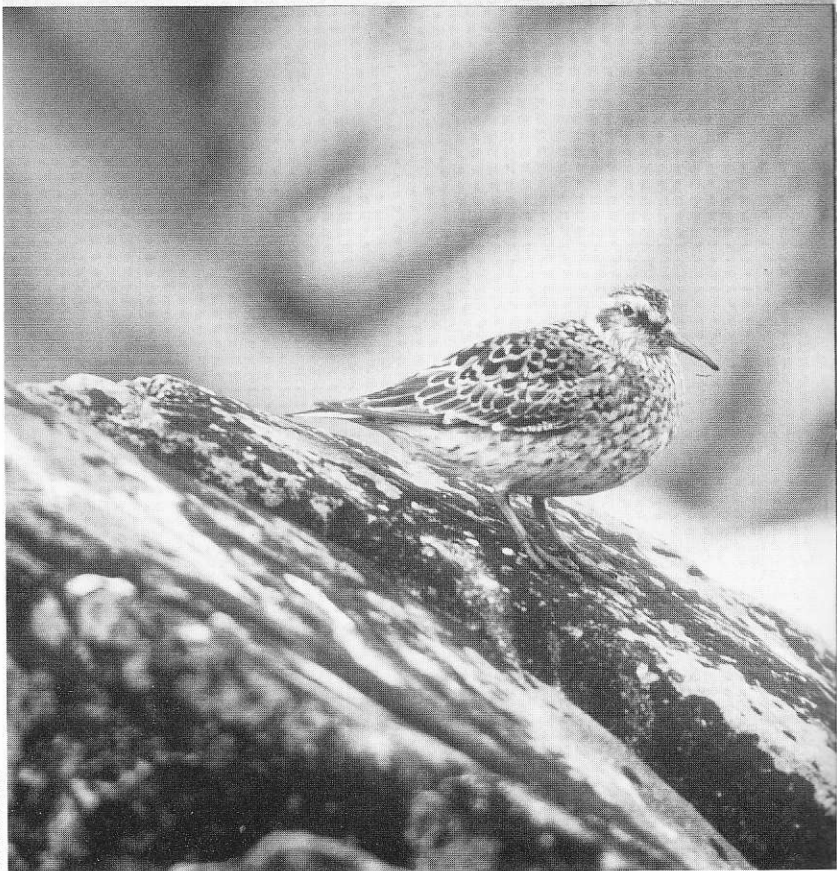
Aikaisin aamulla pari toisen kämpän jätkää ehtikin ennen meitä ulos, näkivät kuukkelin meidän kämpän edessä ruokailemassa ja fiksuina poikina tietenkin saivat eliksen ja pelästyttivät linnun pois.

Aamulla ehdittiin myös vähän kierrellä lähiseutuja ja aivan läheltä löytyikin laulava pikkusirkku ja lapintiainen. Aivan leirintäalueen pihassa oli myös pieni suo, jossa oleili vesipääskyjä, uiveloita, valkoja mustavikloja ym. Tämän päivän ohjelmassa oli sitten rajan ylitys. Ajoimme Inarinjärven kautta ja matkalla ehdimme nähdä koirasmetson. Piekanojakin näkyi taivaalla kaartelemassa tasaisin väliajoin.

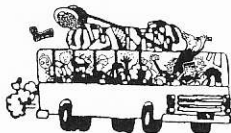
Norjan raja ylitettiin klo 12.23 ja perinteiseen tapaan ensikertalaiset tekivät sen kävellen. Kun oli ajettu n. 100 m Norjan puolella nähtiin bussin ikkunasta tunturikihu. Se tuli suoraan Suomesta päin ja lensi Jäämerta kohti. Vähän harmitti, sillä kaikki paitsi matkanjohtaja olisivat saaneet eliksen. No, sellaista sattuu.

Norjan ensimmäinen lintupaikka oli Pykeijanvuono. Siellä nähtiin retken ensimmäiset kajavat ja merimetsot. Muista haviksista mainittakoon kaksi kaakkuria. Seuraava määränpää oli Pykeijan pieni ja kuollut suomalaisten asuttama kylä (näimme kaksi ihmistä!). Lintu-

Mikaël Nordström

Antero Elomaa

jakaan ei juuri näkynyt, vain rissoja.

Matkaa jatkettiin Varanginvuonon rantaa pitkin aina silloin tällöin pysähdellen. Kahlaajalietettä oli aika hyvin, vain kahlaajat puutuivat! Muita lintuja sensijaan oli mukavasti: Tunturikihu, allija kyhmyhaahkoja, merimetsoja, kuikkia, pikkukuovi ja punakuiri. Täältä matka jatkui kohti Vadsöta,

Tunturikihua tapaa melko säännöllisesti perä-Lapissa. Fjällabben ses relativt regelbundet i Norra Lapland.

Merisirri on tavallinen laji Ruijan rannoilla. Skärnäppan är en vanlig art på stränderna i Ruija.

Jatkoimme samaa tietä kohti Hamnimbergia. Tie oli kapea ja kiemurteli pitkin tunturien rinteitä. Oli ylipäänsä ihme, että bussi pysyi tiellä.

jossa oli tarkoitus yöpyä. Illalla porukka oli sen verran väsynyttä, että suihkun jälkeen mentiin suoraan nukkumaan.

5. päivä

Aamulla heräsimme kello 7.00 suomenaikaa. Suomenaikaa siksi, että matkanjohtajalla oli pieniä vaikeuksia euroaikaan siirtymisessä. Tämän päivän ensimmäinen lintupaikka oli Eckeröyan lintuvuori. Siellä piti olla myös paikallinen opas, mutta ilmeisesti ajoissa oli tapahtunut pientä sekaannusta, ja opasta ei näkynyt eikä kuulunut. Ei auttanut muu kuin lähteä seikkailemaan vuorelle ilman opastusta. Vuoren rinteet olivat näkemisen arvoiset: kalliit valkoisenaan rissoja. Määrää oli todella vaikea arvioida, mutta vähimmäisarvio oli n. 15000 lintua.

Kajavien kuvaamiseen ei juuri taitoa eikä telejatkeita tarvinnut, sillä kesympiä lintuja harvoin tapaa. Paikalla näkyi jonkin verran myös muita valtamerilintuja, mm. jääkyhkyjä, lunneja, ruokkeja, merikihuja, merisirrejä, allihaahkoja sekä paljon määrittämättömiä ruokkilintuja.

Paljon huomiota herätti myös rannan kivikossa oleillut pikkulintu. Se oli vähän västäräkkiä isompi, mutta pyrstö oli lyhyempi. Linnun väritys oli tasaisen ruskean harmaa, vain siivellä oli vaalea lyhyt juova. Muutenkin se oli aika oudon näköinen. Määrittystä ei kui-

tenkaan tullut ja niin jatkettiin matkaa.

Ajoimme rannikkoa pitkin suoraan Vardön kaupunkiin. Vardö sijaitsee saarella ja sinne johtaa 3 km pitkä merenalainen tunneli. Vardössä ruokailimme ja siinä sivussa löytyi karimetsoja, allihaahkoja, satoja ruokkeja ja lunneja, n. 15000 kajavaa ja kiisloja.

Jatkoimme samaa tietä kohti Hamnimbergiä. Tie oli kapea ja kiemurteli pitkin tunturien rinteitä. Oli ylipäänsä ihme, että bussi pysyi tiellä. Matkalla nähtiin mm. amerikanjäkäkuikka, yht. 18 kihua, allihaahkoja ja merisirrejä. Hamnimberg oli retkemme etäisin kohde ja samalla myös etäisin paikka minne tie vie. Illalla viimein saavuimme perille. Paikalta näkee esteettömästi kauas Jäämerelle ja maisemat ovat kieltämättä hienot. Aivan stajauskallion vieressä on vanhoja toisen maailmansodan aikaisia bunkkereita. Sodan muistojaksi oli myös heinikosta löytynyt räjähtämätön kranaatti.

6. päivä

TLY:n viimekertaisen Norjan-retken Hamnimbergin havainnot olivat sen verran kovaa luokkaa, että odotukset olivat korkealla. Niinpä kaikki menivät stajajaan jo kello 1.00, jotkut jopa ennen puoltayötä. Lintujen määrä oli pettymys: muuttoa oli vain rissoilla, joita meni jokunen tuhat. Horisontissa näkyi myös jonkin verran ruokkilintuja.

Muita parempia havaintoja oli muutolla levähtänyt tunturikiuru, parikymmentä merimetsoa sekä muuttava mustapyrstökuiri, joka on näin pohjoisessa jo harvinaisen. Ilahduttava havainto oli myös lähistöllä kierrellyt hylje. Stajaus-ta jatkettiin toivorikkaana koko yö, mutta kuuteen mennessä olivat viimeisetkin jo antaneet periksi ja menneet nukkumaan.

Aamupäivällä pidettiin pieni palaveri, jossa päätettiin muuttaa suunnitelmia ja lähteäkin jo samana päivänä ajamaan Suomea kohti. Kuudelta iltapäivällä viimein pääsimme matkaan, mutta jo heti alkumatkasta bussi teki stopin. Tunnin verran autoa korjattiin, kunnes päästiin taas jatkamaan matkaa. Matkalla pysähdyimme vain kerran, Nesbyssä, jossa viivyimme reilun tunnin. Täällä puolestaan näytti muuttoa menevän ihan mukavasti: ruokkeja, lunneja ja kiisloja (vain etelänkiisla määritettiin) muutti kymmeniä ja taas kymmeniä. Retken lajilista komistui taas yhdellä lajilla, ristisorsalla.

Suomen raja ylitettiin n. kello 23.00 ja yöpymispaikaksi valittiin Nuorgam aivan rajan pinnasta. Tästä alkoi retken se osuus, jolla ei juuri nukuttu.

7. päivä

Heti teltat pystytettyämme painuimme tuntureille, vaikka kello oli vasta 0.00 yöllä. Aikomuksemme oli tulla takaisin, kun tunturikihu, keräkurmitsa ja kiiruna olisi hoidettu. Tunturikihu löytyikin helposti, heti alkajaisiksi seitsemän linnun muuttava parvi tunturinteeltä. Yön aikana näimmekin yhteensä ainakin 14 eri yksilöä. Läheiseltä suolta löytyi vielä mm. soidintava jänkäkurppa, kaksi kuikkaa, alleja, lapinsirkkuja, kymmenkunta sinirintaa ja paikasta X punakuiri.

Kovanluokan havis oli myös puuhun vedetty poronraato, jonka todennäköisesti ahma oli pyydystänyt. Tunturin komppauksen jälkeen osa porukasta oli siinä kunnossa, että eivät jaksaneet edes mennä teltaan, vaan nukkuivat taivasalla.

Aamulla yhdeksän maissa lähdimme etelää kohti ja ensimmäinen tavoite oli Puumankijärvi. Järveltä löytyi 8 kuikkaa, 3 kaakkuria

Timo Nilkanen

ja 4 kalalokkia, joista yritettiin tietenkin kovasti vääntää kajavia, lähellä Jäämerta kun oltiin. Iltapäivällä saavuimme Utsjoelle, jossa tarkoituksena oli käydä Ailigastunturilla. Matka ylös on pitkä ja rankka, sen voimme sanoa.

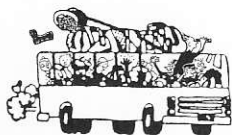
Ylhäällä saimme ainakin katsella hienoja maisemia ja keräkurmitsoja, joita näkyikin viitisen yksilöä. Myös yksi munapesä löytyi. Tälläkin tunturilla oli tunturikihuja ihan mukavasti, ainakin kolme yksilöä. Komppasimme tunturia hui-

Siitä yli, missä vesi on matalin. Sampo Kunttu Ailiggaalla.

pulta toiselle ja matkaa kertyi yhteensä toistakymmentä kilometriä. Viimein yhdeksän aikaan illalla hoipuimme väsyneinä alas bussille.

8. päivä

Parin tunnin ajomatkan jälkeen saavuimme Kaktavarri-tunturille, jossa toistui sama kuin Nuorgamissa. Taas koko yö tunturilla, täl-

Antero Eloranta

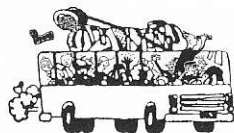
lä kertaa kiirunan perässä. Viimein aamuyöllä laji löytyi ja saatoimme hyvillä mielin palata alas teltoille nukkumaan vielä pariksi tunniksi ennen lähtöä. Muita maininnan arvoisia lajeja ovat tältäkin tunturilta löytyneet 3 keräkurmitsaa ja munapesä, tunturikihu, pulmusia ja lapinsirkkuja.

Keräkurmitsa näkyi Utsjoen Ailiggaalla ja Katskavarrilla. Fjällpipare sägs på Ailigas och Katskavari i Utsjoki kommun.

Uupuneet kiirunanetsijät yön kestäneen retken jälkeen. Trötta fjällripsletare efter nattens utflykt.

Maija-Liisa Heikkilä

Tapani Numminen, 24.9.90, Norskkär

Aamulla, kun viimeisetkin lopen väsyneet kiirunan komppaajat olivat saapuneet alas, lähdimme ajamaan suoraan Suomen poikki Kuusamo kohti. Kaikki olivat täysin puhki kolmen huonosti nukutun yön jälkeen, mutta jottei kukaan vahingossakaan sattuisi nukahtamaan matkalla, pysähtelimme lähes jokaisella järvellä laskemaan lapintiirat. Ja jos joku kuitenkin vahingossa sattui nukahtamaan, herätti Williamin armoton rusinakeskitys hänet.

Kuusamossa majoituimme Ukko-Herraan, koska Rukahovi, jossa meidän piti yöpyä oli palanut poroksi. Tällä kertaa pääsimme nukkumaan upeisiin kämppiin, joista löytyi kaikki mukavuudet. Samana yönä alkoivat sattumalta jalkapallon MM-kisat, joita tietenkin seu-

rattiin innokkaasti. Illan yllätys oli, että Kamerun voitti Argentiinan.

9. päivä

Aamulla oli vuorossa Valtavaara. "Oppaanamme" toimi Olli Näyhä, joka kuulemma tunsii hyvin paikat. Kyllä hän tunsikin, niin hyvin, että osasi kiertää parhaimmat alueet. Tulihan Valtavaarakin juostua läpi! Kaikki lajien pimitykset johtuivat tietenkin kesäkuun lopulla olevasta Kuusamon rallista. Paras havis oli oman porukkamme löytämä iduli. Kuusamossa kävimme vielä Oulangan kansallispuistossa Kiutakönkäällä, jossa piti olla vuoriväiski. Ei löytynyt, sensijaan 3 koskikaraa nähtiin.

Näin oli Kuusamo takanapäin. Muutimme jälleen matkaohjelmaa

Sinipyrstö valvotti retkeläisiä Kuhmossa. Blåstjært.

saatuamme kuulla Kuhmossa olevasta sinipyrstöstä. Matkalla piti myös lapinpöllö olla helppo nakkii, sillä saimme tietää pesäpaikan. Pesä toki löytyi, mutta ei pöllöä. Illalla saavuimme Kuhmon Elimyssaloon, jossa sinipyrstön piti olla. Paikalla oli myös pari muuta ornia ja yhdessä menimme puoleltaoin lintua etsimään.

10. päivä

Sinipyrstö ei ollut oikein laulutuulessa ja ensimmäisen säkeensä se lauloi vasta vähän ennen neljää, jolloin noin puolet porukasta kuuli sen. Loput jäivät vielä odottele-

maan. Kello alkoi lähestyä jo kuutta ja porukasta nuokkuu hereillä enää muutamia. Vihdoin, kello 6.06 sinnikkääät ornit kuitenkin palkittiin ja tällä kertaa lintu lauloi ahkerasti. Suurin osa porukasta oli kyllä jo antanut periksi ja veteli sikeitä teltassa. Lopen väsyneinä, mutta sinipyrstö hoidettuna painuivat viimeisetkin nukkumaan vielä runsaaksi tunniksi ennen lähtöä.

Päivemällä oli vuorossa Konti-olahden Kolvananuuro sekä Värttilän Sääperinjärvi. Kolvananuorolla kiersimme pari kilometriä pitkän luontopolun. Maisemat olivat hienoja: kapeita ja kivikkoisia rotkoja ja soita. Kaiken lisäksi rotkossa lauleskeli kaksi idulia. Maasto oli todella kivikkoista ja yhdeltä retkeläiseltä nyrjähti nilkkua.

Sääperille saavuimme vasta yhdeksän aikaan illalla. Vesilintuja näkyi aika paljon ja pellon reunassa lauleli yksinäinen kultasirkku. Lähistöltä löytyi vielä viitasirkkalintu. Kävimme välillä parin kilsan päässä sijaitsevalla leirintäalueella pystyttämässä teltat ja peseytymässä. Täälläkin (ei ollut muuten ensimmäinen kerta) suihkuvesi oli tarkalleen -273 -asteista, mutta kaikkea sitä kestää kun on tarpeeksi likainen.

Palasimme takaisin järvelle kello 23.00. Yölaulajia on Itä-Suomessa aivan eri määrä kuin Turun seudulla. Parin kilometrin kävelylenkillä havaittiin luhtahuitti, sama viitasirkkalintu kuin päivällä, 3 pensassirkkalintua, toistakymmentä viitakerttusta, asio sp sekä ruisräkkä.

11. päivä

Aamulla stajiasimme vielä pari tuntia ennen kuin lähdimme Siikalahdelle. Sinne saavuimme iltapäivällä ja melkein heti menimme tornille. Lintuja näkyi paljon, vaikka oli jo iltapäivä: kaulushaikaroita,

Sinipyrstö ei ollut oikein laulutuulella ja ensimmäisen säkeen se lauloi vasta vähän ennen neljää. Vihdoin, kello 6.06 sinnikkääät ornit kuitenkin palkittiin ja tällä kertaa lintu lauloi ahkerasti.

luhtakanoja, nuolihaukkoja, ruskosuohaukkoja ja laulujoutsenpötkue. Iltaohjelmaan kuului lisäksi itse kehittelemämme frisbeenheittopeli Salosen ämpärinkannella. Nukkumaan menessämme totesimme sään niin kauniiksi, että emme vaivautuneet pystyttämään telttoja, vaan nukuimme taivasalla. Puolen tunnin päästä alkoi hillalleen sataa. Kauhealla kiireellä heitimme makuupussit suojaan ja jäimme odottelemaan sateen loppumista.

Sääperillä lauleli yksinäinen kultasirkku. Gyllensparv sägs vid Sääperi.

Jouko Hakala, 10.6.89, Limniganlahti

12. päivä

Olimme kuulleet, että lähistöllä pitäisi olla etelänsatakieli, jota lähdimmekin bussilla kuuntelemaan. Nuotit olivat tällä kertaa enemmän kuin epätarkat ja tunnint vierivät lähimaastoa kompatessa. Joskus pikkutunneilla viimein sekoilimme takaisin opastuskeskukselle. Emme vielääkään jaksaneet pystyttää telttoja, joten painuimme nukkumaan opastuskeskuksen näyttelyhuoneen lattialle.

Lähdimme maastoon heti aamuyöllä ja lintuja näkyi taas ilahduttavan paljon: 2 kuhankeitäjä, satakieliä, 5 luhtakanaa, 3 luhtahuittia, 3 kaulushaikaraa sekä 15 pyrstötiasta. Paikan miinuspuolena olivat ne miljoonat hyttyset, jotka eivät jättäneet ketään rauhaan. Eräskin henkilö laski pelkästään käsissään 50 hyttysenpuremaa.

Jo kello 7.30 lähdimme kohti Ylämaan Väkeväjärveä, joka on tunnettu kiljukotkapaikka. Petoja näkyi ihan mukavasti: nuolihaukka, kalasääski ja hiirihaukka, mutta ei yhtään kotkaa. Järvellä pyöri lisäksi pari pikkulokkia ja läheisellä pelolla narisi ruisräkkä. Nopeasti käväisimme myös Virojoen Ukonsaarella, jossa piti olla punajalkahaukkapari. Puolen tunnin pikastajauksen jälkeen jatkoimme matkaa Virolahden Vilkkilänturalle. Räyskä, kaulushaikara ja viitakerttunen olivat ainoita parempia lajeja.

Vielä nopeasti kävimme Kotkan Hovisaareissa varmistamassa, että edellisenä päivänä havaitut pussitaisiset eivät olleet nyt paikalla. Tarkat nenämme havaitsivat sensijaan todella voimakkaan pilaantuneen makkaran hajun. Pysähdyimme vielä eräällä huoltoasemalla ottamaan ryhmäkuvan ja antamaan kuskille %-juomapullon lukuisten entisten lisäksi. Sitten enää loppusuora kohti Turkuja, pysähdys Paimiossa ja porukan kotiinkuljetus ja niin oli retki ohi. □

Luhtakerttusen
runsastuminen
jatkuu edelleen.
Kärrsångare.

Kesäkatsaus 1989 ja 1990

Seppo Sillälä

Käsissäsi on ensimmäinen TLY:n vuodenaikaiskatsaus, jossa on hyödynnetty ATK:ta. Osittain tästä johtuu, että katsaus on tavallista perusteellisempi; kaikki arkistoon palautetut kesäkatsaukseen kuuluvat havainnot on lueteltu ja lähes kaikkiin havaintoihin on liitetty myös havainnoitsijan nimi kokonaisena.

Juhana Piha

Jokaisen lajin havainnot on järjestetty kunnittaiseen aakkosjärjestykseen (ensimmäisenä havainnot Aurasta ja viimeisenä havainnot Yläneeltä). Havaintojen rakenne on seuraava: ensimmäisenä on päivämäärä joka on muotoa esim. 230789 eli 23.7.1989, seuraavana kuntalyhenne (esim. LA1), jonka mukaan havainnot on siis järjestetty, sitten tarkka paikka (esim. Pehtjärvi), sitten kokonaislukumäärä (esim. 4), jonka jälkeen hakasuluisa (tai ilman hakasulkuja) tarkempi erittely (esim. 2ad2pull tai soi-

dintavia). Lopuksi on havainnon tekijän sukunimi ja etunimen ensimmäinen kirjain (esim. Laine R).

Havaintojen rakenteessa on jonkin verran vaihtelua, johtuen havaintojen primaaritalennuksessa esiintyvistä vaihtelusta. Samaa (tai oletettavasti samaa) lintua koskevia havaintoja on yhdistelty, samoin on yhdistelty samasta lajista samalla paikalla mutta eri päivinä tehtyjä havaintoja.

Tärkeimpiä esiintyviä lyhennyksiä: Ä = laulava, jp = juhlapukuihin, SW = lounaaseen (muut ilmansuunnat vastaavasti), ad = vanha lintu, juv = nuori lintu, pull = pesäpoikanen, n = naaras, k = koiras, 1/2 = 1 koiras ja 2 naarasta, p = paikallinen, m = muuttava. Kuntalyhenteet on muodostettu siten, että lyhenteeseen kuuluu kunnan nimen kolme ensimmäistä kirjainta, ainoana poikkeuksina Perniö = PRN ja Pertteli = PRT.

Mitä havaintoja on mukana?

Periaatteessa mukana on havainnot aikaväliltä 1.6. - 31.8. Kuitenkin lisäksi on mukana kaikki mahdolliseen pesintään viittaavat havainnot ennen kesäkuun alkua (esim. kuikka, kurki ja härkälintu; havaintoja jo huhtikuulta). Pikkurariteista (lajilista 1 ja 1S), kuten mustapyrstökuirista ja mustatiirasta on mukana havainnot 1.6. - 31.8. Kyseisistä lajeista muina aikoina tehdyt havainnot julkaistaan kevät- tai syyskatsauksessa.

Yölaulajista (esim. viitakerttunen), yöhuutajista (esim. luhtakana) ja kehrääjistä on mukana kaikki havainnot riippumatta siitä viittaako havainto pesimiseen vai ei. Samoin on asian laita eräiden muiden lajien kohdalla (esim. kirjokerttu ja kangaskiuru). Tikoista ja kanalinnuista on mukana kaikki havainnot alkaen 1. tammikuuta. Selvyyden vuoksi on eräiden lajien nimien jälkeen sulkeissa ilmoitettu, mitä havaintoja ko. lajista on otettu tähän katsaukseen mukaan.

Tässä katsauksessa ei käsitellä pötelintuja, koska niistä tehdään vuosittaiset raportit erikseen. Yhteensattuman vuoksi Jurmon havaintoja vuodelta 1990 ei ole mukana.

KUIKKA *Gavia arctica*

Kanta pysynyt melkoisen vakaana 1980-luvulla. Nyt vuodelta 1990 ilmoitettiin peräti 21 mahdollista reviiä.

130689 DRA Ängeskär 1 [ad] (Valta K) 190689 DRA N-Gullkrona 1 (Valta K) 230789 DRA Lemnästräsket 2 pari (Aurela A) 260789 DRA Björkbodajärvi 3 (Aurela A) 150689 KII Riitus 4 [2ad2pull] (Erikäinen J, Erikäinen P) 160589 LAI Lankjärvi 1 tuskin pesivä (Suoranta A) 180589 LAI Pehtjärvi 1 tuskin pesivä (Suoranta A) 180589 LAI Mustajärvi 4 [2ad2pull] (Suoranta A, Kuusisto K) 070689 MAS Riviera Itäisin Lampi 1 p (Tamminen M) 180489 NAU Västerträsket pari (Suoranta A) 080589 PYH Särkijärvi pari (Suoranta A) 100589 PYH Enäjärvi 2 (Suoranta A)

2804—180790 DRA Björkbodanjärvi 2 (Aurela A) 190790 DRA Björkbodanjärvi YHT 3 (Aurela A) 230690 KEM Mainiemi 1 hetken p (Tittonen J) 1504-220790 KII Riidus 1—7 [jp] max 21.7. 7exx (Erikäinen J) 280790 KII Riidusuo 2 [jp] (Erikäinen J) 290790 KUS Kylänjärvi 2 [ad] (Suoranta A, Hemmilä M) 0005-000690 LAI Otajärvi 1 pari [pesä] (Suoranta A) 090690 LAI Pehtjärvi 1 (Alho P) 280790 LAI Pehtjärvi 1 [ad] (Alho P) 0005-000790 NAU Storträsk pari vanha revii (Vänskä V) 0005-000790 NAU Dalkarbyviken pari vanha revii (Vänskä V) 040590 NAU Samslaxträsket 2 paria (Suoranta A) 030690 NAU Vansor 2 p (Ylitalo M) 050590 NOU Savojärvi 2 (Lehikoinen E) 000690 PRN Hamarijärvi pesintä (Larsson K) 000690 PRN Mathildedal pesintä (Larsson K) 160890 RAI Hainisten Allas 1 (Heikkilä E) 060790 SUO Ruona Valkjärvi 1 [jp] (Erikäinen J, Erikäinen P) 070790 SUO Karijärvi 5 [jp] (Erikäinen J, Erikäinen P) 210790 SUO Iso-Ruona 2 [jp] (Erikäinen J, Erikäinen P) 170590 UUS Pyhämaa Vähäjärvi 1 pari hautoi (Suoranta A) 170590 UUS Pyhämaa Isojärvi 1 pari (Suoranta A) 170590 UUS Pyhämaa Kuivirauma 1 pari (Suoranta A) 310790 UUS Tammio 1 (Lampolahti J) 130890 UUS Ruotsinvesi 3 (Lampolahti J) 040790 YLÄ Vas-kijärvi 1 (Lehikoinen E)

KAKKURI *Gavia stellata*

(kaikki 0106—3108 ja lisäksi pesintään viittaavat)

Erittäin harvalukuinen pesijä TLY:n alueella; vuodelta 1989 vain 1 ja vuodelta 1990 2 pesintää. Lajikatsaus julkaistu 1980 (Karlin 1980).

180689 KOR Jurmo 1 muutti W kaakattaen 230789 KOR Jurmo 1 0608-080889 KOR Jurmo 1—4 050689 NAU Pernäs 1 lensi SE kahden garseurassa (Suoranta A) 010789 PYH Rihtniemi 1 [ad] muutti S n.klo:10.15 (Veistola T, Komi J) 060889 PYH Riht-

niemi 1 (Santamaa M, Santamaa T, Komi J, Lindbom T) 130889 PYH Rihtniemi 1 muutti S (Santamaa M, Santamaa T, Innola A) 250689 SUO Johdesuo 3 [2ad1pull] (Erikäinen J, Erikäinen P) 120890 KOR Jurmo 1 S (Kärkkäinen E, Salonen V) 2306—280790 SUO Johdesuo pesintä 1407 hautoa, 2807 2ad1pull (Erikäinen J, Erikäinen P) 070790 SUO Aneriojärvi 2 [jp] p (Erikäinen J) 0006—000790 UUS Makeavesiallas Ruotsinvesi 2 [pesintä] 3007 2 aika isoa poikasta (Lampolahti J, Saarinen A)

HÄRKÄLINTU *Podiceps griseigena* Otajärvellä pesii vahva kanta, vuonna 1990 peräti 44 paria. Muualta ilmoitettiin 10—20 reviiä. Kylänpää on käsitellyt lajin esiintymistä TLY:n alueella (Kylänpää 1984) ja hän esittää härkälinnun kannaksi TLY:n alueella enintään runsasta 150 paria (1980-luvun alussa), joka pitäne edelleen paikkansa.

240489 KAL Rohijärvi 2 [kn] (Laine Ra) 030689 KII Omenajärvi 2 (Erikäinen J) 0805—200689 LAI Kivijärvi max 1605 5ad, 2006 2ad1juv+Ä (Gustafsson E, Suoranta A, Hemmilä M, Kuusisto K) 1305—070689 LAI Otajärvi Ä (Gustafsson E, Alho P) 1805—190689 LAI Pehtjärvi max 4 (Suoranta A, Kuusisto K, Tamminen M) 0605—110789 SUO Enäjärvi Tokkee max 17 [4—5 paria] 4 poiketta (Erikäinen J, Erikäinen P)

260490 KAL Rohijärvi pari (Laine R) 080790 KII Omenajärvi 1 [jp] (Erikäinen J) 000590 LAI Otajärvi 44 paria (Suoranta A, Muurinen V, Alho P) 050590 LAI Pehtjärvi 6 paria (Suoranta A, Rautanen H) 030690 LAI Kivijärvi 1+1+1 [1 pesällä] (Suoranta A, Hemmilä M) 0906—280790 LAI Pehtjärvi max 2807, jolloin 4ad1juv (Alho P) 210790 SUO Enäjärvi Tokkee 8 [5ad3pull] 2ad3pull, 2ad hautoi, 1ad (Erikäinen J) 210790 SUO Enäjärvi Jusalanlahti 3 [2ad1pull] (Erikäinen J) 280790 SUO Enäjärvi Kotolahti 2 [jp] (Erikäinen J) 160590 TAI Fladapuhti 1—2 pari toisella parilla soidinpesä (Suoranta A) 060590 UUS Sirppujoen Suisto 2 [pari?] (Gustafsson E) 060590 UUS Kattilavesi Ä (Gustafsson E)

MUSTAKURKKU-UIKKU

Podiceps auritus

Vuodelta 1989 ilmoitettiin vain 41 ja vuodelta 1990 25 paria. Ilmoitetut määrät eivät pidä alkuunkaan yhtä lajin todellisen pesivän kannan kanssa. Lajin kannaksi TLY:n alueella on 1980-luvun alussa esitetty 400—600 paria (Multala 1983).

000089 Ruutu 677/19 koodi 8 (Muurinen V) 1404—000789 DRA Skinnarvik 16 [8k+8n+juv], poikasten määrää ei laskettu (Loivaranta P) 1106—050789

DRA Lillträsket PESINTÄ [1 pari] 1806.hautoi, 0507 iso poikanen (Aurela A) 170689 DRA Rövik Tien 183 E-puolella 3 (Aurela A) 070789 DRA Lillträsket Eteläpää pari (Aurela A) 030689 KII Omenajärvi 2 (Erikäinen J) 030589 KOR Rosklaxviken 2 (Suoranta A) 3004—270589 KUS Laupunen Marjamäenlahti 6 paria 1305 1pesä, 1905 2 pesää, 2705 4 pesää (Suoranta A) 3004—040689 KUS Laupunen Elmnäistenlahti 3—5 0406 soidintava pari (Suoranta A) 130589 KUS Parattulanlahti 2 paria [pesi] toisen pesä löytyi (Suoranta A) 1405—190589 KUS Laupunen Karhusaarenlahti 2 (Suoranta A) 270589 KUS Laupunen Lootholm 1 (Suoranta A) 080589 LAI Kivijärvi 4 pesii järvellä (Gustafsson E) 0805—200689 LAI Kivijärvi 4 (Gustafsson E, Suoranta A, Kuusisto K, Hemmilä M) 300489 MER Hevosluoto Valaskala 10 [4/6] 1905 ruovikossa 1 pari (Multala V) 300489 MER Hunkeri 2 (Multala V) 060889 TAI Rantalanlahti 1 (Lindbom T) 180689 TUR Satava Erikvalla 2 [ad] (Kunttu S, Kunttu T) 130589 UUS Kulu 1 (Gustafsson E)

2204—240690 DRA Lillträsket 2 paria, 1006 2—3 munaa, 2406 haudontaa toinen pari paritteli (Aurela A) 060890 KOR Utö 1 [n] (Lineri T) 1204—270790 KUS Laupunen Marjamäenlahti 5 paria, 1005 3 pesää, 1305 4 pesää (Suoranta A) 1005—100890 KUS Laupunen Elmnäistenlahti 1 pari [pesi] 1005 pari, 1008 1ad1juv (Suoranta A, Kuusisto K) 130590 KUS Parattulanlahti 1 pari (Suoranta A) 110790 KUS Isokari 1 [ad] p (Ylitalo M) 030690 LAI Kivijärvi 2+1+2 (Suoranta A, Hemmilä M) 100590 MAS Riviera pari (Gustafsson E) 0005—000690 NAU Pensar Byviken 2 [pesi] jo neljättä vuotta sama paikka (Vänskä V) 000090 PAR Mattholmsfladan 1 pari (Lampolahti J) 000090 PAR Kopparviken 1 pari (Lampolahti J) 000090 PAR Mustfinnträsket 1 pari (Lampolahti J) 1605—280790 TAI Fladapuhti 1 pari, 2807 1ad4juv (Suoranta A, Hemmilä M) 050790 UUS Vekara 11 [9ad2juv] p (Ylitalo M) 100790 UUS Vähä-Vehanen 1 [ad] p (Ylitalo M)

MERIMETSO *Phalacrocorax carbo* (0106—3107)

100689 KOR Jurmo 2
200790 KOR Flötan Jurmon eteläpuolella 1 p (Nordström M&H)

KAULUSHAIKARA *Botaurus stellaris* (Kaikki)

Lajin kanta on aallonpohjassa, käsiteltävinä vuosina vain 2—3 reviiä. Laji oli 1970-luvun puoliväliin asti hyvin vähälukuinen (1—2 reviiä vuodessa), kunnes vuonna 1975 tapahtui selvä runsastuminen. Aina 1980-luvun alku-

puolelle asti TLY:n alueella todettiin noin 10 reviiä vuodessa, huippuna 1978, jolloin peräti 14 reviiä (Piha 1979, 1982). 80-luvulla kanta on taantunut ja pysytellyt varsin pienenä.

160689 HAL Vartsalan Venelaituri 1 [k] (Oksanen P) 150489 KOR Jurmo 1 070589 PAI Paimionlahti S-puoli 1 [Ä] (Loivaranta P, Vikman R) 2604—130589 SÄR Makarlanjärvi Neosa 1 [Ä] (Loivaranta P) 3105—090689 SÄR Hästö 1 [Ä] (Loivaranta P, Nurmi JK) 3004—160589 TAI Kolkanaukko 1 [Ä] (Ylitalo M, Rainio K, Kuusela A, Satola N, Kirstilä V, Nordström M, Suoranta A)

110690 HAL Viurilanlahden Ruovikko 1 [Ä] (Oksanen P) 1804—000690 LAI Otajärvi 1 [k] ilm pariton koiras huuteli kesäkuun puoliväliin asti (Suoranta A, Hemmilä M, Muurinen V, Saari T, Laine R, Rautanen H, Gustafsson E, Kivivuori O, Kotiranta S, Nordström M)

HARMAAHAIKARA *Ardea cinerea* (Kaikki 0106— n.3006)

Ei pesimähavaintoja. Todennäköisesti TLY:n alueella pesii vuosittain 1—2 paria. Vuoden 1990 Yläneen havainto mielenkiintoinen.

130689 DRA Aspskär Tunnamn 1 (Valta K) 130689 PAI Paimionlahti 1 (Virtanen V) 050689 PII Yltöinen 1 N (Toola P) 170689 PII Keskusta 1 (Toola P)

100690 KEM Sjöläx 1 [ad] p (Nurmi Jk) 040790 KEM Sjöläx 2 [ad] p (Nurmi Jk) 270690 PAR Lemlax Brattnäsvisken 1 N (Kunttu S, Lindroos R) 190690 PRN Saarenjärvi 1 [ad] p (Nurmi Jk) 260690 PRN Saarenjärvi 2 [ad] p (Nurmi Jk) 050690 RAI Raisonlahti 1 m (Normaja J) 300690 TUR Rauvola 1 [juv] (Alho P) 090690 UUS Rihtniemi 1 NE (Sillanpää J) 230690 YLÄ Eljärvä 1 istuskeli rantakuusissa (Klemola H)

KATTOHAIKARA *Ciconia ciconia* (0106—3108)

050689 PYH Varhokylä 1 [ad] p klo 8—11.30 (Muurinen V)
070690 KEM Sjöläx 2 p (Jägersköld/Ilm. Nurmi Jk) 070690 PRN Metsäkylä 1 p (Kakko T/Ilm. Nurmi Jk)

JOUTSEN *Cygnus cygnus* (0106—3108)

Lajin Suomessa tapahtunut selvä runsastuminen tuntuu TLY:n alueella lisääntyneinä kesähavaintoina. Pesintöjä ei kuitenkaan todettu.

030689 KII Omenajärvi 3 p (Erikäinen J) 100689 KOR Jurmo 1 160689 KOR Jurmo 1 170689 KOR Jurmo 1 240689 KOR Jurmo 2 020789 KOR Jurmo 2 1308—140989 KOR Jurmo 2 [add] 060689 PRN Saarenjärvi 2 [2ad] paik. (Nurmi J K) 1608—300889 TUR

Hirvensalo Friskalanlahti 1 [ad] (Kunttu S, Nikkanen T, Lindroos R)

120690 NAU Trollholm 1 [ad] p (Vänskä V) 2905—090690 PII Piikkiönlahti 1 [ei juv] (Ylitalo M, Alho P) 140690 PII Piikkiönlahti 2 subad (Alho P) 060690 PRN Saarenjärvi 2 p (Nurmi Jk) 2505—000690 SUO Anerio 2 [ad] ensimmäinen kesähavainto (Halttunen M)

KANADANHANHI *Branta canadensis* Runsastumassa oleva suomen luontoon kuuluttuun laji. Ruissalon ulkopuolelta molempina vuosina vajaa 10 pesimähavaintoa. Levinnyt myös sisämaahan, molempina vuosina pesintään viittaavat havainnot Kiikalan Omenajärveltä.

0005—000689 KAA Rauvola Jäteveden Puhdistamo 6 [3 paria] 3 pesää (Multala V) 0105—280589 KAA Kuusistonlahti 2—4, ei pesinyt (Gustafsson E, Rainio K, Kärkkäinen E, Ranta J) 080889 KEM Sjöläx N.30 uivat lähdelä (Lindroos R, Suhonen M, Virtanen M) 0605—260689 KII Omenajärvi PESI ainakin 2 paria sai poikueen 6 ja 7 pull (Erikäinen J, Erikäinen P) 220789 KOR Jurmo 1 kiertelevä 260889 PAI Paimionlahti 14 (Ylitalo M, Rainio K) 140589 PAR Lemlax, brattnäsvisken 2 [ad] p (Kunttu S) 2308—240889 PAR Kirjala 9 p (Suoranta A, Lindroos R) 100689 PYH Rihtniemi 1 (Helstola J) 0108—290889 SAL Halikonlahti 5—23 (Rantamäki A, Vastamäki J, Järvi J, Riihimäki J, Sällyl S, Järvinen H) 060589 SUO Varesjärvi 1 p, lähti lentoon (Erikäinen J) 230589 SÄR Muskox 8 [kn+8pull] p (Loivaranta P) 000589 TUR Friskalanlahti 2—4, pesintä epäonnistui (Kunttu S, Laine J) 1808—220889 TUR Rauvola 30—58 (Kärkkäinen E, Ranta J, Whistbacka T, Suomi M, Salonen V—V) 260889 TUR Hirvensalo Friskalanlahti 2 (Wistbacka T, Suomi M)

180690 DRA Bergö 3 paria poikueineen (Suoranta A) 1304—300590 KAA Kuusistonlahti pari, 0205 toinen ehkä hautoi (Gustafsson E, Suoranta A, Kärkkäinen E, Lindroos R, Ranta J, Virtanen M) 0003—270590 KAA Rauvola 2—4 [pesii], 2105 2pull kuoriutunut, 2705 2ad4pull (Gustafsson E, Alho P, Suhonen M, Ketola K) 040890 KEM Kiila 40 (Tittonen J) 140890 KEM Hummeljärden 70 (Tittonen J) 0807—290790 KII Omenajärvi 6 [2ad4pull] p (Erikäinen J) 200590 LAI Otajärvi Iso-Haltri 1 (Saari T) 050790 MIE Kuustonlahti 1 ad (Salonen V—V) 140690 NAA Luolalanjärvi 10 (Suhonen M) 260590 RYM Röölä 8 [2ad6pull] (Suhonen M) 1706—210790 SUO Aneriojärvi 1 p (Erikäinen J) 130590 TUR Friskalanlahti 2 lähtivät N (Kunttu S) 240590 TUR Hirvensalo Uusikylä 6 [2ad4pull] poikaset untuvik-

koja (Suhonen M) 180890 TUR Friskalanlahti 4 p (Kunttu S)

SEPELHANHI *Branta bernicla* (n.1006—3108)

1706—220789 KOR Jurmo 1 190889 PYH Rihtiemi 1 p (Santamaa M, Santamaa T, Komi J, Lindbom T) 240690 KOR Utö 1 (Lineri T) 020790 RYM Airisto Vannankari 1 (Eloranta A)

VALKOPOSKIHANHI *Branta leucopsis* (kaikki 0106—3108 ja lisäksi pesintään viittaavat)

Ruotsista Skanssenilta peräisin oleva kanta pesii edelleen Ruissalossa. Vuodelta 1990 pesintä myös Naantalista.

190889 KAA Rauvola, jäteveden Puhdistamo 2 [2ad] renkaallisia (Multala V) 100689 KOR Jurmo 1 000589 TUR Ruissalo Kolkka 1 pari [pesii] (Gustafsson E ym.) 0006—000889 TUR Ruissalo eri puolilla max 16ad ja juv lintuja emojensa seurassa (useat) 1808—220889 TUR Rauvola 2—10 kanadanhanhiparvessa (Kärkkäinen E, Ranta J, Whistbacka T, Suomi M, Salonen V-V)

060790 KOR Utö 2 (Lineri T) 200690 NAA Lapolansaaren Itäpää pari [pesivä] (Eloranta A, Eloranta L) 000590 TUR Ruissalo Kolkan NE-puolella karilla pari [pesii] p (Gustafsson E, Kivi vuori O, Kotiranta S, Lindroos R, Suhonen M) 160690 TUR Ruissalo Kansanpuisto 4 p (Kunttu S) 260690 TUR Ruissalo Silta 12 [8ad2ad2pull] (Kunttu S) 1507—310890 TUR Silta-Länsilaituri-Kansanpuisto max 18 (Alho P, Tamminen M, Salonen V-V, Kunttu S)

MERIHANHI *Anser anser*

Kanta pysynyt vakaana. Muutama varmistettu pesintä ilmoitettiin. Loppuke-sällä voidaan todeta varsin suuriakin kertymiä, esim. 30.7.1990 Kemiön Sjö-laxissa peräti 1520 paikallista hanhea.

090789 INI Fjärdgrund 2+2 (Suoranta A, Kuusisto K) 0105—150789 KOR Jurmo, max 80 yks 1307—1407, ensimmäiset nuoret 2005, jolloin 15ad3juv, tämän jälkeen useita poikuehavaintoja 1007—140789 PYH Reila Ä (Alho P) 070589 UUS Kulju 2 (Gustafsson E) 130589 UUS Liesluoto 2 (Gustafsson E) 130589 UUS Ränni 1 (Gustafsson E) 250789 UUS Pyhämaa Karhu 6 SW (Tamminen M)

250590 DRA Vänä 2 p (Ylitalo M) 2007—040890 DRA Björkboda Max 58 (Aurela A) 130790 HOU Berghamn 2 p (Ylitalo M) 120590 INI Kalskär 2 (Suoranta A) 040690 KEM Sjö-lax 2 p (Nurmi Jk) 0107—300790 KEM Sjö-lax 16—1520 yks, max 1520 yks 3007 (Nurmi Jk) 140890 KEM Hummelfjärden 60 (Tittonen J) 050790 KOR Jurmo 6 (Lineri T) 030790 KUS Lill-Klyndan 3 [2ad1juv] p (Ylitalo M) 040790 KUS Vä-

hä-Hylkimys 4 [2ad2juv] p (Ylitalo M) 110790 KUS Isokari-Katanpää yht 16 p (Ylitalo M) 070790 LIE Kk 30 alas Aurajokea (Lampolahti J) 0207—050890 MIE Mynälahti 3—69 yks, max 69 2007 (Salonen V-V, Mantere P, Elovaara T, Kallio S) 0505—120590 NAU Duvholm 2—4 (Valta K) 0605—220790 PRN Saarenjärvi 6—7 [2ad4—5juv] p (Nurmi Jk) 020690 PYH Kajakulma 5 (Alho P) 280790 TAI Kahiluoto Rantalaiti 6 [2ad4juv] (Suoranta A) 000090 UUS Makeavesiallas Pirkholma 2 paria pesivät (Lampolahti J) 120590 UUS Pyhämaa Liesluoto 6 p (Gustafsson E, Kivi vuori O, Kotiranta S) 120590 UUS Pyhämaa Miklinkari 3 p (Gustafsson E, Kivi vuori O, Kotiranta S) 020690 UUS Santakarit 2 (Alho P) 0507—070790 UUS Vekara 5 [ad] p (Ylitalo M) 260790 UUS Pyhämaa Liesluoto 8 p (Tamminen M, Aunio H)

METSÄHANHI *Anser fabalis*

290589 PAI Paimionlahti 1 (Alho P)

HARMAASORSA *Anas strepera*

(Kaikki 0106—3108 ja lisäksi pesintään viittaavat)

Saanut jalansijan Varsinais-Suomessa. Vuodelta 1990 jo 7 parin pesintään viittaavaa havaintoa. Laji pesi Salon Halikonlahdella molempina vuosina.

0305—240589 KOR Utö 1—4 yks, max 2k2n 0905, toukokuun lopussa 1k (Lineri T, Sällylä S) 0805—200689 KOR Jurmo 1—4, 2006 n+vähintään 2pull 240589 KOR Bokulla 1 [k] (Lineri T) 0605—130589 SAL Halikonlahti 3—4 [2k1—2n] (Helstola J) 0908—290889 SAL Halikonlahti 3—11 (Laine J, Lindbom T, Riihimäki J, Loivaranta P, Lunden J, Sällylä S, Järvinen H)

050690 KEM Sjö-lax pari p (Nurmi Jk) 1006—190890 KOR Utö 2 paria, 0708 4ad9juv (Lineri T) 0805—290590 PAI Paimionlahti pari molempina päivinä (Ylitalo M) 250490 PAR Mattholmsfladan pari [tn.pesintä] havaittu myöhemmin (Lampolahti J) 190490 PRN Laukka 1 [k] p (Nurmi Jk) 260590 RYM Aasla 1 k pesintä? (Suhonen M) 050690 SAL Halikonlahti 3 paria (Riihimäki J, Normaja J, Gustafsson E, Kivi vuori O, Kotiranta S, Lehikoinen E, Piha J, Kunttu S, Komi J, Alho P) 0204—040990 TUR Friskalanlahti 1 [k] (Laine J) 270590 TUR Rauvola 1 [k] (Alho P) 0507—070790 UUS Vekara 2 [pari] (Ylitalo M, Rainio K)

JOUHISORSA *Anas acuta*

Varsin harvalukuisen pesijä. 1—2 varmistettua pesintää vuodessa.

130589 KAA Kuusistonlahti 2 [1/1] (Gustafsson E) 1605—310589 KOR Jurmo 1 k 010689 KOR Jurmo N.10 [2k1n+poikue] lännessä 0206—

310889 KOR Jurmo 1—40, max 40 yks 3007 ja 0208 160589 LAI Kivijärvi pari (Suoranta A, Hemmälä M) 130589 MIE Mynälahti 1 [k] (Gustafsson E) 090789 PYH Rihtiemi 1 [n] lensi S (Komi J) 0107—160789 TUR Friskalanlahti max 6 [1ad+5pull] (Kunttu S, Lindroos R)

110790 KII Omenajärvi 8 [pesintä?] p (Lindroos R) 260690 PAI Paimionlahti 2 p (Ylitalo M) 210790 PAI Puhdistamo 1 p (Alho P) 050790 RYM Aasla 1 [n] (Suhonen M) 1205—300590 SAL Halikonlahti pari (Gustafsson E, Komi J, Riihimäki J, Laine J, Piha J) 090790 TUR Friskalanlahti 1 [k] sulkaatonen (Kunttu S, Lindroos R) 120590 UUS Pyhämaa Miklinkari pari [pesinee] (Gustafsson E, Kivi vuori O, Kotiranta S)

HEINÄTAVI *Anas querquedula*

Molemmilta vuosilta ilmoitettiin 4 pesivää paria ja lisäksi hajahavaintoja. Poikuehavainnot Dragsfjärdistä molemmilta vuosilta. Kanta pysynyt todennäköisesti ennallaan viimeiset 10 vuotta.

250689 DRA Lillträsket 7 [n+6poik] tavipoikue vertailtavana (Aurela A) 1005—270689 KAA Kuusistonlahti 3 [2k1n] ehkä pesii (Gustafsson E) 1605—310589 KOR Jurmo lähes päivittäin 1—10, max 10 2705 0106—190689 KOR Jurmo 1—4, max 2k2n 0206 200789 KOR Jurmo 1 030689 KUS Pihlavankarinaukko 1 [k] (Suoranta A) 1705—240589 PAI Paimionlahti 1—5, max 4k1n 2305 (Ylitalo M, Kallio S, Toola P) 040689 PAI Paimionlahti 1 k (Ylitalo M) 080689 SAL Halikonlahti 2 [1/1] (Alho P) 2508—290889 SAL Halikonlahti 1—2 (Sällylä S, Järvinen H, Riihimäki J) 1205—270589 TAI Rantalanahti 1—2, max 1k1n 1205 (Suoranta A, Alho P) 230589 TUR Ruissalo, rantatie 2 [pari], pelästyivät, lähtivät pois (Kunttu S) 130589 UUS Kulju pari (Gustafsson E)

240690 DRA Lillträsket 1 [n] (Aurela A) 110790 DRA Lillträsket 1 [n] (Aurela A) 290790 DRA Björkbodanjärvi 9 [n+8 poik] (Aurela A) 0905—160690 KAA Jauhosaari 2—3 [2/1] (Piiroinen M) 1005—200590 KAA Kuusistonlahti 1—3 (Gustafsson E) 030690 KAA Kuusistonlahti 3 [2k1n] p (Ylitalo M) 0005—000690 LAI Otajärvi 2 paria (Suoranta A) 060690 PAI Paimionlahti 2 [1/1] (Alho P) 000090 PAR Sydänperäviiken tpari pesi (Lampolahti J) 2405—260590 SAL Halikonlahti 3—6, max 5k1n 2605 (Riihimäki J, Komi J, Laine J, Numminen T) 170590 UUS Kettelinjärvi 1 [k] (Suoranta A)

RISTISORSA *Tadorna tadorna*

(Kaikki 0106—3108 ja lisäksi pesintään viittavat)

Pesinee vuosittain Jurmossa, Vänössä

ja Utössä, todennäköisesti myös muualla saaristossa. Molemmilta vuosilta pesimähavainnot myös Uudestakungungista. Kanta pysynyt vakaana.

2705—040689 DRA Vänä 1—3 [1k2n] luultavasti pesivä (Ylitalo M, Hakala J) 150689 DRA Aspskär 2 [pari] (Valta K) 1605—030689 KEM Sjöfax 2 [ad] (Loivaranta P, Loivaranta A, Nurmi JK) 0105—310589 KOR Jurmo päivittäin 3—17, mukana läpimuuttavia, max 2305 17, joista 13 muuttavia 0605—070589 KOR Utö 3 (Sällylä S) 0106—190889 KOR Jurmo lähes päivittäin 1—18, useita havaintoja poikkeusta, ensimmäinen 1706, jolloin kn+12pull, vanhoja lintuja enimmäkseen 8 1507 260589 NAU Lökholm 2 [kn] paikalla jokavuotinen pariskunta (Ylitalo M) 270589 NAU Trunso 2 [kn] (Multala V) 000589 PYH Rihtniemi 2 [pari], lisäksi muuttavia (monet) 1208—130889 SAL Halikonlahti 1 kv (Ylitalo M, Brännkärr D, Riihimäki J, Normaja J, Lineri T, Partanen V) 270589 UUS Vekara 1 (Heinonen R) 280589 UUS Santakari 2 [kn] paik. (Heinonen R) 300689 UUS Kloppi > 2 [kn+1juv] p (Muurinen V)

210590 DRA Vänä 2 paria (Laine J) 270590 KOR Jurmo 5 [1 pari] (Kunttu S) 2805—110690 KOR Utö 1—4 pari (Kunttu S, Vesterinen T, Lineri T) 060890 KOR Utö 4 (Lineri T) 270590 MIE Mynälahti 1 (Heinonen R) 020690 PYH Rihtniemi 2 (Klemola H, Alho P) 120590 UUS Liesluoto pari mahd. pesii (Gustafsson E, Kivivuori O, Kotiranta S) 020690 UUS Ärväskari-Vähäsantakari 11 [pari+11pul] (Klemola H) 020690 UUS Santakarit 12 [2ad10pull] p (Alho P)

LAPASOTKA *Aythya marila*

030689 KII Omenajärvi 1 k p (Erikäinen J) 1605—290589 KOR Jurmo 1—4 270589 KOR Utö 6 [6k] kiert. (Lineri T) 080689 SAL Halikonlahti 1 [k] (Alho P) 100889 SAL Halikonlahti 1 (Lindbom T) 250789 UUS Pyhämaa Liesluoto 8 [1ad7pull] p (Tamminen M) 060889 UUS Lintuluoto 1 (Lindbom T) 150889 UUS Pyhämaa Liesluoto 1 [ad n p] (Tamminen M)

TUKKA x PUNASOTKA

Aythya fuligula x ferina
2205—080689 TUR Hirvensalo Friskalanlahti 1 [k] tukka- ja punasotkan risteymä (Laine J, Kunttu S, Suhonen M)

ALLI *Glangula hiemalis*

150689 DRA Yxskär 1 p (Valta K) 190790 DRA Genhöle 1 n p (Nordström M) 1307—140790 HOU Berghamn Rysskobb 1 (Ylitalo M) 0207—050890

MIE Mynälahti 1—6 p (Laine E, Salonen J, Salonen V-V) 260690 PAI Paimionlahti 4 (Ylitalo M)

HAAHKA *Somateria mollissima*

(sisämaa)
160690 TUR Ruissalo Kansanpuisto 6 [n] SW (Kunttu S)

UIVELO *Mergus albellus*

100689 PYH Rihtniemi 1 [k] lensi S telkkäparvessa (Helstola J) 110689 TUR Hirvensalo, friskalanlahti 1 [k] (Muurinen K)
220690 KEM Sjöfax 2 [1/1] p (Nurmi Jk)
050790 KEM Sjöfax [1 n—puk] p (Nurmi Jk)

SINISUOHAAKKA *Circus cyaneus*

Olisko laji pesinyt vuonna 1990 jossain rannikolla? Ainakin poikkeuksellisen paljon havaintoja tehtiin sekä naaraasta että 2—3 kv koraasta Paimion, Piikkiön ja Kaarinan seuduilta..

060790 KAA Kuusisto Linnanrauniot 1 [3-kv k] (Gustafsson E) 2906—100790 MIE Mynälahti Laajoen Suisto 1 [n] paikalla koko kesän (Salonen V-v) 070690 PAI Paimionlahti N laskeutui ruovikkoon (Ylitalo M) 220690 PAI Paimionlahti 1 p eri kuin 7.6. (Ylitalo M) 220790 PAI Puhdistamon pelto 1 2—kv k saalisteli (Nordström M&H) 070690 PII Piikkiönlahti K lensi NE korkealla (Ylitalo M) 280590 PRN Saarenjärvi 1 [ad n] p (Nurmi Jk) 270590 SAL Halikonlahti 1 [n] p (Murto I)

RIEKKO *Lagopus lagopus*

(0101—3108)
Pesii muutamalla suolla sisämaassa. Ilmoitettuja havaintoja vain yksi molemmilta vuosilta. Riekosta on julkaistu katsaus Ukulissa (Karlin 1980).
070189 YLÄ Savojärvi 1 (Heikkilä H) 0605—120590 LAI Ä (Gustafsson E)

METSO *Tetrao urogallus*

(0101—3108)
250289 ALA Virttaankangas 2 [1k] (Laine R, Heikkilä H) 120289 ASK Lie-ranta 3 [2k1n] 270389 DRA Ölmos 1 [k] (Nordström M, Nordström H) 290489 KII Parvinmäki 3 [3n] (Erikäinen J) 080489 KOR Jurmo, suo 1 [k] 290489 MYN Valtatie 8 1 [n] (Lineri T) 070689 RYM Hankaanperä 1 [n] (Virrankoski P) 160789 RYM Hankaanperä 1 [n] (Virrankoski P) 220489 UUS Pyhämaa Kukainen 1 [n] kesy (Tuomola P)

0704—130590 KII Koskenojansuo 1—3 [soidinta] (Erikäinen J) 290790 NOU Pakainen Kirjunpaju 1 [k] (Tamminen M) 150490 RYM Kaasla 1 [n] p (Virrankoski P) 050590 RYM Hankaanperä 1 [n] p (Virrankoski P)

PELTOPYY *Perdix perdix*

(0104—3108)
Vuodelta 1989 harvinainen poikuehavainto. Lajin kanta näyttää melko vaatimattomalta.

080789 LEM Nyytäinen 10 [1ad9juv] emo+9 maastopoikasta (Lumio R) 270589 MAR 1 [Ä] (Alho P) 080689 NOU Aliskulma 2 (Virrankoski P) 240589 PÖY Kotikylä 1 [k] (Suhonen M)

130590 MIE Saarenkartanon Lähellä 2 (Salonen V-v)

KURKI *Grus grus*

TYL:n alueen kanta pysynyt vakaana, vuosittain pesinee arviolta 30—50 paria. Vuodelta 1989 23 ja vuodelta 1990 33 pesintään viittaavaa havaintoa.

1106—070789 DRA Björkbodajärvi 3 [2ad1juv] (Aurela A) 140689 DRA Smedskulla 2 olleet paikalla > 5 pvää (Suoranta A) 2506—050789 DRA Lillträsket 3 [2ad1juv] (Aurela A) 050789 DRA 6670.8:3252,8 1 tod.näk.pesintä (Aurela A) 070789 DRA Stormossen 2 (Aurela A) 1204—130889 KAA Kuusistonlahti 1—5, 1 pari yritti pesiä, pesintä epäonnistui (Gustafsson E, Kuusela A, Kuusisto K, Rytönen K, Rytönen S, Levelehti S, Nurmi J, Alho P) 000689 KEM Labböle 2 [ad] (Nikkanen T) 000089 KOR Kopoisträsket 2 paria (Tietto/Suoranta A) 190589 KUS Puosletti 2 (Suoranta A) 280589 KUS Pihlavankarinaukko 3 (Suoranta A) 120489 LAI Liesjärvi > 2 [2+ä] (Suoranta A, Hemmilä M)

2204—040889 LAI Otajärvi max 8 (Muurinen V, Kuusisto K, Alho P, Tamminen M, Suoranta A) 070589 LAI Isohöle 2 [paria ää] (Gustafsson E, Häkkilä S) 0805—200689 UUS Kivijärvi 2, 2006 lymyilevä, viittaa pesintään (Gustafsson E, Suoranta A, Hemmilä M, Kuusisto K) 080589 LAI Liesjärvi ja Liesrahka VÄH.3 2 järvellä + ääntä suolta (Gustafsson E) 160589 LAI Kauljärvi 4 pesimättömiä? (Suoranta A, Hemmilä M) 180589 LAI Pehjäjärvi 2 1+1 (Suoranta A, Kuusisto K) 0804—040689 PAI Paimionlahti max 5 2405, jolloin 2ad2pull+1 (Ylitalo M, Pihla J, Kunttu S, Kunttu T, Toola P, Kallio S, Alho P) 210489 PAR Lemlahti kartano 1 yks, pesinee Gundvikenillä (Gustafsson E)

040889 PYH Turku—Rauma Tie 2 pelolla (Tamminen M) 0006—000889 RYM Hankaanperä Kuralanjärven Suo PESI (Virrankoski P) 0204—250789 UUS Liesluoto Pyhämaa 2 [pesintä], 2507 2ad2juv (Gustafsson E, Tamminen M) 300489 UUS Pyhämaa Pitkäläluoto 2 [pari] tod. näk. pesimäpaikka (Tuomola P) 070589 UUS Pyhämaa Taipalelahti 1 yks, pesii paikalla (Gustafsson E, Häkkilä S) 130589 UUS Pyhämaa Kulju Ä (Gustafsson E)

Leo Karlson, 22.5.65, Söder-Gadden Larsmo

Riekkö pesii harvinaisena muutamalla suolla sisämaassa. Dalriipa.

290590 ALA Maisaarensuo 4 [2 paria] (Gustafsson E) 2204—190790 DRA Lillträsket 3 [2ad 1 juv] 1006 poikaset noin 40 cm ja 1107 noin 1 metrin korkuisia (Aurela A) 2007—180890 DRA Björkbodan Peltoaukea 3 [2ad 1 juv] ja 2107—050890 lisäksi 1 pari, jonka pesintä ilmeisesti epäonnistunut (Aurela A) 0404—020890 KAA Kuusistonlahti MAX 5 touko—kesäkuussa 2 yks, 2.8. 5 exx (Gustafsson E) 130690 KII Heposuo 3 [2ad1pull] (Erikäinen J) 260690 KII Omenajärvi 1 [tod.näk.pesintä] pakeni hiljaisesti (Gustafsson E) 0605—100690 KUS Pleikilä 1 [myös ä] (Suoranta A) 090690 KUS Pihlavakarinaukko [Ä] (Suoranta A) 290790 KUS Laupunen 2 kierteleviä (Suoranta A) 000090 LAI Malijärvi 1 pari pesi (Lampolahti J) 0004—000690 LAI Otajärvi 7 paria kahden parin pesintä varmistui (Suoranta A, Alho P) 0605—120590 LAI Iso-hölö 6 [3 paria] (Gustafsson E) 030690 LAI Kivijärvi pari (Suoranta A, Hemmilä M) 030690 LAI Hyvä Sulajajärvi pari [varoit.] (Suoranta A, Hemmilä M)

1504—260690 MIE Laajoen Suisto 1—4 [pesintä?] (Gustafsson E, Sillanpää J, Normaja J, Salonen V-V) 040590 NAU Samslaxträsket pari [tn.pesintä] toinen käveli harhauttaen (Suoranta A) 0305—260690 PAI Paimionlahti 2, 0706 2ad1pull (Suoranta A, Kuusisto K, Alho P, Ylitalo M) 170690 PAI Puhdistamo 6 [4ad2juv+2ad] (Alho P) 000090 PAR Brattnäsviken 1 pari pesi (Lampolahti J) 210690 PAR Lemlax Rapusviken 2 [tn pesintä] (Kunttu S) 300690 PAR Lemlax Gundvik 1 (Kunttu S, Lindroos R) 130490 alkaen RYM Kuralanjärven Suo 2 (Virrankoski P) 000690 PRN Mathildedal Järvensuun-suo pesintä (Larsson K) 170690 SAU Tappila 2 (Alho P) 000090 SUO Omenajärvi 2 paria (Halttunen M) 000090 SUO Arjelahti 1 pari pesintä epäonnistui (Halttunen M) 000090 UUS Lieshuoto Torlahti 1 pari pesi (Lampolahti J, Gustafsson E, Peltola V) 060590 UUS Pyhäranta Th Ä ehkä isosuolta (Gustafsson E) 110590 UUS Lamminjärvi 2 (Suoranta A) 110590 UUS Liikalahti 1 [tn.pesintä] harhauttava (Suoranta A) 110590 UUS Karsaarenjärvi pari [tn.pesintä] harhauttava (Suoranta A) 170590 UUS Kettelinjärvi [Ä] (Suoranta A) 200590 UUS Kammela Kleemola 1 p (Tamminen M)

LUHTAKANA *Rallus aquaticus* (Kaikki)

Olisiko lajin kanta elpymässä 80-luvun lopun aallonpohjasta? Tähän viittaavat todetut reviirimäärät: vuonna 1989 13 ja vuonna 1990 peräti 23 reviiriä. Vuosina 1985—88 todettiin vuosittain vain 2—7 reviiriä. Lajin kulta-aikaa oli 1970-luvun puoliväli, esim. vuonna 1977 Gustafsson (1978) arvioi lajin kannaksi 25 paria ja vuonna 1975 Rolf Karlson ym. rengastivat Turun Rauvo-lan lahdella peräti 59 luhtakanaa, joista suurin osa oli lahden lentopoikasia!

130589 KEM Viksberg 1 [Ä] (Laine J) 2105—020689 LAI Otajärvi max 3 [Ä] (Muurinen V) 0305—310589 PAR Makeavesiallas Petteby 1 Ä, max 3 Ä 1805 (Kuusela A, Satola N, Nurmi S, Kirstilä V, Laine J, Normaja J) 130589 PAR Lielax Kapellstrand 1 [Ä] (Piha J, Kunttu S, Kunttu T) 130589 PYH 1 huusi (Helstola J) 1404—050689 RYM Aasla Paskalahti 1 Ä (Saari L) 2204—220589 RYM Otapää Lahti 1 [Ä] (Saari L) 2208—300889 SAL Halikonlahti 1 [Ä] (Sällylä S, Karhu K, Riihimäki J, Lundén J, Sällylä S, Järvinen H) 130589 TAI Kolkanaukko 1 [Ä] (Heinonen R)

180590 INI Keistiö S-pää Kalasatama 1 [Ä] (Karvonen J) 2804—020690 LAI Otajärvi 13 Ä [reviiriä] (Suoranta A,

Hemmilä M, Laine R, Rautanen H, Saari T, Muurinen V, Gustafsson E, Kivi-vuori O, Kotiranta S, Nordström M) 080490 LEM Monnoistenlahti porsaan-huutoa pari kertaa (Hakala J) 2904—120590 PAR Mva Pettebyviken 1 [Ä] p (Lampolahti J, Laine J) 120590 PAR Mustfinn 2 Ä (Laine J) 000090 RYM Aasla 5 reviiiriä [Meinikkalanjärvi 1, Paskalahti 3, Otaniemenpää 1 (Saari L)]

LUHTAHUITTI *Porzana porzana* (Kaikki)

Vuonna 1989 27 ja vuonna 1990 14 hui-tailijaa. Lajin kanta vaihtelee huomattavasti vuodesta toiseen. Keskimäärin esiintymisessä ei liene tapahtunut muutosta mihinkään suuntaan.

080789 INI Kolko 1 [Ä] (Tarponen E) 200689 KAA Kuusistonlahti 1 [k] huuteli (Gustafsson E) 280589 KII Omenajärvi 1 Ä (Erikäinen J) 1305—210689 LAI Otajärvi 1—3 [k], max 3 Ä 1106 (Jauhainen J, Kuusisto K, Kuusela A, Muurinen V, Tamminen M, Suoranta A, Gustafsson E) 200689 LAI Varhukylä 2 [Ä] (Tamminen M) 000089 LEM Oukkulan—Monnoistenlahti 2 [Ä] max (Saarinen Mj) 050789 PAI Paimionlahti 2 [Ä] (Ylitalo M) 240589 PAR Lemlax Brattnäsjärvi 1 [Ä] (Piha J, Lahtonen H) 040689 PAR Lampiträsket 2 [Ä] (Piha J, Kunttu S, Kunttu T) 150689 PYH Kauka 1 [Ä] (Muurinen V) 1706—280689 RYM Paskalahti 2 [Ä] (Saari L) 2105—110689 SAL Halikonlahti 1 [Ä] (Vihanto P, Järvinen H) 1507—240789 SAL Halikonlahti Altaat 1 [p] (Kanerva O) 280589 SUO Enäjärvi Matala 1 [Ä] (Erikäinen J) 3105—090689 SÄR Mondola 1 [k] (Loivaranta P) 090689 SÄR Laukanlahti 1 [k] (Loivaranta P) 220689 TUR Ruissalo Rantatie 1 [Ä] (Laine J) 080789 TUR Hirvensalo Friskalanlahti 1 [k] (Hakala J) 150689 UUS Torlahti 2 [Ä] (Muurinen V) 080689 VEH Häähjärvi 2 [Ä] (Heinonen R)

000090 LEM Oukkulan—Monnoistenlahti 2 [Ä], suurin määrä, ei pesi (Saarinen Mj) 0306—040690 PAI Paimionlahti 2 [Ä] (Toola P, Alho P) 290490 PAR Mva Pettebyviken 2 [Ä] p (Lampolahti J) 170690 PAR Makeavesiallas 1 [Ä] (Velmala W, Eloranta J) 120590 PRN Makarlanjärvi 1 Ä (Laine J) 060690 PRN Saarenjärvi 1 ääntelevä (Larsson K) 190790 SAL Halikonlahti 1 (Riihimäki J) 100690 SUO Varesjärvi 1 [Ä] (Erikäinen J) 240690 SUO Aneriöjärvi 1 [Ä] (Erikäinen J) 1205—290590 SÄR Makarlanjärvi NE-osa 1 [Ä] (Loivaranta P) 120490 TUR Hirvensalo Ori-niemi 1 [Ä] (Klemola H)

RUISRÄÄKKÄ *Crex crex* (Kaikki)

Vuonna 1989 12 ja vuonna 1989 peräti 24 ääntelijää. Vuosina 1970—77 todettiin vuosittain keskimäärin 8 ja vuosina 1985—88 10 raksuttajaa. Laji tuntuisi ehkä siis hieman runsastuneen.

000089 AUR Melilä 1 [Ä] (Lempa P) 1805—290589 DRA Vänä 1 [Ä] (Sällylä S, Laiho I, Vienonen A, Ylitalo M) 040689 DRA Vänä Västergårdin Laidunaukea 2 [Ä] (Hakala J) 160689 DRA Vänä 1 [laul] (Valta K) 120689 KII Myllykulma 1 [Ä] (Erikäinen J) 1206—150689 KOR Aspö 1 [Ä] (Aaltonen Monica) 000089 LEM OukkulanMonnoistenlahti 1 [Ä] max (Saarinen Mj) 160689 NOU Haveri 1 [Ä] (Heinonen R) 240589 PAR Sunnanbergsviken N-ranta 1 [Ä] (Piha J, Lahtonen H) 040689 PRN Kieronperä 1 [Ä] (Nurmi Jk) 290889 RYM 1 kuollut [pull] toimitettu yliopiston museoon (Saari L, Tamminen A) 0506—140689 TAR Paimionjoki Tuorila 1 [Ä] (Lempa P, Piha J, Vuorinen J) 140689 TAR Killala 1 [Ä] (Lempa P)

000690 HAL Joensuun Puisto 2 (Riihimäki J) 2805—060790 KAA Kuusisto Kartano 1 [Ä] (Gustafsson E, Kärkkäinen E, Ranta J) 110690 KII Pirilä 1 [Ä] (Erikäinen J) 110690 KII Peltola 1 [Ä] (Erikäinen J) 240690 KII Yltäkylä 1 [Ä] (Erikäinen J) 2605—300590 KOR Utö 1 [Ä] (Kunttu S, Velmala W, Vesterein T) 100690 KUS Grönvik 1 [Ä] (Suoranta A, Kuusisto K) 000090 LEM OukkulanMonnoistenlahti 1 [Ä] suurin määrä, ei pesi (Saarinen Mj) 060690 LIE Nautelankosken alajuoksulla 1 [Ä] korkea heinikko joen rannalla (Nurmi Jorma) 1606—220790 MIE Mynälähti 1 [Ä] p (Lindbom T, Normaja J, Sillanpää J) 290590 PII Raadelma Kartano 1 [Ä] (Ylitalo M) 0306—140690 PII Tuorila 1 p (Toola P) 300590 PRN Sauru 1 [Ä] (Nurmi Jk) 260690 PRT Kirkko 1 [Ä] (Partanen V) 000690 SAL Veitakkala 3 esim. 2606 2 Ä (Riihimäki J, Partanen V, Larsson K) 220590 TAR H-linnantie—Tarvasjoki 3 [Ä], 0306 ja 1406 enää 1 [Ä] (Lempa P) 080690 TAR Suitsula 1 [Ä] sama kuin edellinen? (Laine J) 2005—300590 TUR Yo-kylä, 2005 1 [Ä] (Nordström M, Mäki R, Kunttu S, Kärkkäinen E, Ranta J, Salonen V), 2405 3 Ä (Nordström M, Mäki R) ja 2905—300590 2 Ä (Klemola H, Alho P)

LIEJUKANA *Gallinula chloropus* (Kaikki)

Liejukana on erittäin harvalukuinen pesijä alueellamme. Vuonna 1989 havaittiin 5:llä ja 1990 8:lla paikalla. Molemmilta vuosilta yksi pesimähavainto. Kannassa ei ole tapahtunut selvää muutosta viimeisten 10 vuoden aikana. Lajikatsaus julkaistu 1981 (Piha 1981).

000089 LEM Oukkulan—Monnoistenlahti 1 [Ä] max (Saarinen Mj) 180589 PAR Mustfinn 1 [Ä] (Laine J) 290489 SAL Halikonlahti 1 [p] (Nordström M) 0108—130889 SAL Halikonlahti 1 [juv] (Kunttu S, Riihimäki J) 0904—180489 TUR Hirvensalo Friskalanlahti 1 [ad] (Kunttu S, Valtonen P, Friman H, Laine J, Laine R, Vihanto P) 030589 YLÄ Savojärvi 1 [p] (Santavuori T & A)

0504—080490 KAA Kuusistonlahti 1 p (Normaja J, Toola P) 060590 LAI Otajärvi 1 [Ä] (Saari T) 000090 LEM Oukkulan—Monnoistenlahti 1 [Ä] suurin määrä, ei pesi (Saarinen Mj) 1904—150890 PAI Puhdistamo pesi paikalla, sai 1—2 poikuetta (Velmala W, Aaltonen S, Larsson K, Alho P, Toola P, Ylitalo M, Salmi P, Salmi H, Nordström M&H) 0106—020690 RYM Aasla Paskalahti 1 (Saari L) 0704—060590 SAL Halikonlahti 1 (Riihimäki J, Lindroos R, Suhonen M, Tammi M, Velmala W, Larsson K) 1204—150490 TUR Friskalanlahti 1 (Kunttu S, Lindroos R) 3005—310590 TUR Ruissalo Ajatinlahti 1 (Laine J)

MERIHARAKKA

Haematopus ostralegus

(sisämaa)

230690 KEM Mainiemi 2 [Ä] (Tittonen J) 080690 YLÄ Elijärvi SE-ranta 1 [ad] äännellen lounaaseen (Mustakallio P)

TYLLI *Charadrius hiaticula*

0106—150789 KOR Jurmo päivittäin 1—24 yks 130589 UUS Liesluoto useita [soidinta] p (Gustafsson E) 250789 UUS Liesluoto 1 [varoit.] (Tamminen M)

2405—260590 DRA Vänä 1+1 ei häitäleviä (Ylitalo M) 270590 HOU Immasjärvi 1 (Valta M, Routio I) 100690 KOR Utö 24 [pe] (Lineri T) 000090 TUR Dano pesi, sai 3 poikasta (Karanen R)

KARIKUKKO *Arenaria interpres*

(sisämaa)

150590 SAL Halikonlahti 1 (Lehikoinen E) 040690 SAL Halikonlahti 1 [ad] (Oksanen P)

KAPUSTARINTA *Pluvialis apricaria*

Harvalukuinen pesijä Varsinais-Suomen soilla.

130690 KII Heposuo 1 [vihelsi] (Erikäinen J) 150690 KII Lapinsuo 4 p (Erikäinen J) 210590 PÖY Kurjenrahka 2 paria (Lampolahti J)

KUOVISIRRI *Calidris ferruginea*

Kevätmuuttoa vai syysmuuttoa?

130690 SAL Halikonlahti 1 (Riihimäki J)

Mikko Tamminen, 26.6.85, Turku Artukainen

SUOSIRRI *Calidris alpina*

Etelänsuosirrin pesimäkanta rajoittuu TLY:n alueella Jurmoon. 0105—240689 KOR Jurmo soidintavia ja läpimuuttavia, mm. 1205 4 soidintavaa, 1505 15 yksilöä, kaikki schinzii-rotua, 2805 ja 2905 pesä, jossa 4 munaa, 1906 10 yks joista 1 lentopoikanen. 1990 KOR Jurmo havaittiin

MUSTAPYRSTÖKUIRI *Limosa limosa*
(0106—3108)

Toistaiseksi ei todettu pesintöjä. Havainnot keskittyvät huhti—toukokuuhun, kesäaikaan harvinainen. 130689 PAI Paimionlahti 1 (Virtanen V) 120789 TUR Ävik 2 (Jokinen E)

LIRO *Tringa glareola*

Lajin kannassa ei ilmeisesti ole tapahtunut muutoksia viimeisten 15 vuoden aikana, harvalukuinen pesijä soilla ja rannikoilla

060589 ja 030689 KII Omenajärvi Ä (Erikäinen J) 160689 KOR Korpogård 1 muuttaja? (Suoranta A) 070589 LAI Iso-Höle 1 [k ä] (Gustafsson E) 1605—200689 LAI Kivijärvi 1—3 [Ä, varoit] (Suoranta A, Kuusisto K) 260589 YLÄ Vaskijärven Luonnonpuisto Kaukosuo 1 (Mustakallio P)

000090 LAI Malijärvi 1 pari pesi (Lampolahti J) 030690 LAI Kivijärvi 2 [Ä+var] (Suoranta A, Hemmilä M) 030690 LAI Pahojoki Vähäjärvi 6 2+2+2 (Suoranta A, Hemmilä M) 090690 LAI Otajärvi [Ä] (Alho P) 210590 NOU Kurjenrahka pari [varoit.] (Lampolahti J) 110590 PAR Attu öster-viken 1 pari pesintään viittaava (Lampolahti J&J) 230690 SUO Johdesuo 1 [varoiteli] p (Erikäinen J, Erikäinen P) 110590 UUS Korsaaanjärvi 1 [Ä] (Suoranta A)

Harvalukuisena sisämaassa pesivän punajalkaviklon kannassa ei liene tapahtunut suuria muutoksia. Rödbena.

PUNAJALKAVIKLO *Tringa totanus*
(sisämaa)

Pysynyt varsin harvalukuisena sisämaassa. Sisämaan kannassa ei liene tapahtunut suuria muutoksia viimeisten 15 vuoden aikana.

090690 KUS Elmnäinen pari tod.näk. peltopesintä (Suoranta A, Hemmilä M) 0005—000690 LAI Otajärvi 3 paria (Suoranta A, Alho P) 030690 LAI Pahojoki Vähäjärvi 1 (Suoranta A, Hemmilä M)

SUOKUKKO *Philomachus pugnax*
Kanta muutaman parin luokkaa, kuten oli asian laita vuonna myös vuonna 1977.

020789 KAA Kuusistonlahti 3 [1k2n] alueella pesii 1—2 paria (Gustafsson E) 070689 LAI Otajärvi 6 (Alho P) 1506—160690 KOR Utö 2 (Valta M,Routio J) 280590 LAI Otajärvi 1 (Alho P) 010690 SAL Halikonlahti 1 (Alho P)

MERIKIHU *Stercorarius parasiticus* 180689 MIE Mietoistenlahti 1 [tamma] p (Tamminen M) 190689 RYM Röölä 1 (Suhonen M) 300689 UUS Kloppi 5 [+1pull] poikaset rengastettiin (Muurinen V) 300689 UUS Santakari 2 (Muurinen V)

020690 PYH Kajakulma 2 (Alho P) 090690 PYH Rihtniemi 1 (Alho P) 070790 PYH Rihtniemi 3 p (Alho P) 020690 UUS Santakarit 2 p (Alho P)

KIHULAJI *Stercorarius sp* 110789 RYM Röölä 2 *stercorarius sp* (Suhonen M)

HARMAALOKKI *Larus argentatus* (suopesinnät) 070689 MAS Riviera Karevansuo 4—6 hermostuneita, pesintä? (Tamminen M)

KALALOKKI *Larus canus* (suopesinnät) 070689 MAS Riviera Karevansuo 10 [pesintä] 8 hermoilevaa, 2 hautovaa (Tamminen M)

PIKKULOKKI *Larus minutus* (n.0105—3108, ei selviä muuttohavaintoja) Suurin osa luetuista havainnoista liittynee kevätmuuttoon. Laji pesii Otajärvellä ainakin 10 parin voimin, pesii myös Laitilan Kivijärvellä, jossa 1990 2 pesää.

0705—280589 KAA Kuusistonlahtirauniot 1—4 [ad ja 2kv] (Leveelahti S,Nurmi J,Kormano H,Rainio K,Gustafsson E) 080589 LAI Kivijärvi Ä mahd. pesii? (Gustafsson E) 1605—200689 LAI Kivijärvi 3—4 [ad] (Suoranta A,Hemmila M,Kuusisto K) 2105—200689 LAI Otajärvi 1—20, 0706—2006 20 p (Muurinen V,Kuusisto K,Tamminen M) 060589 MIE Mietoistenlahti 7 [6ad+1 2kv] (Rainio K,Ylitalo M) 0305—040689 PAI Paimionlahti 1—13 [ad ja juv] (Ylitalo M,Toola P,Helsola J,Kirstilä V,Kallio S,Rainio K,Komi J,Alho P,Veistola T) 090789 PAI Puhdistamo 1 [ad] p (Tamminen M) 190889 PYH Rihtniemi 1 [2—kv] (Santamaa M,Santamaa T,Komi J,Lindbom T) 140789 RAI Raisionlahti 1 [juv] p (Heinonen R) 040689 TUR Hirvensalo Friskalanlahti 1 (Lineri T)

2804—310590 LAI Otajärvi N—kalliot Iso-Kaskinen max 60 (Saari T) 2804—000690 LAI Otajärvi max 20 yks [10 pesää] keskiosassa 1 pesä, eteläosassa 9 pesää (Suoranta A,Hemmilä

M,Muurinen V) 030690 LAI Kivijärvi 4 [2 pesää] (Suoranta A,Hemmilä M) 210790 PAI Puhdistamo 1 [1—kv] p (Alho P) 0706—260790 SAL Halikonlahti 1—6 (Riihimäki J,Alho P,Oksanen P) 200590 UUS Pyhämaa Kuivirauma Esimo 52 p (Tamminen M) 300790 UUS Sirppujoen Suisto 5 [juv] (Lampolahti J)

MUSTATIIRA *Chlidonias niger* (0106—3108) Normaalin harvinainen kesävieraillijana. 040689 ASK Livonsaari Musta-aukko 1 (Lumio R) 210790 HAL Halikonlahti 1 [ad] (Riihimäki J) 020690 SAL Halikonlahti 2 (Normaja J)

RÄYSKÄ *Sterna caspia* (Kaikki 0106—3108, lisäksi pesintään viittaavat) Harvalukuinen pesijä saaristossa, palautettujen havaintojen perusteella kananarviota ja levinneisyyttä vaikea arvioida. Loppukesällä säännöllinen vierailija merenlahdilla ja myös sisämaassa.

080789 INI Skorvskär 2 (Valta K) 210589 KEM Sjöfax 2 paik. (Nurmi J K) 130789 KEM Sjöfax 7 [5ad+2juv] p (Loivaranta P) 300589 KOR Jurmo 2 240689 KOR Jurmo 1 lensi NE 030789 KUS Kivimaa 1 p (Suoranta A) 090789 KUS Kevo 1 (Alho P) 040889 LAI Otajärvi 3 p (Tamminen M) 020789 MIE Mynälähti 2 p (Tamminen M) 260789 PAR Lemlahti Brattnäsviken 1 [ad] (Kunttu S) 100589 PYH Enäjärvi 1 p (Suoranta A) 100689 PYH Rihtniemi VÄH.2 (Helstola J) 1007—140789 PYH Reila 1 (Alho P) 210589 RYM Röölä 2 (Suhonen M) 010889 SAL Halikonlahti 1 (Kunttu S) 010889 TUR Friskalanlahti 1 (Kunttu S,Lindroos R) 190589 UUS Letto 4 paik. (Muurinen V) 190589 UUS Esimo 5 paik. (Muurinen V) 250789 UUS Pyhämaa Karhu 7 p (Tamminen M) 100889 YLÄ Eljärvä 2 [1ad+1juv] (Mustakallio P)

060590 DRA Björkbodajärvi 1 kalasteli (Aurela A) 080690 DRA Holman Wpuolella 2 [pari] varoittelevat (Valta M) 0807—250790 DRA Björkbodajärvi 1—3 kalastelivat (Aurela A) 270590 DRA Holma 2 lokkiluodolla varoit (Nordström M) 020790 INI Keistiö 1 [ad] (Ylitalo M) 170690 KEM Sjöfax 5 (Suhonen M) 070790 KEM Sjöfax 8 [6ad, 2 kv] p (Nurmi Jk) 170790 KEM Mainiemi 1 kiertelevä (Tittonen J) 030790 KUS Katanpää 1 [ad] (Ylitalo M) 110790 KUS Isokari 1 [ad] S (Ylitalo M) 020690 LAI Otajärvi 1 (Suoranta A,Hemmilä M,Rautanen H) 280790 LAI Otajärvi 1 (Alho P) 2406—140890 MIE Mynäläh-

ti neljänä päivänä 1—3 p (Segersvärd P,Salonen V-V) 0206—240690 PRN Latokartano 1—3 [ad] kiertelevä (Pohjola J,Leino J,Nurmi J) 020690 PYH Kajakulma 2 (Alho P) 090690 PYH Rihtniemi 1 (Alho P) 070790 PYH Rihtniemi 2 p (Alho P) 280790 PYH Rihtniemi 4 (Alho P) 110790 SAL Halikonlahti 2 [ad] (Oksanen P) 110590 UUS Lammijärvi 1 (Suoranta A) 120590 UUS Lautvesi 2 p (Gustafsson E,Kivivuori O,Kotiranta S) 170590 UUS Pyhämaa Kalasatama N. 10 paik/kiert (Suoranta A) 170590 UUS Pyhämaa Kuivirauma 1 (Suoranta A) 170590 UUS Pyhämaa Taipaleenlahti 3 (Suoranta A) 080790 UUS Vekara 1 klo 00.00 äännellen S! (Ylitalo M) 210790 UUS Pyhämaa Liesluoto 1 (Piha J) 300790 UUS Sirppujoen Suisto 28 paras noteeraus (Lampolahti J)

KALATIIRA *Sterna hirundo* (suopesinnät) 070689 MAS Riviera Karevansuo 6 [pesintä] 3 hautoi (Tamminen M) 290690 MAS Riviera Karevansuo 12 [6ad6poik] turvesaarekkeella (Tamminen M)

RUOKKI *Alca torda* Ulkoluotojen pesijä, niukasti ilmoitettuja havaintoja.

1805—280589 KOR Utö 5—7 (Lineri T) 2405—140789 KOR Jurmo kolmena päivänä 1—5 100689 PYH Rihtniemi 3 lensivät N (Helstola J) 100889 ja 120889 PYH Rihtniemi 1 (Haapala K,Komi J,Lindbom T,Sillanpää J) 210589 RYM Röölä 1 levähtävä (Suhonen M)

100690 DRA Hiittinen Kungskär 2+7 lensivät avomerellä (Valta M) 150690 HOU Jungfruskär 1 ohilentävä (Joutsamo E,Hedenström K) 030890 KOR Utö 12 (Ylitalo M) 110790 KUS Keskikallio 150 klo 13.30 (Ylitalo M) 110790 KUS Isokari (keskikalliolta?) 90 ruokailulennolla (Ylitalo M) 280790 PYH Rihtniemi 1 (Alho P) 020690 UUS Santakarit 2 (Alho P) 0507—080790 UUS Vekara 5—18, max 18 0507 (Ylitalo M)

TURTURIKYYHKY *Streptopelia turtur* (0106—3108)

Ei pesintään viittaavia havaintoja. 080689 ASK Uusinaapuri 1 (Lumio R) 010689 KOR Jurmo, männikkö 2 020689 KOR Jurmo 1 040689 KOR Jurmo, kylä 1 140689 KOR Jurmo, asema 2 150689 KOR Jurmo, männikön E-reuna 3 160689 KOR Jurmo, asema 1 040790 DRA Vänä 1 p (Lindholm H) 020690 PYH Rihtniemi 1 [Ä] (Klemola H,Alho P) 070690 SAL Halikonlahti 1 p (Nurmi Jk,Riihimäki J)

TURKINKYYHKY

Streptopelia decacocto

(pesintään viittaavat havainnot alkukeväästä alkaen 31.8 asti)

Turun kanta noin 10 paria, muualla Varsinais-Suomessa pesinee toiset 10 paria. Turun ulkopuolelta pesintään viittaavat havainnot vuonna 1989 Salosta, Kemiöstä ja Kaarinasta ja vuonna 1990 Salosta, Kemiöstä, Laitilasta, Myllymäeltä, Paimiosta ja Uudestakungasta.

020689 KAA Kuusiston Kartano 1 [ad] (Kärkkäinen E, Ranta J) 110789 KAA Piispanristi Hartwall 2 [ad] (Kärkkäinen E) 1305—120789 KEM Keskusta 1—3 p (Loivaranta P) 180589 RAI Varppeenseutu 1 (Tarponen E) 010889 SAL Keskusta 1—2 (Lindroos R, Suhonen M, Virtanen M) 070389 ja 070889 TUR Puolalanpuisto 1 [Ä] (Hakala J) 0002—001089 TUR Kerttulinkatu—Kaiwokatu—Vähä-hämeenkatu 6 [3k3n] ainakin 3k3n (Gustafsson E, Piha J ym.) 1704—270689 TUR Kurjenmäki 1—2 (Gustafsson E, Hakala J, Multala V) 1205—070889 TUR Sirkkalankatu 36 A 1 pesi, kanto 1205 risuja jalokukseen (Gustafsson E ym.) 1905—270689 TUR Tuomiokirkko 2 (Kärkkäinen E, Salonen V-y, Multala V) 2805—070789 TUR Urheilupuisto 1 (Hakala J, Gustafsson E) 040689 TUR Hovioikeudenpuisto 1[k] huusi (Gustafsson E) 210689 TUR Yorkylä Aurajoen ranta 2 lensivät joen yli S (Gustafsson E) 2906—310889 TUR Ävik 1—3 (monet) 1308—240889 TUR Itäinen Pitkätatu 37 1—2 (Lindroos R)

1205—290590 KEM Keskusta 2 (Loivaranta P) 1305—000790 LAI Keskusta pari (Laine R, Alho P) 280590 LIE Yliskulma 1 p (Tamminen M) 0605—090590 MYN Kivistönmäki 1 (Lehikoinen E) 060590 MYN Keskusta (silta) (Lehikoinen E) 160590 MYN Kirkonkylä vähintään 3 soidinhuulijaa (Lehikoinen E) 220790 PAI Keskusta 1 [Ä] (Velmala W) 290590 RAI Kempillä 1 p (Heinonen R) 000090 SAL Keskusta 3 paria [pesivät] yhdellä 4 juv (Riihimäki J ym.) 1005—170690 TUR Piispankatu 1 [Ä] (Kunttu S, Nikkanen T, Roering K) 1105—280590 TUR Sirkkalankatu 4 [2ad2juv] (Lindroos R, Virtanen M, Suhonen M) 120590 TUR Halinen 1 (Klemola H) 1205—080790 TUR Vähä-Hämeenkatu 1—8 Ä (Aurela A, Klemola H, Kunttu S) 180590 TUR Pääterveysasema 1 [Ä] p (Tamminen M) 220590 TUR Sirkkalankatu 36 PESINTÄ [2ad2pull] p (Kunttu S, Normaja J) 1406—010890 TUR Kupittaa 4 [eri päivinä 2juv ja 2ad] (Suhonen M, Lindroos R, Virtanen M) 040790 TUR Halisten Koski 1 (Lindroos R) 310790 TUR Ävik 1 [Ä] (Kunttu S) 1508—280890 TUR It.pitkätatu 37 2 (Lindroos R, Suhonen

M) 2208—270890 TUR Puopellon Koulu 1 (Lindroos R, Suhonen M) 040690 UUS Salmi 2 (Alho P)

KEHRÄÄJÄ *Caprimulgus europaeus* (Kaikki)

Ääntelevien kehrääjien lukumäärissä ei ole tapahtunut suuria muutoksia viimeisten 15 vuoden aikana, nyt vuonna 1989 40 ja vuonna 1990 27 kehrääjää. Vuonna 1977 noin 30 (Karlin 1978). Lajista on julkaistu laajempi selvitys vuonna 1980 (Laine 1980)

290689 DRA Skinnarvik 7 [k ä] (Loivaranta P) 230789 DRA 6677,0:3251,2km 1 [k] (Aurela A) 100689 KAA Kuusisto Olkikylä 1 [Ä] (Brännkärr D) 200689 KAA Kuusisto Vuolahti 1—2 [Ä] (Gustafsson E) 090689 KEM Tolvsnäs Stormossen 2—3 [Ä] (Kunttu S, Nikkanen T, Kunttu T) 100689 KEM Santasaari Tarmironsuo 2 [Ä+tyks] (Kunttu S, Nikkanen T, Kunttu T) 270589 KII Riitus 1 lauloi (Erikäinen J) 110689 KII Peltola 1 lauloi (Erikäinen J) 120689 KII Johannislund 1 lauloi (Erikäinen J) 120689 KII Oikianummi 1 lauloi (Erikäinen J) 290589 KOR Galtby 2 [Ä] (Pekkala S) 0206—030689 KUS Kunnaroinen 1 [Ä] (Suoranta A) 0306—110689 KUS Grönvik 1 [Ä] (Suoranta A) 100689 KUS Anavainen Pohjametsä 1 [k] (Kärkkäinen E, Ranta J) 110689 KUS Rahi 1 [k] saalistava (Suoranta A) 040689 PAR Lemlaxin Kartano-Qvidja 4 [Ä] (Piha J, Kunttu S, Kunttu T) 2406—000589 PII Yltöinen 1 [Ä] (Toola P) 140689 RYM Röölä, tasala 1 [k] lähti ojasta (Suhonen M) 310589 SÄR Käta 1 [Ä] (Loivaranta P) 090689 SÄR Musko 1 [Ä] (Loivaranta P) 260589 TUR Lentokenttä 2 [pari] (Vuorinen J) 040689 TUR Hirvensalo Friskalanlahti 4 (Lineri T)

260590 DRA Längsbergen 2 äänteleviä (Nordström M) 100690 KII Varesenmäki 1 [Ä] (Erikäinen J) 110690 KII Reukannummi 1 [Ä] (Erikäinen J) 100690 KUS Pleikilä 1 [Ä] (Suoranta A) 100690 KUS Kaurissalo 1 [Ä] (Suoranta A) 1006—280790 KUS Grönvik 1 [Ä] (Suoranta A, Kuusisto K) 100690 KUS Puosletti 1 [Ä] (Suoranta A, Kuusisto K) 170690 KUS Rahi 1 (Suoranta A) 000090 LEM Oukkulan-Monnoistenlahti 1, suurin määrä, ei pesi (Saarinen Mj) 000090 NAA Isosuon Kaatopaikka 1 [Ä] (Lumio R) 250890 NOU Valpperi 1 (Heikkilä E) 0306-090690 PAI Paimionlahti 1—2 [Ä] (Alho P, Toola P) 1906—130790 PAR Lemlax Råbackskogen 1 [Ä] (Kunttu S) 210690 PAR Lemlax Seppäläskogen 1 [Ä] (Kunttu S, Lindroos R) 0906—030890 PII Toivonlinna 1 [Ä] (Piironen M) 2606—030890 PII Hirsund 1 [Ä] (Piironen M) 050890 PII Pyhävastamäki 1 maantiellä (Piironen M) 300690 PRN

Vähäjärven Ympäristö 5 [Ä] (Pohjola J) 060690 PRN Saarenjärvi 1 ääntelevä (Larsson K) 270790 RYM Aasla 2 tiellä (Suhonen M)

HARMAAPÄÄTIKKA *Picus canus* (0101—3108)

Vuonna 1989 42 ja vuonna 1990 51 reviiiriin viittaavaa havaintoa. Huomattakoon, että harmaapäätikkahavaintoja ilmoitetaan varsin laiskasti. Todellinen reviiirimäärä lienee 2—4 kertainen. Karlin on käsitellyt perusteellisesti lajin esiintymistä TLY:n alueella 1960—1978 (Karlin 1979).

040389 HOU yht.6 (Ylitalo M, Rainio K) 2503—200589 HOU Lömsö 1—2 huusivat (Rainio K) 080489 HOU Borgberg 1 huusi (Rainio K) 210589 HOU Kasberget 1 huusi (Rainio K) 260389 KAA Kuusisto 1 (Rainio K) 270389 KAA Kuusisto Linnanrauniot 1 Ä (Gustafsson E) 130489 KAA Kuusisto 1 huusi (Rainio K) 160489 KAA Kuusisto Torpansuntti 1 2004—160789 KAA Kuusistonlahti 1 Ä (Rainio K, Gustafsson E) 060389 KEM Strömma 2 (Petersson K-o) 130589 KEM Västankärr 2 [kn] (Kärkkäinen E) 2006—010789 KOR Cyltö 1 (Alho P) 0804—170889 KUS Laupeinen Marjamäki 1—2 (Suoranta A) 070689 KUS Anavainen 1 [k,ad] (Kärkkäinen E) 040389 MER Uusikartano Ja Tärkkinen 1+1 [Ä] (Multala V) 300389 MER Kaasavuori 1 [soidin] (Multala V) 010189 NAA Ukko-pekan Silta 1 [k] 180289 NAU 1 (Ylitalo M) 070889 NAU Seili 1 (Gustafsson E) 250889 NAU Kasberget 1 [Ä] (Suoranta A) 2602—130589 PAR Lielähti Kylä 1—2 [pari, Ä] (Kunttu S, Kunttu T, Oksman O) 050489 PAR Långstrandsberget 1 [Ä] (Suoranta A, Kuusisto K) 1404—040689 PAR Lemlahti Brattnäsviken 1 [Ä] (Kunttu S, Lindroos R, Kunttu J) 150489 PAR Vänö 1 huusi (Rainio K) 160489 PAR Stortervo Tervsund 1 [Ä] (Multala V) 210489 PAR Attu Österviken 1 [Ä] (Multala V) 210489 PAR Lemlahti Rapusvikenin S-puoli 1 Ä (Gustafsson E) 210489 PAR Lemlahti Lemlax Gård 1 huusi, n.1km S kartanolta (Gustafsson E) 270789 PAR Lemlahti Träsket 1 [ad ä] (Kunttu S, Lindroos R) 280789 PAR Hesusund 1 (Suoranta A) 090789 RYM Ah-teentaka Ä (Gustafsson E) 230789 RYM Röölä 1 huusi (Suhonen M) 230789 RYM Airismaa 1 huusi (Suhonen M) 230789 RYM Aasla 1 (Suhonen M) 240389 SUO Kaatopaikka Ä (Erikäinen J) 010189 TUR Kaksberta 1 (Hyvönen R, Sarola V, Hakala J) 0202—010689 TUR Ruissalo useita havaintoja rantatieltä, kasvitieteellisestä puutarhasta, Marjanimestä ja Ajatista (monet) 2103—050489 TUR Rauvola 1—2 (Pönni R, Lineri T, Mäki R, Kirstilä V) 0704—090889 TUR Hirvensalo Friska-

lanlahti 1 (Laine J,Laine K,Kunttu S,Lindroos R,Kärkkäinen E,Ranta J) 150489 TUR Krottilanlahti 1 [ad ä] (Kunttu S) 060589 YLÄ Vaskijärven luonnonpuisto Iso-Valanen 1 [Ä] (Mustakallio P) 260589 YLÄ Kaukusuon Neupoella 1 (Mustakallio P)

1602—100590 DRA Skinnarvik 1 [Ä] (Loivaranta P) 2204—090690 DRA Björkboda pesi 3005 kolo valmis (Aurela A) 120590 DRA Ekhamn 1 (Loivaranta P) 120590 DRA Söderlångvik 1 (Loivaranta P) 290490 HOU Lömsö 1 [Ä] (Rainio K) 180890 HOU Fiskö 1 [Ä] (Joutsamo E) 190590 INI Keistiö Mattholmen 1 [k] (Karvonen J) 010490 KAA Kuusisto Empo [Ä] p (Gustafsson E) 140490 KAA Kuusistonlahti 1 (Lindroos R) 190490 KAA Kuusisto Lyhytholma 1 [Ä] p (Gustafsson E) 300590 KAA Kuusisto Silas 1 p (Gustafsson E,Peltola V) 180390 KEM Kasnäs 1 [Ä] (Riihimäki J) 180390 KEM Sjöfax 1 (Loivaranta P) 230690 KEM Mainiemi 4[2ad 2juv] (Tittonen J) 190890 KEM Mainiemi 1 (Tittonen J) 1703—210490 KUS Laupunen Marjamäki 1 [Ä] (Suoranta A) 120590 MIE Aarlahi 1 [Ä] p (Gustafsson E,Kivivuori O,Kotiranta S) 2603—250490 NAU Väcklax 1 (Suoranta A,Hemmilä M) 050590 NOU Saksala 1 (Lehikoinen E) 180390 PAI Paimionlahti 1 [Ä] (Rainio K) 040290 PAR Lemlax Fallskog 1 [Ä] (Kunttu S,Lindroos R,Suhonen M) 180290 PAR Lemlax Hirvisuo 3 [pari+1ä] (Kunttu S,Lindroos R) 160390 PAR Långstrandsberget 2 (Suoranta A,Kuusisto K) 180390 PAR Granvik 2 [Ä,ilm.pari] p (Suhonen M,Lindroos R) 250390 PAR Lemlax Tyyperikallio 1 [Ä] (Kunttu S,Lindroos R) 0804—070790 PAR Lielax Pitosund 1 (Kunttu S,Lindroos R) 2104—220490 PAR Lielax Buskudd pari (Kunttu S,Lindroos R) 130690 PAR Attu Storstrand 3 [2k1n] varoittelivat supikoirapoikuet (Lampolahti J&J) 210690 PAR Lielax Lielaxviken 1 [k] (Kunttu S) 070790 PAR Lemlax Brattnäsviken 1 [juv] (Lindroos R) 260790 PAR Lemlax Brattnäsviken 1 [Ä] (Lindroos R)

110490 PII Toivonlinna 5 soidinmiehellä (Helminen P&H) 0804—120590 RYM Röölä 1—2 [Ä] p (Suhonen M) 000890 RYM Harjanmaa 1 (Peltonen V-p) 090790 SUO Sallittu-Laidike 3 paria 0907 poikue Sallitussa (Halttunen M) 1103—140390 TUR Rauvola 1 [Ä] (Lindroos R,Virtanen M,Suhonen M) 1803—130590 TUR Friskala 1—2 (Kunttu S,Nikkanen T,Lindroos R,Suhonen M) 140490 TUR Ruissalo mm. Marjaniemi pari paritteli (Mäki R) 1804—230490 TUR Satava Järvistensaari 1 [Ä] (Valta M,Routio J) 280490 TUR Pansion Koulu 1 [Ä] (Tamminen M) 060590 TUR Ispoinen Armeija-alue 1

[Ä] p (Gustafsson E) 100590 TUR Katariinanlaakso 1 [Ä] p (Gustafsson E) 200590 UUS Liesluoto 1 p (Tamminen M) 150590 YLÄ 1 [Ä] (Lindroos R)

PIKKUTIKKA *Dendrocopos minor* (0101—3108)

Vuodelta 1989 30 ja 1990 25 reviiiriin viittaavaa havaintoa. Kanta lieene pyssynty melkoisen ennallaan TLY:n alueella. Pikkutikasta on julkaistu Ukulissa perusteellinen katsaus (Karlin 1979). Karlin arvioi TLY:n alueen kokonaiskannaksi 50—100 paria, joka lieene paikkansa pitävä arvio nykyäänkin.

000089 Ruutu 677/21 koodi 8 (Muurinen V) 010489 DRÄ Äylä 1 [k] (Kuusela A,Saarnio J,Kuusisto K) 1406—160689 HAL Viurilan Kartano 4 [2ad+n.2juv] pesä, ison poikaspari (Valta M) 090489 HOU Lömsö 1 [n] (Rainio K) 200489 KAA Kuusisto Vuolahti Ä (Gustafsson E) 280489 KEM Strömma 1 Ä (Laine J) 040689 LAI Vaimaro pesä kn+pull pesässä (Muurinen V) 170689 MER Riitonpää Merilä 1 yli lentävä (Multala V) 240389 PAR Granvik 1 ÄÄnteli paljon (Jauhainen J,Kuusela A) 160489 PAR Älön Mustfinnträsket 1 [n] koversi pesäkoloa pötkelöön (Vilhunen L) 290889 PAR Lillmälö 1 [Ä] (Suoranta A) 040389 PYH Nihtiö 1 [k] (Virtanen H) 1504—300889 PYH Rihtiniemi 1 (monet) 210389 RAI Kukonpää 1 [n] (Heinonen R) 090789 RYM Ahteentaka 1 (Gustafsson E) 1901—140489 TUR Katariinanlaakso 1 (Brännkärr DVihanto P,Laine J) 0002—000689 TUR Ruissalo useita havaintoja Veneveistämöltä, Ajatista, Kasvitieteellisestä puutarhasta, Kartanolta, Honkapirtiltä, leirintäalueelta, Marjaniemestä, Luonnonsuojelualueelta, Saaronniemestä ja rantatieltä (monet), mm. 2006 Saaronniemessä pari ja poikaspesä (Tuomola P) 140489 TUR Rauvola 1 huusi (Baarman R,Vihanto P) 1504—030589 TUR Friskalanlahti 1—2 [1/1] (Kunttu S,Kunttu T,Lindroos R,Laine J) 160489 UUS Pyhämaa Liesluoto (Kuusela A,Jauhainen J,Saarnio J) 2104—070589 UUS Pyhämaa Kulju, e-ranta 1, pesinee alueella, rummutti (Gustafsson E,Häkkilä S,Laine J)

180490 ASK Louhisaaren Puisto 1 [k] hyvä pesimäbiotooppi (Lumio R) 010890 ASK Livonsaari Vanhakylä 1 [Ä] (Suoranta A) 010390 DRA Kasnäs 1 p (Ylitalo M,Rainio K) 310390 HOU Kivimo Byholmin Pikkusaari 1 [Ä] (Rainio K) 140690 INI Kvärvesholm 1+ÄÄ [juv poikue] poikuehavainto useita Ä (Joutsamo E,Hedenström K) 210490 KUS Laupunen Marjamäki 1 [Ä] (Suoranta A) 120890 KUS Lypertö Lanskeri 1 [Ä] (Suoranta A) 050790 MIE Mynälähti 1 p (Vihko) 080590 PAI Melto-

la 1 [Ä] p (Ylitalo M) 180390 PAR Granvik 1 [Ä] p (Suhonen M,Lindroos R) 2504—160690 PAR Lenholmen N-osan Lehtoniitty pari [varoiteli] (Lampolahti J&J) 130790 PAR Lemlax Emböleskogen 1 [n] (Kunttu S) 180790 PAR Lemlax Källviken 1 [k] (Kunttu S,Lindroos R) 1907—220790 PAR Lemlax Pitosund 1 [Ä] (Lindroos R) 270890 PAR Vänä 1 [Ä] (Toola P) 120590 RAI Kukonpää 1 (Lehikoinen E) 180390 TAI Kolkanauko 1 [k] p (Heikkilä H,Laine T) 1404—270590 TUR Ruissalo useita havaintoja Marjaniemestä, Rantatieltä, Kartanolta, Santalasta ja Kolkasta (useat) 210490 TUR Perno 1 p (Tamminen M) 030390 YLÄ Vaskijärven Luonnonpuisto 1 [k] p (Heikkilä H,Laine T) 210390 YLÄ Raasinkorpi Sotilasalueen Se 1 p (Heikkilä H)

POHJANTIKKA *Picoides tridactylus* (0105—3108)

Laji pesinee muutaman yksittäisparin voimin Varsinais-Suomessa. Lajin esiintymisestä TLY:n alueella on julkaistu katsaus (Karlin 1980).Katsauksen laatimiseen mennessä TLY:n alueella oli todettu yhteensä 15 pesintää.

080589 NOU Pukkialon Aarnimetsä 1 [n] ruokaili (Lampolahti J)

310790 ALA Virttaa 2 [pari] (Heikkilä H) 210590 NOU Pukkialon Aarnimetsä 1 [k] ollut pitkään, pesintä ilm. (Lampolahti J) 130790 YLÄ Vaskijärven Luonnonpuisto 2 toinen kuori puuta (Mustakallio P)

KANGASKIURU *Lullula arborea* (Kaikki)

Lajista on tekeillä perusteellinen selvitys, jonka tuloksia tullaan Ukulissakin julkaisemaan. Ohessa luettelut kaikki havainnot, myös muuttohavainnot.

140589 KAA Kuusistonlahti 3 paik.,lähtivät NE (Suhonen M,Lindroos R) 050589 KOR Utö 2 (Lineri T) 000589 KUS Lautresk 1 p (Matikainen J) 130589 LAI Ropa 12 [1k+7pull] 4+1ä+3+4pull pesällä (Muurinen V) 280589 LAI Ropa >7 [4k3n] 3k3n+1ä+1pesä (Muurinen V)

270590 ALA Virttaankangas 1 p (Valkama J) 170790 ASK Rauvolaallio 1 p (Valkama J) 260490 DRA Ekhamn 1 p (Peltola V) 0404—090490 KUS Katkuru 1 p (Lemmetyinen R) 090490 KUS Katkuru 2 p (Lemmetyinen R) 280790 LAI Otajärvi 1 (Alho P) 160790 LEM Kuuvanvuori 1 p (Valkama J) 100590 MAS Montut 1 p (Gustafsson E) 1005—120590 MAS Riviera Hiekkakuopat pari [varoi] maastopoikaspari, ruokinta (Gustafsson E) 080690 MAS Montut 6 [2ad4juv] p (Valkama J) 160790 MAS Kiuksvuori 4 [2ad2juv] p (Valkama J) 170790 MIE Ilmasaari 1 p (Valkama J) 120590 MYN Inkkiö 1 ruokiva emo tuoreella kankaalla (Lehikoinen

E) 190690 MYN Kallavuori 1 p (Valkama J) 190690 MYN Karhunpähä 1 p (Valkama J) 000090 NOU Kurjenmäki 1 p (Lehikoinen E) 160790 NOU Uhlunvuori 1 p (Valkama J) 160790 NOU Laukavuori 5 [2ad3juv] p (Valkama J) 170790 NOU Laukkakallio 6 [2ad4juv] p (Valkama J) 080590 ORI Porsaanharttu 2 p (Valkama J) 080690 RAI Vanha Kaatopaikka 1 p (Valkama J) 080690 RAI Miekki 1 p (Valkama J) 230590 RUS Rotanvuori 1 p (Valkama J) 000090 SAU ? 1 p (Karhu K) 240690 VEH Laajassuo 1 (Lehikoinen E) 170790 VEH Uhlu 1 p (Valkama J)

TÖRMÄPÄÄSKY *Riparia riparia* (koloniat)

2406—040789 KEM 6673,7:3254,3 N.20 4.7. kaksi poikasta pesällä (Aurela A) 300589 PAR Lillmälö 230 koloa n. 100 lennessa (Suoranta A)

290590 ALA Virttaankangas W-osa N. 10 ei koloja (Gustafsson E) 0807—260890 DRA 6673,7:3254,3 yli 10 paria, noin 100 koloa (Aurela A) 230690 HAL Viurila uusi yhdyksunta (Tittonen J) 150690 KII Ristinummi 37 koloa (Erikäinen J) 150690 KII Hepokroppa 351 koloa (Erikäinen J) 110790 KII Hiekkakuopat 80 koloa, eivät kaikki käytössä (Lindroos R) 000090 PAR Lillmälö Lauttaranta muutamia kymmeniä pareja? (Ylitalo M) 280690 PAR Lillmälö 205 koloa, n. 100 yks (Suoranta A) 020890 PAR Nauvo-Parainen Lossi 50 koloa (Lindroos R) 000090 PII Harvaluoto Huhmari 10—20 koloa (Piironen M)

LUOTOKIRVINEN *Anthus spinoletta* 220789 RYM Röölä 1 (Suhonen M)

LAPINHARAKKA *Lanius excubitor* Harvinainen sisämaan soiden pesijä, jonka kannassa ei liene tapahtunut muutoksia viimeisten 15 vuoden aikana.

150690 KII Lapinsuo 4 [2ad 2—1-kv] p (Erikäinen J) 240690 MYN Kolkansuo 2 (Mustakallio P) 220790 SAL Halikonlahti 1 [juv] (Velmala W, Larsson K, Riihimäki J) 070890 YLÄ Vaskijärven Luonnonpuisto 1 (Mustakallio P)

KUHANKEITTÄJÄ *Oriolus oriolus* (Kaikki)

Havainnot koskevat muuttavia lintuja. Ainoa todettu pesintä on vuodelta 1927, lisäksi muutama mahdolliseen pesintään viittaava havainto. Kuhankeittäjästä on julkaistu lajikatsaus Uku-lissa vuonna 1984 (Piha 1984).

020689 KOR Jurmo 1 [np] 030689 KOR Jurmo 1 [np] 100689 KOR Jurmo 1 Ääntä 170689 KOR Jurmo 1 [n-pu-k] lensi N, jäi paik.männikköön 0506—060689 NAU Kälänge 1

[k] (Vänskä V) 010689 PYH Nihtiö 1 (Virtanen H) 170689 RYM Aasla Pitkäniemi 3 [2ä] (Saari L) 050689 TUR Isopainen 1 [k lau] lauloi muutaman säkeen 04.15 (Multala V, Pyyhtiä T) 220689 TUR Ruissalo Rantatien keskiosa 1 [n] (Laine J) 250690 INI Kolko 1 [Ä] (Tarponen E, Hilke H)

PÄHKINÄHAKKI

Nucifraga caryocatactes

(Kaikki 0106—3108 ja lisäksi pesintään viittaavat)

Saariston pesijä, lisäksi pieni pesivä kanta Perniön suunnalla.

200589 HOU Borgberg 1 (Rainio K) 2105—130889 HOU Kasberget 2—3 (Rainio K) 1208—130889 HOU Lömsö 1—2 (Rainio K) 110689 INI Salmis 1 varoitteleva, lehtometsä (Valta M) 030589 KOR Korpogård, lähellä Korpoträskiä 2 (Suoranta A) 0808—100889 KOR Korpogård 1—2 p (Suoranta A) 280889 NAU Väcklax 1 (Suoranta A) 080889 SAL Pahkavuori Marttila 1 paik. (Kanerva O) 270889 YLÄ 1 muuttava (Rantamäki A, Kekki K, Järvi J)

0308—150890 HAL Kirkonkylä Pappila 1—2 p (Oksanen P) 180890 HOU Fiskö 4—5 [poikue?] tod.näk.kiertelevä poikue (Joutsamo E) 080790 KUS Anavainen 1 [ad] (Kärkkäinen E) 0206—030690 NAU Vansor 2 [Ä] pakenivat (Ylitalo M, Toola P) 1006—180690 NAU Boskär 1—2 [pesi?] (Vänskä V) 250890 NAU Tyholm 4 [2+2] W (Valta K) 300890 PRN Perniö As 2, paikallista kantaa (Riihimäki J)

PEUKALOINEN

Troglodytes troglodytes

Harvalukuinen pesijä, jonka kanta pysynyt ennallaan viimeiset 15 vuotta. Vuodelta 1989 9 ja vuodelta 1990 5 reiviiriä. Pesivä kanta TLY:n alueella varmaankin kymmeniä pareja.

140889 DRA Holma 1 (Suoranta A) 040689 KII Varesjoenkuru 3 lauloivat (Erikäinen J) 100689 PAR Jätevuoren W-rinne 1 [lau] (Brännkärr D) 270689 PAR Lemlahti Gundvik-Brattnäs 2 lauloi ja 2 näkyi eri paikassa (Multala V, Tamminen M) 270789 PAR Lemlahti Seppäläskogen 1 [ad] (Kunttu S, Lindroos R) 100689 PYH Rihtniemi 1 laulava (Helstola J) 010789 PYH Rihtniemi kylä-kärki 2, laulavia (Veistola T, Komi J)

050590 NOU Pukkipalo 1 reviiiri tuulenkaadoilla (Lehikoinen E) 00060—000790 PAR Lemlax Th Brattnäsviken 2 [Ä] (Lindroos R) 2706—180790 PAR Lemlax Seppäläskogen 1—2 [Ä] (Kunttu S, Lindroos R) 210690 RYM Röölä 1 p (Suhonen M) 220790 SUO Piiparin-korpi 1 [Ä] (Erikäinen J, Erikäinen P)

VIITASIRKKALINTU

Locustella fluviatilis

(Kaikki)

Molempina vuosina 10 laulavaa koirasta, joka on edellisiä vuosia enemmän. 80-luvulla on todettu vuosittain keskimäärin 3 laulavaa koirasta (Piha 1989).

100689 ASK Lempisääri 1 [lau] (Lumio R) 1206—160689 KII Kirkko 1 [Ä] (Erikäinen J, Erikäinen P) 030689 KOR Jurmo Leppälehto 1 [k] laulava 260589 NAU Lökholm 1 lauloi muutaman minuutin (Ylitalo M) 190689 PAR Älö Mustfinnräsk, NW-kulma 1 [k] lauloi (Gustafsson E) 100689 PRN Auranen 1 [Ä] (Loivaranta P) 070689 PYH Nuuski 1 [k] (Muurinen V) 110689 PYH Nuuski 2 [k] (Muurinen V) 150689 PYH Hirslahti 1 [k] (Muurinen V) 040689 VAH Kierikkala 1 [Ä] (Normaja J, Lineri T, Partanen V, Alho P)

000690 KIS Toija 1 [Ä] (Tieto/ Piha J) 120690 PAI Kyyssiä 1 [Ä] p (Aaltonen S) 270690 PAI Oimila Tie 2343 1 [Ä] (Partanen V) 100690 PAR Sydmo 1 [Ä] (Toola P) 0406—250690 SAL Veitakkala 1—2 (Riihimäki J, Piha J, Oksanen P, Eklund M, Partanen V, Larsson K) 000690 SUO Aneriojärvi 1 [Ä] (Tieto/ Piha J) 0306—140690 TAR H-linnantie—Tarvasjoki 1 [Ä] n.1,5 km Tarvasjoelta (Lempa P, Laine J) 270690 TAR H-linnantie—Tarvasjoki Tie 223 1 [Ä] n. 3km Tarvasjoelta (Partanen V) 280590 TUR Kaksikerta Birkhallin Kartano 1 [Ä] (Nordström M, Mäki R) 0906—160690 UUS Rihtniemen Kylä 1 [Ä] (Sillanpää J)

PENSASSIRKKALINTU

Locustella naevia

(Kaikki)

Vuonna 1989 37 ja vuonna 1990 70 laulavaa koirasta. 1980-luvun alkupuolisella (1980—84) todettiin vuosittain keskimäärin 31 ja loppupuolisella (1985—1988) 49 laulavaa koirasta (Piha 1989). Vuoden 1990 yksilömäärä on TLY:n kaikkien aikojen suurin.

160589 DRA Morgonlandet 1 (Sällylä S, Laiho I) 170589 HAL Halikonjoen Varsi 1 [laulava] n.200m rautatiesillalta S (Valta M) 2305—200689 KAA Kuusistonlahti 1 [Ä] (Uotila J, Normaja J, Lineri T, Partanen V, Piha J, Gustafsson E) 110689 KAA Rauvolanlahti 1 [Ä] (Normaja J, Penttilä J-p, Partanen V) 170589 KOR Jurmo 1 [k] laulava 250589 KOR Jurmo 1 [k] lauloi 280589 KOR Utö 1 [Ä] (Lineri T) 210589 PAI Puhdistamo 1 [Ä] (Normaja J) 060889 PAI Paimion Puhdistamo 1 (Suhonen M) 040689 PRT Keltanummi 1 [Ä] (Erikäinen J) 040689 PRT Iso-hiisi 2 [Ä] (Erikäinen J) 100689 PRT Kko 1 [Ä] (Normaja J, Partanen V) 160689 RAI Kemppilä 1 [Ä] (Heinonen R) 210689 RAI Krookila 1 [k] (Tuomola P) 060689 SAL Veitakkala 1

[Ä] (Kanerva O) 0606—100689 SAL Veitakkala max 7 [Ä] (Normaja J, Partanen V, Kanerva O)

2505—180689 TAR Paimionjokivarsi välillä Hämeenlinnantie-Tarvasjoen keskusta ainakin 6 eri yksilöä, tod.näk.useampia (Lempa P, Piha J, Vuorinen J, Lahtonen H) 140689 TAR Juva Läh Uimahallia 1 [Ä] (Lempa P) 1905—200689 TUR Artukainen 1 [Ä] (Laine J, Tamminen M) 2405—220689 TUR Ruissalo Rantatie 1 [k] lauloi (Rainio K, Kunttu S, Tarponen E, Virrankoski L & H, Laine J) 2505—190689 TUR Rauvolanlahti max 3 [Ä] (Lampolahti J, Vihanto P, Ranta J, Kärkkäinen E) 0106—040689 TUR Shell 1 [Ä] (Normaja J, Alho P) 040689 TUR Yo-kylä 1 [Ä] (Normaja J, Lineri T, Partanen V)

250590 DRA Vänä 1 [Ä] (Ylitalo M) 180590 HAL Viurilanlahti 1 [Ä] (Partanen V, Riihimäki J, Laine J) 260690 HAL Lempilä 1 [Ä] (Partanen V) 220590 KEM 1 [Ä] (Riihimäki J) 110690 KII Kirkko 2 [Ä] (Erikäinen J) 110690 KII Hirvelä 1 [Ä] (Erikäinen J) 110690 KII Kärkelä 2 [Ä] (Erikäinen J) 110690 KII Kollinkulma 1 [Ä] (Erikäinen J) 060690 LIE Nautlankosen Alajuoksulla 1 [Ä] (Nurmi Jorma) 060690 LIE Kurkelan Silta 1 [Ä] (Nurmi Jorma) 060690 LIE Liedon Keskusta Kirkkoranta 1 [Ä] oli paikalla pitkään (Nurmi Jorma) 070690 LIE Juntola 1 [Ä] (Laine J) 260690 LIE Kirkko 2 [Ä] (Partanen V) 140690 MIE Koeasema 1 [Ä] (Salonen V-v)

170690 MIE Mynälähti 1 [Ä] p (Sillanpää J, Normaja J) 040690 MUU Turku-Helsinkintien Varressa 1 [Ä] (Piha J) 0306—040690 PAI Puhdistamo 1 [Ä] (Toola P) 0806—140690 PAI Askala 1 [Ä] (Laine J, Alho P) 120690 PAI Kyyasilä 1 [Ä] p (Aaltonen S) 270690 PAI Spurilanmäki 1 [Ä] (Partanen V) 270690 PAI Oinila 1 [Ä] (Partanen V) 270690 PAI Keskustan Lähellä Tie 235 1 [Ä] (Partanen V) 120590 PAR Mustfinnö 1 [Ä] (Laine J) 2705—040690 PII Oratop 1 [Ä] (Toola P) 3105—260690 PII Piikkiönlahti 1 [Ä] (Toola P, Laine J, Partanen V) 060690 PRN Saarenjärvi 3 laulavaa (Larsson K) 260690 PRT Perttelin Kirkko 1 [Ä] (Partanen V) 260690 PRT Vihmalto Th 4 [Ä] (Partanen V)

040690 RAI Raisionlahti 2 [Ä] (Partanen V) 180590 SAL Viurilanlahti 1 [Ä] (Velmala W, Salmi P, Salmi H) 000690 SAL Halikonlahti 12 [Ä] (Riihimäki J ym.) 0406—260690 SAL Uskelanjoki 7 [Ä] (Piha J, Partanen V, Larsson K) 110690 SAL Isokylän Hautausmaan Läh. 1 [Ä] (Oksanen P, Eklund M) 240690 SUO Aneiojärvi 1 [Ä] (Erikäinen J) 2205—270690 TAR Paimionjokivarsi 6 [reviiriä] (Lempa P ym.) 2805—100690 TUR Yo-kylä Aurajoki 1 [Ä] (monet) 300590 TUR Artukainen Raisionjoki 1 [Ä] (Mäki

R, Nordström M, Partanen V) 040690 TUR Pikisaari 1 [Ä] (Partanen V) 260690 TUR Rauvolanlahti 1 [Ä] (Partanen V)

VIITAKERTTUNEN *Acrocephalus dumetorum* (Kaikki)

Vuonna 1989 18 ja 1990 32 laulavaa koirasta. Vuoden 1989 yksilömäärä on samaa luokkaa kuin 1985—88, jolloin tavattiin keskimäärin 19 vuosi. Vuoden 1990 lukumäärä oli TLY:n alueen ennätys.

190589 DRA Vänä 1 laulava (Sällylä S, Laiho J) 270789 KAA Rauvolanlahti 1[1—kv] r (Multala V, Brännkärr D) 300789 KAA Rauvolanlahti 1[1—kv] r (Multala V) 040689 KII Pyölinkulma 1 [Ä] (Erikäinen J) 040689 KII Kruusila 1 [Ä] (Erikäinen J) 280589 KOR Jurmo 1 [k] lauloi 110689 KUS Parattulanlahti 1 [Ä] (Suoranta A) 0406—100689 PAI Paimionlahti 1 [Ä] (Normaja J, Lineri T, Alho P) 150689 PAR Petteby 2 [laul] (Ylitalo M) 100689 PII Piikkiönlahti 1 [Ä] (Normaja J) 0706—080689 PYH Ihode 1 [k] (Muurinen V) 100689 SAL Veitakkala 1 [Ä] (Normaja J, Partanen V) 0806—190689 TAR Paimionjoki Kyläkauppa 1 [Ä] (Piha J, Vuorinen J) 020689 TUR Friskalanlahti 1 [k] (Suhonen M) 070689 TUR Pahanieni—Artukainen 1 [Ä] (Tarponen E) 090689 TUR Ruissalo vedenpuhdistamo 1 [k] lauloi (Tamminen M) 1106—190689 TUR Rauvolanlahti 1 [Ä] (Normaja J, Penttilä J-p, Partanen V, Kärkkäinen E, Ranta J) 1206—180689 TUR Ruissalo rantatie 1 [k] lauloi (Mäki R, Nordström M, Karvonen J) 230689 TUR Hirvensalo Friskalanlahti 1 [k] lauloi (Karvonen J)

040690 HAL Vartsalan Venelaituri 1 [Ä] (Oksanen P) 110690 KII Kirkko 1 [Ä] (Erikäinen J) 110690 KII Rekiäjä 1 [Ä] (Erikäinen J) 110690 KII Peltola 1 [Ä] (Erikäinen J) 280590 KOR Utö 1 [Ä] (Kunttu S, Vesterinen T) 1006—180690 NAU Mälhamn 1 [Ä] (Vänskä V) 1106—180690 NAU Boskär 1—2 [Ä] (Vänskä V) 280590 PAI Puhdistamo 1 [Ä] (Velmala W) 070690 PAI Viksbergin Kartano 1 [Ä] (Laine J) 120690 PAI Kyyasilä 1 [Ä] p (Aaltonen S) 270690 PAI Oinila 2 [Ä] (Partanen V)

0906—100690 PAR Mva Kojkulla-hyvilemp Silta 1 [Ä] (Ylitalo M, Toola P) 260690 PRT Kirkko 1 [Ä] (Partanen V) 090690 PYH Rihtniemi 1 [Ä] (Alho P) 140690 RYM Aasla Paskalahti S-puol. 1 [Ä] (Saari L) 080690 SAL Veitakkala 1 laulava (Larsson K) 260690 SAL Veitakkala 1 [Ä] (Partanen V) 200690 SÄR Suntti 1 [k] (Helle T) 200690 SÄR Finby 1 [k] (Helle T) 0306—140690 TAR Paimionjokivarsi 3 [reviiriä] (Lempa P, Laine J) 270690 TAR Keskusta 3 [Ä] (Partanen V) 300590 TUR Artukainen Raisionjoki 1 [Ä] (Mäki R, Nordström M)

0106—050690 TUR Ruissalo Marjanieniemi 1 [Ä] (Partanen V, Jylhä J) 040690 TUR Shell 1 [Ä] (Partanen V) 090690 TUR Ruissalo Santalan Vedenpuhd. 1 [Ä] (Tamminen M) 160690 TUR Ruissalo Marjanieniemi 1 [Ä] (Kunttu S)

LUHTAKERTTUNEN *Acrocephalus palustris* (Kaikki)

Luhtakerttusen runsastuminen jatkuu edelleen. Laji alkaa olla niin yleinen, ettei havaintoja enää ilmoiteta (vrt. satekieli 70-luvulla). Molempina käsiteltävänä vuosina ilmoitettiin noin 100 laulavaa koirasta. 1970-luvun loppupuolella todettiin keskimäärin 23, 80-luvun alussa 56 ja 80-luvun lopulla 88 laulavaa lintua vuosittain (Piha 1989).

090689 AUR Asema 1 [Ä] (Vuorinen J, Piha J) 180589 DRA Vänä 1 laulava (Sällylä S, Laiho J, Vienonen A) 1906—210689 DRA 6672,8:3252,9km 1 [k] lauloi (Aurela A) 100689 HAL Joensuu Kartano 1 [Ä] (Normaja J, Partanen V) 100689 HOU Nätö 1 [k] (Joutsamo E, Hedenström K) 100689 HOU Jungfruskär 1 [k] (Joutsamo E, Hedenström K) 110689 KAA Rauvolanlahti 1 [Ä] (Normaja J, Penttilä J-p, Partanen V) 090789 KAA Kuusisto, linnanrauniot 1 [k] lauloi (Gustafsson E) 270789 KAA Rauvolanlahti 2[1—kv] r (Multala V, Brännkärr D) 300789 KAA Rauvolanlahti 3[1—kv] r (Multala V) 060889 KAA Rauvolanlahti 4[1—kv] rengastettiin (Multala V) 190889 KAA Rauvolanlahti 1 [1—kv] rengastettiin (Multala V) 200889 KAA Rauvolanlahti 3[1—kv] rengastettiin (Vilhunen L) 120689 KII Kirkko 1 lauloi (Erikäinen J) 240589 KOD Otajärvi 1 [Ä] (Laine J) 110689 KOD Kk 1 [k] (Muurinen V) 260589 KOR Jurmo 1 verkosta 270589 KOR Utö 1 [Ä] (Normaja J, Lineri T, Veistola T) 280589 KOR Utö 3 [Ä] (Normaja J, Lineri T, Veistola T) 020689 KOR Jurmo 1 [k] lauloi 110689 KOR Utö 5 (Lineri T) 150689 KOR Jurmo, leppälehto 1 160689 KOR Jurmo, leppälehto 1 1606—010789 KOR Gyltö 2 [Ä+1]] ilmeinen pari (Normaja J, Alho P) 170689 KOR Jurmo 2 [2k] laulava 230689 KOR Jurmo Sorgen 1 laulava 260689 KOR Aspö 1 [Ä] (Vänskä V) 030689 KUS Parattulanlahti 1 [Ä] (Suoranta A) 030689 KUS Puorenjärvi 1 [Ä] (Suoranta A) 250589 MAR Läh Keskustaa 1 [Ä] (Lempa P) 140689 MAR Tiensuu Läh Keskustaa 1 [Ä] (Lempa P) 270589 NAU Borstö 2 [k] laulavia (Ylitalo M) 160689 NOU Kujola 1 [Ä] (Heinonen R) 160689 NOU Palo 1 [Ä] (Heinonen R) 160689 NOU Koljola 2 [Ä] (Heinonen R) 160689 NOU Aliskulma 1 [Ä] (Heinonen R) 080689 PAI Paimionjoki H-Linnan Tie 1 [Ä] (Piha J) 190689 PAI Suksela 1

Seppo Sällylä

[Ä] (Piha J) 190689 PAI Askala 1 [Ä] (Piha J) 300589 PAR Lemlax Brattnäsviken 1 [k] lauloi (Piha J, Kunttu S, Kunttu T) 040689 PAR Brattnäsviken 1 [Ä] (Piha J, Kunttu S, Kunttu T) 0906—150689 PAR MVA max 4 [Ä] (Laine J, Brännkärr D, Ylitalo M) 110689 PAR Mustfinn 1 [Ä] (Normaja J, Penttilä J-p, Partanen V) 100689 PYH Rihtniemi 1 [Ä] (Helstola J) 150689 PYH Santio 1 [k] (Muurinen V) 150689 PYH Valkama 1 [k] (Muurinen V) 2006—210689 PYH Ihode 1-2 [Ä] (Tamminen M, Suoranta A, Kuusisto K) 160689 RUS Hiidenvainio 1 [Ä] (Heinonen R) 160689 RUS Merttelä 1 [Ä] (Heinonen R) 0406—170689 RYM Aasla Hanka 1 [Ä] (Saari L) 120689 RYM Aasla N Paskalahti 1 [Ä] (Saari L) 120689 RYM Aasla Keski Paskalahti 1 [Ä] (Saari L) 120689 RYM Aasla W Paskalahti 1 [Ä] (Saari L) 2706—280689 RYM Aasla S Paskalahti 1 [Ä] (Saari L) 040689 SAL Halikonlahti 1 [Ä] (Normaja J, Lineri T) 060689 SAL Ollikkala 1 [Ä] (Kanerva O) 060689 SAL Veitakkala 1 [Ä] (Kanerva O) 100689 SAL Veitakkala 5 [Ä] (Normaja J, Partanen V) 190689 SÄR Heikberg 3 [k] (Helle T) 190689 SÄR Kiviniemi 1 [k] (Helle T) 270689 SÄR Hästö 1 [k] (Helle T) 0506—140689 TAR Prunkila 1 [Ä] (Lempa P) 090689 TAR

Vuonna 1990 tavattiin TLY:n alueella peräti 70 laulavaa pensassirkkalintukoirasta. Gräshoppssångare.

Paimionjoki 0,5km Sukselan Th 1 [Ä] (Vuorinen J, Piha J) 140689 TAR Juva 1 [Ä] (Lempa P) 1406—180689 TAR Paimionjoki Kätylänkoski 1 [Ä] (Lempa P, Vuorinen J, Vuorinen A, Lahtonen H, Piha J) 010689 TUR Shell 2 [Ä] (Normaja J) 020689 TUR Maaria Sokos-Farmos 2 [Ä] (Normaja J) 040689 TUR Maaria Sokos 2 [Ä] (Normaja J) 040689 TUR Artukainen 3 [Ä] (Alho P) 040689 TUR Shell 1 [Ä] (Alho P) 070689 TUR Artukainen Raisionjoki 1 [Ä] (Tarponen E) 140689 TUR Friskalanlahti 1 [Ä] (Laine J) 1706—220689 TUR Ruissalo Ajatinlahti 1 [k] (Suhonen M, Laine J) 210689 TUR Ruissalo Marjanieniemi 1 [Ä] (Laine J) 220689 TUR Ruissalo rantatien alku 1 [k] lauloi (Laine J) 030789 TUR Artukainen Raisionjoki 1 [Ä] (Tarponen E) 160689 VAH Peiverlä 1 [Ä] (Heinonen R) 160689 VAH Hemmilä 1 [Ä] (Heinonen R) 080689 VEH Keskusta 1 [Ä] (Heinonen R) 100690 ASK Louhisaaren Parkkipaikka 2 [Ä] (Ketola K) 270590 DRA Björkboda 1 [Ä] p (Loivaranta P, Harmanen M) 1206—170690 DRA Högländet 1 [Ä]

(Vänskä V) 290690 DRA Genböle 1 laulava (Nordström M) 190690 HAL Halikonjoen Varsi 1 [Ä] (Valta M, Routio I) 260690 HAL Vartsala 1 [Ä] (Partanen V) 130790 INI Kolko 2 [Ä] (Tarponen E) 110690 KII Omenajärvi 1 [Ä] (Erikäinen J) 110690 KII Hitola 1 [Ä] (Erikäinen J) 110690 KII Pyölinkulma 1 [Ä] (Erikäinen J) 1106—240690 KII Yltäkylä 1 [Ä] (Erikäinen J) 110690 KOR Utö 5 (Lineri T) 1006—170690 KUS Laupusensalmi 1 [Ä] (Suoranta A, Kuusisto K) 100690 KUS Kivimaa 1 [Ä] (Suoranta A) 270690 LIE Yliskulma 1 [Ä] (Partanen V) 240590 MIE Kocasema 1 [Ä] (Klemola H, Friman H) 310590 MIE 1 [Ä] (Alho P) 030690 MIE Kocasema 4 [Ä] p (Kirjonen J) 140690 MIE Saarenkartano 3 [Ä] (Salonen V-v) 170690 MIE Kocasema 2 [Ä] p (Sillanpää J, Normaja J) 010690 NAU Seili 1 [Ä] (Ylitalo M, Rainio K) 0706—130690 NAU Keskusta 1 [Ä] (Suoranta A) 110690 NAU Seili 1 [Ä] (Laine J) 1906—250690 NAU Källdinge 1 [Ä] (Vänskä V) 290590 PAI Vista 1 [Ä] p (Aaltonen S) 070690 PAI Paimionjoki Paimio-Tarvasjoki 4 [Ä] (Laine J) 120690 PAI Kyyvälä 1 [Ä] p (Aaltonen S) 140690 PAI Juntola 1 [Ä] (Alho P) 270690 PAI Keskusta 3 [Ä] (Partanen V) 270690 PAI Keskustan Lähellä 1 [Ä] (Partanen V) 090690 PAR

Mva 1 [Ä] (Toola P) 0606—140690 PII Tuorla 1 [Ä] (Toola P)
140690 PII Piikkiönlahti 1 [Ä] (Alho P) 090690 PYH Rihtniemi 1 [Ä] (Alho P) 040690 RAI Veho 2 [Ä] (Partanen V) 0706—180690 RYM Aasla Paskalahti S-puol. 1 [Ä] (Saari L) 000690 SAL Halikonlahti 1 [Ä] (Riihimäki J) 0406—260690 SAL Veitakkala 7 [Ä] (Riihimäki J, Oksanen P, Piha J, Partanen V, Larsson K) 090690 SAL Halikonlahti Puhdistamo 1 [Ä] (Toola P) 0306—140690 TAR Paimionjokivarsi 2 [reviiriä] (Lempa P) 270690 TAR H-linnantie—Tarvasjoki Tie 223 1 [Ä] (Partanen V) 270690 TAR Keskusta 1 [Ä] (Partanen V) 300590 TUR Ruissalo Rantatie 1 [Ä] (Mäki R, Nordström M) 300590 TUR Artukainen Raisionjoki 3 [Ä] (Mäki R, Nordström M) 010690 TUR Friskalanlahti 1 [Ä] (Laine J) 030690 TUR Yo-kylä 1 [Ä] (Partanen V) 040690 TUR Maarian Kirkko 2 [Ä] (Partanen V)

0406—050690 TUR Raisionjokivarsi 2—3 [Ä] (Partanen V, Tamminen M) 050690 TUR Ruissalo Marjaniemi 1 [Ä] (Tarponen E) 100690 TUR Tengströminkatu Vähäjoki 1 [Ä] (Roering K) 100690 TUR Katarinankatu 2 [Ä] (Laine J) 190690 TUR Ruissalo Tps:n Lahti 1 [varoit.] (Laine J) 190690 TUR Ruissalo Marjaniemi 1 [Ä] (Laine J) 050790 TUR Friskalanlahti 1 [Ä] (Partanen V) 020690 UUS Ärväskari—Vähäsantakari 2 [Ä] (Klemola H) 090690 UUS Rihtniemi Niemenkylä 2 [Ä] (Sillanpää J) 160690 UUS Rihtniemi Kärki 1 [Ä] (Sillanpää J) 160690 UUS Rihtniemi Niemi 1 [Ä] (Sillanpää J)

RYTIKERTTUNEN

Acrocephalus scirpaceus
(sisämaa)

Pesii sisämaan parhailla ruovikoilla.
280589 KII Omenajärvi ÄÄ p (Erikäinen J) 190689 LAI Pehtjärvi 1 [Ä] (Tamminen M) 190689 LAI Otajärvi 1 [Ä] (Tamminen M) 200689 MAS Humikkala 1 [Ä] (Tamminen M)

0005—000690 LAI Otajärvi 23 [reviiriä] (Suoranta A, Muurinen V, Rautanen H) 060790 SUO Enäjärvi Jusalanlahti 1 [Ä] (Erikäinen J)

RASTASKERTTUNEN

Acrocephalus arundinaceus
(Kaikki)

Vuonna 1989 14 ja 1990 8 laulavaa koirasta. Lajin kanta pysynyt ennallaan jo 1970-luvun puolivälistä alkaen. Säänöllisin esiintymispaikka on ollut Parraisten makeavesiallas.

100689 HAL Viurilanlahti 1 [Ä] (Normaja J, Partanen V) 190889 KAA Rauvalanlahti 1 [1—kv] rengastettiin, siipi max. 96mm (Multala L) 170689 KOR Gylytö 1 [Ä] (Normaja J, Alho P)

2405—040689 PAR Hyvilemp 1 [Ä] (Piha J, Lahtonen H, Kunttu S, Kunttu T, Normaja J) 1505—040689 PAR Sydänperä 1 [Ä] (Piha J, Kunttu S, Satola N, Kirstilä V, Nordström M) 250589 PAR Koikulla 1 (Kuusela A) 3105—040689 PAR Mva Sunnanbergsviken 1 [Ä] (Piha J, Kunttu S, Kunttu T, Lindroos R) 040689 PAR Simonby Långgrundet 2—3 [Ä] (Piha J, Kunttu S, Kunttu T) 090689 PAR Sydmo 1 [Ä] (Laine J) 110689 PAR Mva 2 [Ä] (Normaja J, Penttilä J-p, Partanen V) 1605—220589 RYM Aasla Pohj Paskalahti 1—2 [Ä] 18.5. 2 ä (Saari L) 010689 SÄR Makarlanjärvi Ne-osa 1 [Ä] (Loivaranta P) 270689 SÄR Hakkala 1 [k] (Helle T) 130589 TUR Ruissalo 1 lauloi (Lineri T)

1506—160690 KOR Utö 1 [Ä] (Valta M, Routio I) 000090 LEM Oukkulan-Monnoistenlahti 1 suurin määrä, ei pesi (Saarinen Mj) 140590 MIE Mynälähti 1 [Ä] p (Vainikko P (?), 220590 PAI Paimionlahti 1 [Ä] p (Lempiäinen M) 040690 PAI Paimionlahti 1 [Ä] (Toola P) 0406—100690 PAR Mva Långgrundet 1 [Ä] (Piha J, Toola P) 210590 SAL Halikonlahti 1 [Ä] p (Murto I, Riihimäki J) 080690 SAL Haminanlahti 1 [Ä] (Riihimäki J) 000690 SAL Halikonlahdesta etelään Teijolle päin, ruovikkolahi 1 laulava (Larsson K)

KULTARINTA *Hippolais icterina*
(Kaikki)

Kultarinnan kanta pysynyt ennallaan ainakin 70-luvun puolivälistä alkaen. Nyt molempina vuosina ilmoitettiin noin 30 laulajaa. Lajin kanta TLY:n alueella on ilmeisesti 100-300 laulavaa koirasta. Kultarinta kuuluu niihin lajeihin, joista ilmoitetaan laiskasti havaintoja.

030689 DRA Vänö 1 lauloi (Järvinen H) 080689 DRA Smedskulla 1 [Ä] (Suoranta A) 130689 DRA Aspskär 1 [k] (Valta K) 150689 DRA Yxskär 2 [k] (Valta K) 160689 DRA Vänö 1 [laul] (Valta K) 1706—250689 DRA Björkboda 1 [k laul] reviiiri (Aurela A) 100689 HOU Bergö 1 [k laul] (Joutsamo E, Hedenström K) 290589 KAA Sauhuvuori 1 [k] laulava (Brännkärr D) 200689 KAA Urheilukenttä 1 [k laul] (Kunttu S) 3105—300789 KOR Jurmo 1—5 200689 KOR Gylytö 1 [Ä] (Alho P) 260689 KOR Ramsö 4 [laul] (Vänskä V) 280589 KUS Puorenjärvi 1 [Ä] (Suoranta A) 0607—050889 KUS Koila 1—2 [Ä] 0508. 2ä, ruokkivia? (Suoranta A) 040689 PAI Paimionlahti 1 laulava (Ylitalo M) 300589 PII Hirsund 1 (Piironen M) 100789 PII Rungon Ls-alue 1 var (Multala V) 240589 TUR Ruissalo Venneistämön Läh. 1 [k] lauloi (Karvonen J) 240589 TUR Ruissalo 1 [k] laulava (Gustafsson E) 240589 TUR Ruissalo Kasvit, puut. 1 [Ä] (Gustafsson E) 070689 TUR Ruissalo Rantatie Alku-

pää 2 [k laul] (Kunttu S, Suhonen M) 070689 TUR Ruissalo Marjaniemi 1 [k laul] (Kunttu S) 080689 TUR Hirvensalo Friskalanlahti 1 (Suhonen M) 230789 TUR Perno Koivuluoto 1 [varoit.] (Tamminen M)

100690 ASK Louhisaaren Puisto 1 [Ä] (Ketola K) 250590 DRA Vänö 1 [Ä] (Ylitalo M) 260590 DRA Vänö 3 [Ä] (Ylitalo M) 3005—240690 DRA Björkboda 3 [Ä] tn. 3 vierekkäistä reviiiriä (Aurela A) 120690 DRA Högländet 1 [Ä] (Vänskä V) 1906—290690 DRA Genböle 1 laulava (Nordström M) 300690 HAL Jokiranta 1 [Ä] (Tittonen J) 030690 KAA Kuusisto Jullas 1 [Ä] (Gustafsson E) 100690 KUS Anavainen 1 [Ä] (Suoranta A, Kuusisto K) 020690 LAI Otajärvi Iso-Kaskinen 2 [Ä] (Suoranta A) 1006—180690 NAU Mälham 7 [4ä 3m] 1006 4ä+3ex, 1806 3ä (Vänskä V) 1106—180690 NAU Boskär 1 [Ä] (Vänskä V) 0706—240690 PAI Paimionlahti 1 [Ä] (Ylitalo M, Alho P) 140690 PAI Juntola 1 [Ä] (Alho P) 2405—270590 PII Toivonlinna [Ä] (Piironen M) 1006—290690 PII Toivonlinna [Ä] (Piironen M) 090690 PYH Rihtniemi 1 [Ä] (Alho P) 220590 SAL Vuohensaari 1 [Ä] (Gustafsson E) 220590 TUR Ruissalo Rantatie 1 [Ä] (Karvonen J) 040690 UUS Hiu 1 [Ä] samoin 8.6. (Alho P) 090690 UUS Rihtniemi Niemenkylä 1 [Ä] (Sillanpää J) 070790 UUS Vekara 1 [Ä] (Ylitalo M)

KIRJOKERTTU *Sylvia nisoria*
(Kaikki)

Kirjokerttukanta TLY:n alueella lienee joitakin kymmeniä. Molemmilta nyt käsiteltäviltä vuosilta ilmoitettiin noin 20 reviiiriä. Dragsfjärdin Vänössä pesii vahva kanta (noin 10 paria).

280589 DRA Vänö 4 (Ylitalo M) 030689 DRA Vänö 3 (Järvinen H) 040689 DRA Vänö Saaren S-osa 10 [laul ja var] p (Hakala J) 100689 HOU Jungfruskär 2 [k laul] (Joutsamo E, Hedenström K) 180589 KOR Utö 1 (Lineri T) 1905—230789 KOR Jurmo useana päivänä 1 laulava, 2307 2yks 240589 KOR Bokulla 1 (Lineri T) 270589 KOR Utö 1 (Lineri T) 260589 NAU Löckholm 1 [k] laulava (Ylitalo M) 270589 NAU Borstö 3 kaikki samassa paikassa (Ylitalo M) 120889 SAL Halikonlahti 1 [juv] oleskeli altaan reunassa (Ylitalo M, Brännkärr D, Forsten A) 240589 TUR Ruissalo rantatie 1 (Friman H) 270589 UUS Vekara 1 lauloi (Heinonen R)

230590 DRA Hiittinen Rosala 1 [Ä] (Ylitalo M) 2405—260590 DRA Vänö 4—9 (Ylitalo M) 0307—040790 DRA Vänö N.5 [pesintää] ruokkivia emoja ja 1 pesä (Lindholm H, Niemi C) 160690 HOU Jungfruskär 1 [Ä] (Joutsamo E, Hedenström K) 080890 KOR Utö 1 (Lineri T) 1006—180690 NAU Mäl-

hamn 1 [Ä var] (Vänskä V) 160690 PAR Lillmälö Korpholm 1 [Ä] (Lampolahti J&J)

PENSASKERTTU *Sylvia communis* Kiintoisa havainto auringonpimennyksen vaikutuksesta:

220790 DRA koiras lopetti laulunsa auringonpimennyksen aikana 4 minuuttiksi. Ennen pimennystä ja laulutauon jälkeen lauloi tavanomaisella intensiteetillä (Aurela A)

IDÄNUUNILINTU

Phylloscopus trochiloides (Kaikki)

Vuonna 1989 3 ja 1990 7 laulajaa. Esiintymisessä ei ole tapahtunut muutoksia 70-luvun alun jälkeen. Vuosittaiset vaihtelut laulavien koiraiden määrissä ovat melko suuria; mikäli lajin muuton aikaan sattuu itäinen tai kaakkoinen ilmavirtaus, voidaan havaita isojakin määriä idänuunilintuja (esim. 1978 26 laulavaa koirasta). Lajista julkaistu katsaus Ukulissa vuonna 1983 (Piha 1983).

200589 DRA Vänä 1 laulava (Sällylä S,Laiho I) 100689 PYH Rihtniemi kylä 1 [k] laulava (Komi J,Sillanpää J) 100689 PYH Rihtniemi kylä-kärki 1 [k] laulava (Komi J,Sillanpää J) 1306—170689 PYH Rihtniemi Tiirajärvi-kärki 2 [2k] laulava (Muurinen V,Santamaa M,Pöyhönen L)

030690 KII Riidus 1 [Ä] (Erikäinen J,Erikäinen P) 110690 KII Varesjoenkuru 1 [Ä] (Erikäinen J) 120690 PII Senvuori 1 [Ä] (Piironen M) 150690 PII Toivonlinna 1 [Ä] (Piironen M) 000690 PRN Latokartanon Koski 1 [Ä] (Pohjola J) 090690 PYH Rihtniemi 1 [Ä] (Alho P,Normaja J) 170690 RAI Siylttyläntie 1 [Ä] J Lunden löysi pari pvää aik (Lumio R)

PIKKUSIEPPO *Ficedula parva*

(Kaikki)

Tavataan säännöllisesti muutoaikana ulkosaaristossa. Pesivä kanta arviolta 5—10 paria. Lajikatsaus julkaistu 1990 (Kunttu ym. 1990).

160589 DRA Morgonlandet 3 (Sällylä S,Lähteenoja J,Laiho I) 010589 KOR Jurmo, männikkö 1 [3—kv k] 080589 KOR Utö 2 [kn] (Lineri T) 090589 KOR Jurmo 1 100589 KOR Utö 1 [k] (Lineri T) 150589 KOR Jurmo 2—3 [ad k+1—2np] ad k rengastettiin 170589 KOR Utö 2 [kn] (Lineri T) 180589 KOR Utö 1 [n] (Lineri T) 190589 KOR Jurmo 1 200589 KOR Jurmo 2 210589 KOR Utö 2 (Helstola J) 210589 KOR Utö kylä 1 [n] (Nordström M) 240589 KOR Jurmo 2 [2k] toinen rengastettiin 250589 KOR Jurmo 1 270589 KOR Utö 2 [2n] (Lineri T) 280589 KOR Utö 1 [n] (Lineri T) 280589 KOR Jurmo 1 170689 KOR Jurmo, männikkö Ja S-lehto 2 lau-

lavia 0406—050689 LAI Vaimaro 1 [k] laulava (Muurinen V)

2105—220590 DRA Morgonlandet 5—3 (Ylitalo M,Sällylä S) 260590 KOR Utö 1 [n] (Kunttu S) 270590 KOR Utö 1 [n] eri kuin 26.5. (Kunttu S,Velmala W) 080690 RAI Palovuoren N-puol. 1 [Ä] (Valkama J)

MUSTALEPPÄLINTU

Phoenicurus ochrorus (0106—3108)

210890 KOR Utö 1 [n] (Lineri T)

SATAKIELI *Luscinia luscinia*

(Kaikki)

Vuodelta 1989 ilmoitettiin yli 200 ja vuodelta 1990 noin 150 reviiä tai laulavaa koirasta. Ilmoitetut määrät ovat vain osa todellisesta kannasta, joka lie-nee selvästi yli 1000 paria/laulavaa koirasta. Laji lisääntyi räjähdysmäisesti 1970-luvun alussa ja runsastuminen jatkui voimakkaana koko 70-luvun ja myös 80-luvun alun, joskin jo hidastuen. Jo vuonna 1977 tavattiin 245 laulavaa koirasta. Satakielien esiintymisestä on julkaistu kaksi katsausta: Kujanpää 1970 ja Gustafsson 1978. Nyt olisi aika ottaa satakieli hetotarkkailuun yhdeksi vuodeksi ja pyrkiä selvittämään lajin tämän hetkinen tilanne TLY:n alueella.

080689 AUR Käyrän Th 3 [Ä] (Vuorinen J,Piha J) 080689 AUR Kirkko 2 [Ä] (Vuorinen J,Piha J) 100689 HOU Nätö 1 [k laul] (Joutsamo E,Hedenström K) 100689 HOU Jungfruskär 4 [k laul] (Joutsamo E,Hedenström K) 070589 KAA Kuusistonlinnan Rauniot 1 lauloi (Järvinen H,Leveelahti S,Nurmi Jka) 1305—190689 KAA Kuusisto Kartano 1 [Ä] (Gustafsson E) 280589 KAA Rauniot 2 [2k] laulava (Gustafsson E) 2805—090789 KAA Kuusisto Rauniot PESI [Ä juv] 2706 ad+lentop., 0907 us lentopoikasia (Gustafsson E) 050689 KAA Kuusisto Kirkko 3 [k] (Veistola T) 200689 KAA Kuusisto Vuolahti 4 [Ä] (Gustafsson E) 280589 KII Yltäkylä 2 lauloivat (Erikäinen J) 280589 KII Omenajärvi 1 lauloi (Erikäinen J) 2805—040689 KII Kirkko 3—1 [Ä] 4.6. 1ä (Erikäinen J) 040689 KII Pyölinkulma 1 [Ä] (Erikäinen J) 040689 KII Reki-joki 2 [Ä] (Erikäinen J) 040689 KII Kärkelä 2 [Ä] (Erikäinen J) 040689 KII Kruusila 2 [Ä] (Erikäinen J) 040689 KII Yltäkylä 2 [Ä] eri kuin 28.5. (Erikäinen J) 210689 KOD Kirkko 1 [Ä] (Suoranta A) 3005—310789 KOR Jurmo max 5 laulavaa 1305—100689 KUS Laupunen 6 reviiä (Suoranta A) 1905—110689 KUS Puorenjärvi 1—2 [Ä] (Suoranta A) 280589 KUS Parattulanlahti 1 [Ä] (Suoranta A) 020689 KUS Ruoni 1 [Ä] (Suoranta A) 110689 KUS Puosletti 1 [Ä] (Suoranta A) 080689 LIE

Hujala 1 [Ä] (Vuorinen J,Piha J) 060589 MIE Mietoistenlahti 3 [k] laulavia (Rai-nio K)

120689 NAU Berghamn 1 [k laul] (Kunttu S,Nikkanen T,Kunttu T) 010789 PAI Paimionlahti 1 (Rekikoski M,Velmala W) 030589 PAR Makeavesiallas 1 [k] laulava (Kuusela A) 1005—200689 PAR Lill-räsket 1 [Ä] (Gustafsson E) 1005—200689 PAR Tojoisviken 1 [Ä] (Gustafsson E) 1005—200689 PAR Petteby 3—7 [Ä] (Gustafsson E ym.) 130589 PAR Makeavesialtaat N.20 [k] lauloivat (Piha J,Kunttu S,Kunttu T) 140589 PAR Lemlahti Brattnäsviken 1 [k laul] (Kunttu S) 280589 PAR Älö allas pato 1 [k] (Gustafsson E) 280589 PAR Älö Lampiträsket 1 [Ä] (Gustafsson E) 2805—190689 PAR Älö Mustfinnräsket 3 [Ä] (Gustafsson E) 020689 PAR Älön Makeavesiallas 13 [k laul] (Kunttu S,Lindroos R,Kunttu T) 020689 PAR Kappelstrand 2 [k laul] (Kunttu S,Lindroos R,Kunttu T) 020689 PAR Lielähti Lielaxviken 1 [k laul] (Kunttu S)

190689 PAR Älö Bodnäs 1 [Ä] (Gustafsson E) 0005—000689 PII Kiiskilän Parantola 1—2 [Ä] (Piironen M) 050589 PII Hirsund 1 (Piironen M) 080889 PII Toivonlinna 1 [p] (Piironen M) 040689 PRT Iso-Hiisi 2 [Ä] (Erikäinen J) 130589 PYH Rihtniemi 1 [k] laulava (Komi J,Veistola T,Sillanpää J) 150689 PYH Valkama-Kukola 22 [laul] (Muurinen V) 040689 RAI Raisionlahti 1 [Ä] (Tamminen M) 200589 RYM Hankaanperä 1 [Ä] (Virrankoski P) 030689 RYM Röölä 1 [k] laulava (Suhonen M) 060589 SUO Enäjärvi Matala 1 lauloi (Erikäinen J) 280589 SUO Lahnajärvi 1 lauloi (Erikäinen J) 280589 SUO Enäjärvi Tokkee 1 lauloi (Erikäinen J) 280589 SUO Enäjärvi Matala 2 lauloivat (Erikäinen J) 280589 SUO Laidike 1 lauloi (Erikäinen J) 280589 SUO Aneriojärvi 4 lauloivat (Erikäinen J) 280589 SUO Kettula 1 [Ä] (Erikäinen J) 280589 SUO Lahnajärvi 1 [Ä] (Erikäinen J) 040689 SUO Häntälä 1 [Ä] (Erikäinen J) 040689 SUO Aneriojärvi 2 [Ä] eri kuin 28.5. (Erikäinen J) 040689 SUO Ahtiala 1 [Ä] (Erikäinen J) 040689 SUO Koorla 2 [Ä] (Erikäinen J) 310589 SÄR Manner+Kaukosalo,Isoluoto,Niks 23 [k ä] (Loivaranta P) 110589 TAI Kolkanaukko 4 laulavia (Satola N) 160589 TAI Kolkanaukko 3 [Ä] (Suoranta A) 090689 TAR Keskusta 1 [Ä] (Vuorinen J,Piha J) 010589 TUR Hirvensalo Kaistarnientie 1 [k laul] (Kunttu S) 010589 TUR Ruissalo 1 0305—070689 alkaen TUR Ruissalo Marjaniemi 1—5 [k] laulavia (useat) 060589 TUR Mäntymäki 1 lauloi (Vihanto P) 0905—040689 TUR Friskalanlahti 1—3 (useat) 1005—220689 TUR Ruissalo veneveistämö 1 [k] lauloi, 2206 2 yks varoiteltav (Karvonen J ym.)

1205—180689 TUR Ruissalo rantatie 1 [k] laulava (useat) 200589 TUR Maarian Kirkko 1 [k laul] (Kunttu S,Kunttu T,Kärkkäinen E) 090689 TUR Ruissalo Vedenpuhdistamo 1 [Ä] (Tamminen M) 120689 TUR Shell 3 [Ä] (Tamminen M) 170689 TUR Ruissalo Saarronniemi 2 [varoit+ä] (Tamminen M) 1806—190689 TUR Rauvola 1 [k] lauloi (Kärkkäinen E,Ranta J) 030889 TUR Pansio,shell 1 ÄÄntÄ (Tamminen M)

120690 HOU Jungfruskär 2 [Ä] (Joutsamo E,Hedenström K) 140690 HOU Nätö 1 [Ä] (Joutsamo E,Hedenström K) 000590 KAA Jouhosaaari [Ä] (Piiroinen M) 100590 KAA Kuusisto Rauniot 1 [Ä] (Gustafsson E) 1005—280590 KAA Kuusisto Kartano 2 [Ä] (Gustafsson E) 160590 KAA Kuusiston Kirkko 1 [Ä] (Lindroos R) 280590 KAA Kuusisto Kirkkoranta 1 [Ä] (Gustafsson E) 280590 KAA Kuusisto Ränäs 1 [Ä] (Gustafsson E) 0306—100690 KII Yltäkylä 1 [Ä] (Erikäinen J)

110690 KII Kirkko 3 [Ä] (Erikäinen J) 110690 KII Kärkelä 2 [Ä] (Erikäinen J) 110690 KII Rekiäki 4 [Ä] (Erikäinen J) 110690 KII Piriläki 2 [Ä] (Erikäinen J) 110690 KII Pyölinkulma 1 [Ä] (Erikäinen J)

110690 KII Yltäkylä 2 [Ä] (Erikäinen J) 260590 KOR Nötö 1 [Ä] (Kunttu S) 1005—100690 KUS Laupunen YHT:5 [Ä] (Suoranta A) 1705—100690 KUS Puorenjärvi 1 [Ä] (Suoranta A) 090690 KUS Pihlavakarinaukko 1 [Ä] (Suoranta A,Kuusisto K) 090690 KUS Ruoni 1 [Ä] (Suoranta A,Kuusisto K) 100690 KUS Parattula 3 [Ä] (Suoranta A,Kuusisto K) 100690 KUS Kivimaa 1 [Ä] (Suoranta A,Kuusisto K) 1905—020690 LAI Otajärvi 2—3 [Ä] (Suoranta A) 000090 LEM Oukkulan—Monnoistenlahti 1 pari (Saarinen Mj) 120590 MIE Aarlahi 1 [Ä] (Gustafsson E,Kivivuori O,Kotiranta S) 260590 MIE Koeasema 8 [Ä] (Salonen V-v) 190590 MYN Keskusta 1 [Ä] (Suoranta A) 0005—000690 NAU Käldinge 5 [Ä] (Vänskä V) 100690 NAU Mälhamn 4 [Ä] (Vänskä V) 110690 NAU Boskär 1 [Ä] (Vänskä V)

120690 NAU Högländet 2 [Ä] (Vänskä V) 100590 alkaen PAR Lielax Kappelliranta 1 [Ä] (Lindroos R) 100590 PAR Lemlax Kuitia 3 [Ä] 1005 alkaen 1, 2605 alk 3 (Lindroos R) 100590 PAR Älö Lampitrasket 1 [Ä] (Gustafsson E) 100590 PAR Älö Skärmola 1 [Ä] (Gustafsson E) 100590 PAR Älö Lilltrasket 1 [Ä] (Gustafsson E) 100590 PAR Älö Petteby 2 [Ä] (Gustafsson E) 260590 PAR Lemlax Pitosund 1 [Ä] (Lindroos R) 260590 PAR Mva 4 [Ä] (Lindroos R) 120790 PAR Sunnaberg Puusilta 1 [Ä] (Kunttu S,Lindroos R) 0005—000690 PII Piikkiönlahti [Ä] (Piiroinen M) 0005—000690 PII Hirsund ”koivuseka-

Seppo Salliyä, touko 88

kumpare” [Ä] (Piiroinen M) 0005—000690 PII Piikkiönlahden Veneranta [Ä] (Piiroinen M) 0005—000690 PII Hirsund Kotkavuori [Ä] (Piiroinen M) 0005—00790 PII Hirsund Hirsundlahti [Ä] (Piiroinen M)

0005—000790 PII Hirsund ”huvilaranta” [Ä] (Piiroinen M) 0005—000790 PII Yltöinen Santalahti [Ä] (Piiroinen M) 210690 RYM Röölä 1 [Ä] p (Suhonen M) 120690 SUO Aneriojärvi 3 [Ä] (Erikäinen J) 120690 SUO Laperla 1 [Ä] (Erikäinen J) 120690 SUO Kirkko 1 [Ä] (Erikäinen J) 120690 SUO Enäjärvi 3 [Ä] (Erikäinen J) 120690 SUO Laidike 2 [Ä] (Erikäinen J) 120690 SUO Suomusjärvi 1 [Ä] (Erikäinen J) 1105—170590 TAI Kolkanaukko 1—2 [Ä] (Suoranta A) 190590 TAI Rantalanki 1 [Ä] (Suoranta A) 2205—140690

Pikkuvarpunen on leviämässä myös TLY:n alueelle. Kuva Salon ensimmäisestä pesinnästä Kilinkadulta. Pilfink.

TAR Paimionjokivarsi 8 [reviiriä] (Lempä P) 1205—200590 TUR Friskalanlahti 1—3 [Ä] 12.5. alkaen (monet) 1205—160690 TUR Ruissalo Marjanieniemi 1—4 [Ä] (Kunttu S,Nikkanen T) 130590 alkaen TUR Ruissalo N. 5 [Ä] (Lindroos R) 1305—160690 TUR Ruissalo Rantatie 1—3 [Ä] (monet) 230590 TUR Hirvensalo Kaistarnimen Th 1 [Ä] (Lindroos R) 290590 TUR Yo-kylä 2 [Ä] p (Suhonen M) 310590 TUR Citymarket 1 [Ä] (Lindroos R) 130690 TUR Ruissalo Honkapirtti 1 [Ä] p (Kunttu S) 160690 TUR Ruissalo Silta-veneveistämö 3 [ad+2jv], ad rengastettu Hamina 1988 (Kunttu S)

LAULURASTAS *Turdus philomelos*
200589 MER Köyljijärvi Meripirtti 1
[1—kv] lentävä nuori lintu! (Multala V)

PÄHKINÄNAKKELI *Sitta europae*
(0106—3108)
elokuusta 1989 alkaen KAA Myyryläi-
senmäki 1 ruokintapaikalla, kuoli 1/90
(Saikkonen T)

PIKKUVARPUNEN *Passer montanus*
(Kaikki 0106—3108 ja lisäksi pesintään
viittaavat)

Pikkuvarpunen tulee todennäköisesti
leviämään myös TLY:n alueelle; huhu-
puheiden mukaan pesii jo säännöllises-
ti Salon seudulla. Laji on viime vuosi-
na varsin voimakkaasti lisääntynyt
Kaakkois-Suomessa.

0305—160589 KOR Jurmo 1 1805—
290689 PYH Polttila 2 paria [pesivät]
poikasia reng. (Muurinen V) 080589
TUR Pitkämäki 2 [kn] pesä pöntössä,
5 munaa (Laine J)

000090 PYH Polttila 3 paria [pesi-
vät] (Muurinen V) 140890 SAL Meriniit-
tyntie 2 (Velmala W) 120590 TUR Pit-
kämäki PESÄ pesä pöntössä (Laine J)

JÄRRIPPEIPPO *Fringilla montifringilla*
3105—100689 KOR Jurmo 1

100690 DRA Hiittinen Kungskär 2
[pari] koiras lauloi (Valta M)

NOKKAVARPUNEN
Coccothraustes coccothraustes
(0106—3108)

TLY:n alueella pesinee muutaman pa-
rin suuruinen kanta. Laji on pesimäai-
kaan varsin hiljainen ja piilotteleva. Kä-
siteltäviltä vuosilta ilmoitettu tavano-
maisena niukasti havaintoja.

030689 KOR Jurmo 1 100689 KOR
Jurmo 1 310889 KOR Jurmo
1 250689 NAU Ädö 1 varoitteili (Väns-

**Nokkavarpunen on pesimäaikaa hiljai-
nen ja piilotteleva. Stenknäck.**

Sopno Sillitö, Obo

kä Vjärventausta K) 120789 TUR Hir-
vensalo Latokari 3 (Laine J)

110690 KOR Utö 1 (Lineri T) 060690
TUR Ruissalo Lsa 1 (Laine J) 090690
TUR Vanha Hautausmaa 1 (Alho P)
230790 TUR Tuulimyllyn Juuri 1 yli
mustalaisleirin näytöksen (Lehikoinen
E)

TIKLI *Carduelis carduelis*

Uusi arktistolaji. Tiklistä kerätään kaik-
ki havainnot Turun ulkopuolelta. Nyt pa-
lautettujen havaintojen perusteella ei
voida tehdä lajin esiintymisestä mitään
johtopäätöksiä.

0705—070889 KAA Kuusisto rauniot
pesintä, elokuussa max 12 yks Gustaf-
sson E y.m.] 290589 KAA Kuusistonlah-
ti N.10 (Rainio K) 090689 KAA Kuusisto
Kirkko Ä pesii? (Gustafsson E) 180589
KOR Jurmo 1 080889 KOR Jurmo
1 070889 PAI Paimionlahti 1 lensi N
(Ylitalo M) 150889 PAR Keskusta 18 sun-
tin varressa (Suoranta A, Hemmilä M)
210589 RAI Raisionlahti 2 [1/1] pysyvä
reviiri (Tuomola P) 250889 SAL Halikon-
lahti 21 (Tammi J)

0205—130790 KAA Kuusiston Linnan
rauniot PESI 1906 ainakin 3 lentopoi-
kasta (Gustafsson E) 260890 PAI Puhdis-
tamo 4 (Sääksjärvi I, Sääksjärvi T)
220790 PAR Lemlax Träsket 1 [juv]
(Lindroos R) 160890 PAR Lielax Storber-
get 2 p (Kunttu S) 250890 PAR Lemlax
Brattnäsviken 2 p (Kunttu S, Lindroos R)
300790 PII Keskustan Hautausmaa 2
(Piironen M) 260590 RYM Aasla 1 (Su-
honen M) 310790 SAL Halikonlahti 1
(Tamminen M) 180690 TUR Ävik 1 (Al-
ho P)

URPIAINEN *Carduelis flammea*

0106—030689 KOR Jurmo 1 170689
KOR Jurmo 1 muutti N 100689 PYH
Rihtiemi Ä (Helstola J)

ISOKÄPYLINTU *Loxia pytyopsittacus*
(Kaikki)

240789 DRA Björkboda pari+poikasia
[1/1+juv] emot ruokivat poikasiaan (Au-
rela A) 100689 KEM Stormossen 1
(Kunttu S)

290590 ALA Virtaankangas 1 [n]
(Gustafsson E) 010590 NOU Inkkiö 1 juv
(Lehikoinen E) 140590 NOU Pukkipalo
4 1/1+2 juv (Lehikoinen E) 180790 PAR
Lemlax Brattnäsviken 1 [juv] (Kunttu
S, Lindroos R) 300790 RYM Aasla 1 [k]
(Suhonen M)

KIRJOSIPIKÄPYLINTU

Loxia leucoptera

(0106—3108)
170890 KUS Langstet 2 kierteleviä (Jout-
samo E)

KÄPYLINTULAJI *Loxia sp*

040689 DRA Vänö 16 SE merelle kor-
kealla (Hakala J)

POHJANSIRKKU *Emberiza rustica*
(2005—3103)

270589 YLÄ Vaskijärven L.p Vähä-Vala-
nen 1 [k laul] (Mustakallio P)
1405—220590 NOU Pukkipalo 1 1/—
myös 2205 (Lehikoinen E)

Kirjallisuutta:

Alho P. 1985: Kesäkatsaus 1984. Ukuli
16:2:57—67.
Alho P. 1987: Kesäkatsaus 1985 ja 1986.
Ukuli 18:2:50—58.
Alho P. 1988: Lintukesä 1987 Varsinais-
Suomessa. Ukuli 19:2:4—7.
Hämäläinen I. 1985: Pähkinähakin
esiintymisestä Varsinais-Suomessa.
Ukuli 16:3:131—151.
Karlin A. 1978: Kesäkatsaus 1977. Uku-
li 9:13: 7—15.
Karlin A. 1979: Pikkutikka. Ukuli
10:1:42—51
Karlin A. 1979: Kesäkatsaus 1978. Uku-
li 10:2:2—11
Karlin A. 1979: Harmaapäätikan esiin-
tymisestä TLY:n alueella 1960—1978.
Ukuli 10:3:31—39.
Karlin A. 1980: Varsinais-Suomen kaak-
kurit. Ukuli 11:1:36—37.
Karlin A. 1980: Kesäkatsaus 1979. Uku-
li 11:2:12—18.
Karlin A. 1980: Riekon esiintymisestä
Varsinais-Suomessa. Ukuli 11:3:53—56.
Karlin A. 1980: Pohjantikan esiintymi-
sistä Varsinais-Suomessa. Ukuli
11:4:25—29.
Karlin A ja Laine R 1981: Kesäkatsaus
1980. Ukuli 12:2:18—24.
Kunttu S., Nikkanen T., Piha J. 1990: Pik-
kusiennon esiintyminen TLY:n alueella.
Ukuli 21:3:15—17.
Kylänpää J. 1984: Härkälintu TLY:n ha-
vaintoarkistossa. Ukuli 15:4:2—5.
Laine R. 1980: Kehrääjän esiintymise-
stä Varsinais-Suomessa. Ukuli 11:1:14—17.
Laine R. 1983: Kesäkatsaus 1981 ja 1982.
Ukuli 14:2:36—52
Laine R. 1984: Kesäkatsaus 1983. Ukuli
15:2:18—31
Multala V. 1983: Varsinais-Suomen must-
takurkku-uikut. Ukuli 14:2:18—26.
Piha J. 1978: Yölaulajien ja -huutajien
esiintyminen TLY:n alueella
1900-luvulla. Ukuli 9:14:15—23.
Piha J. 1979: Kaulushaikaran esiintymi-
nen TLY:n alueella. Ukuli 10:3:44—47.
Piha J. 1981: Liejukanan esiintymisestä
TLY:n alueella. Ukuli 12:1:18—19.
Piha J. 1982: Varsinais-Suomen kaulu-
haikarat 1979—81. Ukuli 13:2:25—27.
Piha J. 1983: Idänuunilinnun esiintymi-
nen Varsinais-Suomessa. Ukuli
14:4:2—7.
Piha J. 1984: Kuhankeittäjän esiintymi-
nen Varsinais-Suomessa. Ukuli 15:2:
33—35.
Piha J. 1984: Luhtakanan esiintyminen
Varsinais-Suomessa. Ukuli 15:4:27—31.
Piha J. 1985: Yölaulajat Varsinais-Suo-
messa 1982—1984. Ukuli 16:2:68—74.
Piha J. 1989: Yölaulajat 1985—1988.
Ukuli 20:2:12—14. □

- ★ Putkistot (Fe, RST, PEH)
- ★ Paineastiat, lämmönvaihtimet
- ★ Kuljettimet
- ★ Tehtaiden kunnossapito
- ★ Rakennusten teräsrakenteet
- ★ Alumiinityöt
- ★ Särmäyspuristin 300 T×4200 mm (CNC)
- ★ Leikkuri 10 mm×3000 mm
- ★ Opt. polttokone
- ★ Mankeli 25×2500 mm
- ★ Sorvi 1000×2850 mm
- ★ Aarpora

Turun

(921) 431233
(921) 889455

PROSESSIASENNUS OY

Lakimiehenkatu 5, 20780 Kaarina, puh. (921) 431233, telefax (921) 433999
Paraisten konepaja, Työkuja 1, 21600 Parainen, puh. (921) 889455

- Mylly- ja rehuteollisuuden kone- ja laiteasennukset
- Jacob putkisto-osat varastosta
- Elevaattorin hinnat ja kauhat

MAK-Tekniikka Oy

Varhokylä

27320 IHODE

Puh. (938) 433 25 Telefax (938) 433 82

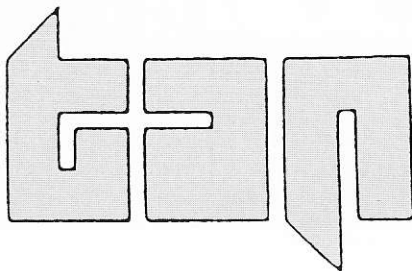
Valtakunnallista sähköurakointia

- *A-ryhmä*
- *sähköasennukset*
- *teollisuusautomaatiot*
- *laivaradio- ja merenkulkulaitteet*
- *radiopuhelinhuolto*
- *suur- ja pienjännitelinjarakenteet*
- *tievalaistukset, liikennevalot*

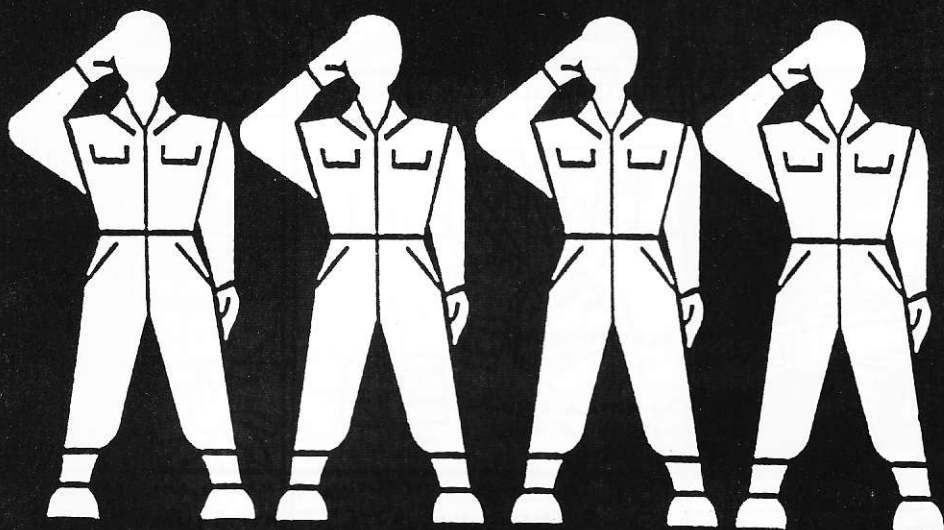
TURKU HELSINKI HÄMEENLINNA KUOPIO OULU

turun

asennuspaja

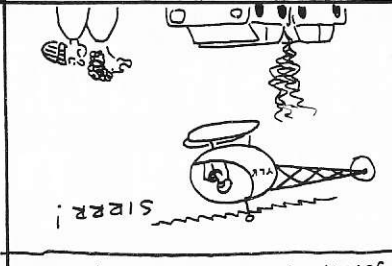
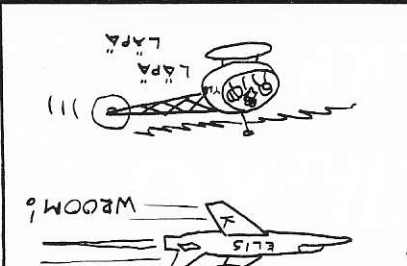
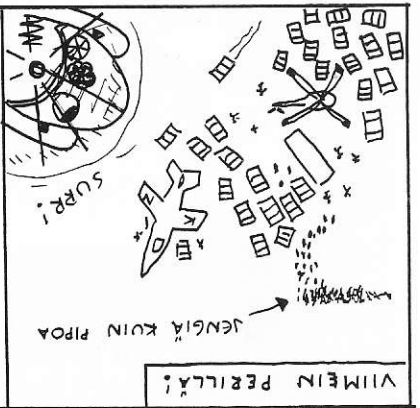
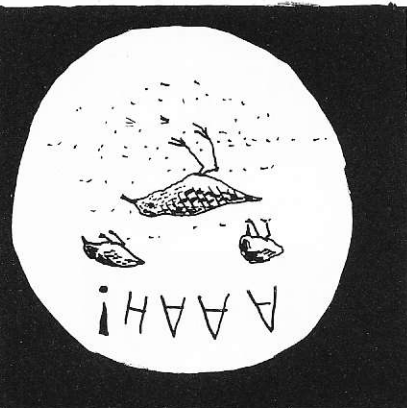
Kun tarvitsette apua
koneasennus-, sähkö-, LVI-,
rakennusasioissa tai kylmälaitteissa

OSAAVAT KUNNOSSAPIDON
AMMATILAISET HETI
VALMIINA PALVELUKSEEN.

KUNNOSSAPITO SERVICE OY

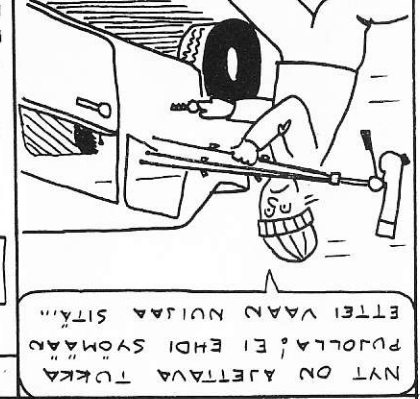
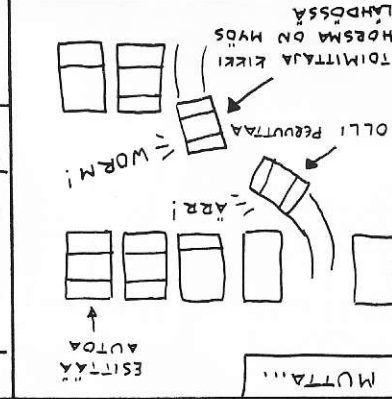
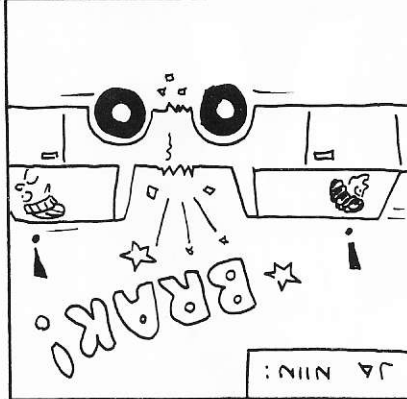
Tuijussuontie 8, 21280 Raisio, puh. 921-811890, fax 921-811870

KARNO NIKKOLA, KUULUA MÄKI-HYPPÄJÄSUKUA, OHITTI OLLIN JA TOIMITTAJA HORSMA YLI-ÄÄNI-PINNAKOKELELLÄN...

SOITTI YLEIN HELIKOPTERIN JOTEN TOIMITTAJA HORSMA PINNA OPOTTI OTANMÄESSÄ, ETTÄ RIITEY EI NYT AUTA! ONNIT TAVUSIVAT KUITENKIN,

MOLEMMAT OLIVAT PÄHÄNÄ... MK-91

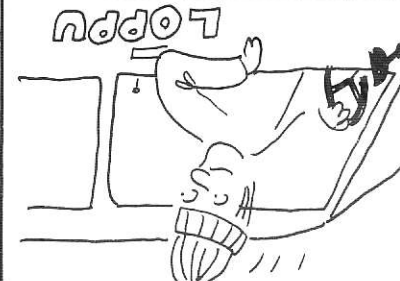
OSA 4. TAPAU SIFERANSIRRI JA SEN RATKAISU
 OLLI
 SEIK-
 KALKE

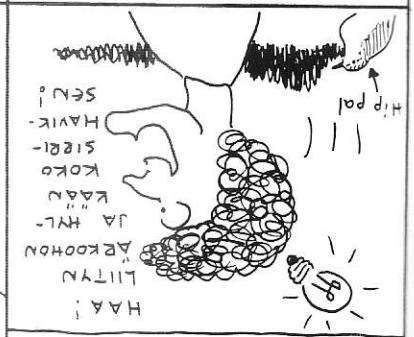
KEVIN
KEGAN
TA...
JA OLI AIKA EROTA ÄRKÖS-
HAVIS PALASI BUHEAUNGINA,
HOMMA OLI PULKASSA; SIERI-

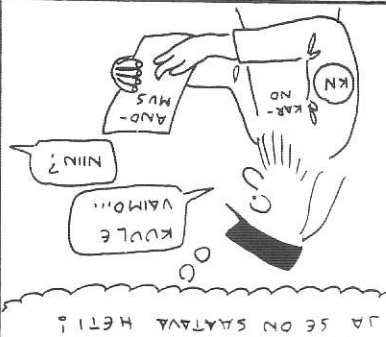
MUTTA TOIMITTAJA HOESMAA
JURPPI NIIN PAHASTI ETTÄ
HÄN LIITTYI LIVERPOOLIIN...

... JA OLLI SAATTOI JÄLLEEN
PERUUTTELA BAUHASSA PIHAL-
LAAN!

PALUMATKALLA PÉTTYNYT
HORSMAN SAI AATTEEN!

... ANON KUNNIOITTA-
VASTI ÄRKÖN JÄSENYTTÄ
JA SE ON SAATAVA HETI!

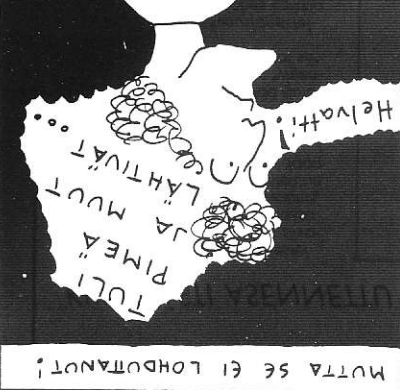
NIIN HORSMAN LIITTYI KOMI-
TEAAN JA AIKANAAN TULLI
SIRIAPAPERIETTEN VUORO...

ORNIS FENNICA MYNTTI-
MIES MYI HORSMALLE LÖH-
DUTURSEKSI PAPERISEN SI-
PERIANSIIRIN!

ORNILOGI VISA LAUASTE AN-
TOI KIKILLE KEKSIIN...

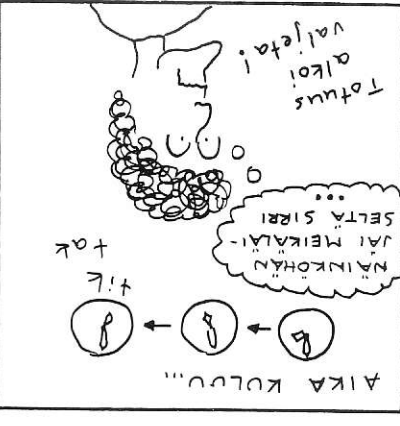
MUTTA SE EI LOHDUTTANUT!

ZEISS
makset-
tu)
KIKRI HORSMAN OLI LUKASTUNUT
DRAMMAATTISESTI; HÄN EI VIELÄ
EHTINYT NÄKEMÄÄN SIRIÄ...

NILKKA OLI NYEJÄHTÄNYT!
HORSMAN ANOI TUHEAAAN APUA
SIRIIN UPPOUTUNEILTA LINTU-
HARVESTAJILTA!

AIKA KULUU...
f.k
f.k
f.k